

A gazdasági folyamatok regionális különbségei Magyarországon 2008-ban

Központi
Statisztikai Hivatal

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

**A GAZDASÁGI FOLYAMATOK REGIONÁLIS KÜLÖNBSÉGEI
MAGYARORSZÁGON 2008-BAN**

Debrecen, 2009. október

© Központi Statisztikai Hivatal, 2009
ISSN 2061-3830

Felelős szerkesztő: Malakucziné Póka Mária igazgató

Szerkesztő: Novák Géza
Geza.Novak@ksh.hu Tel: 06 (52) 529–809

Internet: <http://www.ksh.hu>
informacioszolgalat@ksh.hu
06 (1) 345–6789 (telefon), 06 (1) 345–6788 (fax)

Borítóterv: Vargas Print Stúdió Kft.
Nyomdai kivitelezés: Xerox Magyarország Kft. – 2009.260.

TARTALOM

BEVEZETŐ	5
ÖSSZEFOGLALÁS	7
A RÉGIÓK GAZDASÁGI FEJLETTSÉGE, A GAZDASÁG ÁGAZATI SZERKEZETE.....	9
A GAZDASÁGI TELJESÍTMÉNYT BEFOLYÁSOLÓ FONTOSABB TÉNYEZŐK.....	14
A vállalkozások elterjedtsége	14
Külföldi befektetések.....	17
Beruházás, lakásépítés	19
Információs és kommunikációs eszközök.....	23
Kutatás, fejlesztés.....	25
ÁGAZATI TELJESÍTMÉNYEK ALAKULÁSA	29
Mezőgazdaság	29
Ipar.....	33
Építőipar	37
Kiskereskedelmi forgalom.....	38
Idegenforgalom.....	39
MUNKAERŐ-PIACI FOLYAMATOK	44
Gazdasági aktivitás.....	44
Alkalmazásban állók	46
Keresetek.....	48
Nyilvántartott álláskeresők.....	50
TÁBLÁZATOK.....	55
MÓDSZERTANI MEGJEGYZÉSEK.....	73

MEGJEGYZÉSEK

A 2008-ra vonatkozó adatok tartalma azonos a megyei statisztikai évkönyvekben megjelentekkel.

A százalék- és viszonyszámok számítása kerekítés nélküli adatokból történt.

Az adatok és a megoszlási viszonyszámok kerekítése egyedileg történt, ezért a részadatok összegei eltér(het)nek az összesenadatoktól.

JELMAGYARÁZAT

- = A megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.
- .. = Az adat nem ismert.
- 0, 0,0 = Az adat nem fejezhető ki, mivel kisebb mint a táblázatban alkalmazott mértékegység.
- üres hely = Az üresen hagyott blokkba eső mutatókat nem értelmezzük.

BEVEZETŐ

A magyar gazdaság teljesítményének ezredfordulót követő, viszonylag egyenletes ütemű növekedése 2007-ben – javarészt az államháztartási hiány csökkentését célzó, elsősorban a keresletet szűkítő kormányzati intézkedések hatására – lefékeződött. A változást jól mutatja, hogy a bruttó hazai termék (GDP) az előző évhez képest kis mértékben, 1,0%-kal növekedett. 2008-ban tovább érződött a belső egyensúlyt javító törekvések hatása, és az év második felétől a globális méretűvé váló pénzügyi és gazdasági válság is meghatározta a magyar gazdaság dinamikáját. Így a GDP éves növekedési üteme 0,6%-ra mérséklődött.

A változások az ország különböző térségeit eltérően érintették. A területi bontásban 2007-ről rendelkezésre álló GDP adatok alapján a régiók között meglévő – a korábbi években erősödő – különbségek a szélső értékek tekintetében nem fokozódtak. Közép-Magyarország előnye kismértékben csökkent az ország többi térségéhez képest.

2008-ban a gazdasági fejlődést befolyásoló fontosabb tényezők, így többek között a beruházások, a külföldi tőke állománya, a K+F tevékenység, valamint az információs és kommunikációs eszközök elterjedtsége a korábban kialakult számottevő területi differenciákat jelzik. (Az előbbieik közül a külföldi befektetéseket a 2007. évre rendelkezésre álló információk alapján vizsgáljuk.)

A gazdaság számos területéről ismertek a 2008. évi régiók szerinti adatok, melyek lehetőséget adnak arra, hogy a mezőgazdaság, az ipar, az építőipar, a kiskereskedelem és az idegenforgalom teljesítményében meglévő térségi különbségeket, illetve ezek változását bemutassuk.

A gazdasági fejlettség eltérései nagyban meghatározzák a lakosság életkörülményeinek alakulását. Ez utóbbival ugyan részletesen nem foglalkozunk, de a munkaerő-piaci folyamatok és a keresetek régiónkénti vizsgálatával a gazdaság teljesítményének az életkörülményekre gyakorolt hatására is rávilágítunk.

A vizsgált jelzőszámok alapján körvonalazható, hogy az egyes régiókban milyen irányú változások következtek be 2008-ban.

ÖSSZEFOGLALÁS

Magyarországon a területi bontásban rendelkezésre álló GDP-adatok szerint 2007-ben a regionális különbségek számottevően nem változtak. Az **egy lakosra jutó GDP**-adatokat tekintve Közép-Magyarország előnye kissé mérséklődött, így a fajlagos mutató alapján teljesítménye az országos átlag 1,6-szerese volt. Ugyanakkor Közép- és Dél-Dunántúl, valamint Észak-Magyarország és Dél-Alföld pozíciója kedvezőbbé vált. Közép-Magyarország és az utolsó helyen álló Észak-Alföld fejlettsége között 2007-ben 2,6-szeres volt a különbség. Ez a differencia jóval meghaladja az 1990-es évek közepén mért alig kétszeres hányadost, de hasonló a 2006. évi arányhoz.

A *gazdasági teljesítményt befolyásoló fontosabb tényezők* közül a regisztrált – vagyis az adminisztrációs nyilvántartások szerint jogilag létező – **vállalkozások** száma 2008 végén átlagosan negyedével volt több, mint egy évvel korábban. A vállalkozások bővülése elsősorban a jelentősebb mezőgazdasági potenciálú területeken szembeötlő, összefüggésben az áfatörvény változásával, amely regisztrációs kötelezettséget írt elő az őstermelőknek. A növekedés így az egyéni vállalkozásoknál, azon belül a csak adószámmal rendelkezők körében következett be.

Hazánkban a **külföldi tőke** állománya 2008 elején 14,8 billió forintot tett ki, folyó áron 9%-kal többet az egy évvel korábbinál. A külföldi tőke régióként eltérően változott. Legnagyobb (40%-os) bővülés Dél-Alföldön történt, és az átlagos ütemet meghaladóan (10–10%-kal) emelkedett az állomány Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon is. Az átlagosnál szerényebb (4%) volt a növekedés Nyugat-Dunántúlon. Észak-Magyarország és Észak-Alföld állománya szinten maradt, Dél-Dunántúlé pedig 8%-kal csökkent. Az egy lakosra jutó külföldi befektetés Közép-Magyarországon az átlagos érték 2,4-szerese, Nyugat-Dunántúlon 1,1-szerese volt. Ugyanakkor a többi térség fajlagos külföldi tőke ellátottsága az országos átlag alatt maradt, közülük Közép-Dunántúlé annak közel háromnegyedét, a gazdaságilag kevésbé fejlett régióké pedig mindössze egy-háromtizedét tette ki.

A **beruházások** volumene Magyarországon 2008-ban 3%-kal az előző évi alatt maradt. A megvalósulás helye szerinti számbavételen alapuló régiókénti beruházási adatok Közép-Dunántúlon és Észak-Alföldön mutatnak legnagyobb, közel egyötödös visszaesést. Ugyanakkor számottevő a bővülés Nyugat-Dunántúlon és Észak-Magyarországon. A fejlesztések egy lakosra jutó értéke szerint az országos átlagot Közép-Magyarország, Nyugat- és Közép-Dunántúl mutatója haladta meg (38, 10 és 9%-kal), és Észak-Alföldön volt a legalacsonyabb (az átlagos kétharmada).

A gazdaság versenyképessége szempontjából egyre inkább kiemelt jelentősége van az üzleti szféra **információs és kommunikációs eszközökkel** való ellátottságának. E téren nagyobb különbségek főleg a fejlettség magasabb szintjeit képviselő eszközök esetén tapasztalhatók, a gazdaságilag fejlettebb régiók, különösen Közép-Magyarország javára.

Magyarországon a tudományos **kutatási és fejlesztési tevékenység** ráfordítása folyó áron 2008-ban 8%-kal növekedett, és a GDP-hez viszonyított aránya 1%-ot tett ki. A K+F-tevékenység továbbra is a közép-magyarországi régióban – azon belül jellemzően Budapesten – koncentrálódik. A kutatásra, fejlesztésre fordított pénzeszközök kétharmadát e térségben használták fel. A vidéki régiókat tekintve Észak-Alföld és Dél-Alföld – ezeken belül is Debrecen és Szeged – szerepe tűnik ki.

A területi különbségek megítélését árnyalja az egyes *ágazatok teljesítményének régiókénti alakulása*. Az árutermelő ágak közül a **mezőgazdaság** bruttó termelésének volumene országosan 2008-ban 27%-kal haladta meg az előző évi alacsony szintet, amiben a kedvező időjárási viszonyok játszottak döntő szerepet. E hatások azokat a régiókat érintették pozitívan, amelyekben a szántóföldi növénytermesztés súlya jelentős, így a két alföldi régiót, valamint Dél-Dunántúlt. A 2008. december 1-jei összeírás adatai szerint a jelentősebb

állatfajok közül a sertésállomány mérséklődött, a többi állatfaj (szarvasmarha, juh, tyúkfélék) létszáma összességében nem változott jelentősen az egy évvel korábbihoz képest. A csökkenés elsősorban Észak-Alföldre, a bővülés Dél-Alföldre volt jellemző.

Az ország **ipari termelésének** évek óta tartó növekedése megállt, és 2008-ban 1%-os mérséklődés következett be az előző évhez képest. A termelés Dél-Dunántúl kivételével valamennyi régióban szűkült. A csökkenés – az elmúlt években kimagasló termelésbővülést elérő – Közép-Dunántúlon volt a legnagyobb. Az egy lakosra jutó ipari termelési érték azonban továbbra is e régióban kimagasló, az átlagos 2,4-szerese. Nyugat-Dunántúl iparosodottsági mutatója szintén kiemelkedő, a többi térségé viszont az átlagos fele, kilenczede között változott.

Az **építőipari** vállalkozások termelési volumene országosan 3%-kal csökkent. A tevékenység helye szerint a legnagyobb mértékű visszaesés Észak-Alföldön történt, ahol a teljesítmény háromnegyede volt a 2007. évinek. Dél-Dunántúl produktuma ugyanakkor jelentősen meghaladta előző évi alacsony bázisát. Az egy lakosra jutó építőipari termelési érték alapján a központi régió 2008-ban is vezető szerepet töltött be, és felzárkózott mögé Dél-Dunántúl.

Magyarországon 2008-ban a **kiskereskedelmi forgalom** volumene 1,6%-kal maradt el az egy évvel korábbtól. A legnagyobb mértékben (2,1%-kal) Közép-Magyarország forgalma csökkent. A gazdaságilag kevésbé fejlett régiók volumene egymáshoz hasonló (1,6–1,8%-os) mérséklődést mutatott, míg Közép- és Nyugat-Dunántúl forgalma alig (0,2, illetve 0,7%-kal) maradt el az előző évitől. Az egy lakosra jutó havi kiskereskedelmi forgalom átlagosan 63 ezer forintot tett ki. A régiók közül legmagasabb összeg (79 ezer forint) Közép-Magyarországon számítható egy lakosra, a rangsor végén pedig Észak-Magyarország és Észak-Alföld áll 50–50 ezer forinttal.

Az ország **idegenforgalmában** a kereskedelmi és magán szálláshelyek 2008. évi vendégforgalmát alapul véve nem történt jelentős változás 2007-hez képest. A vendégéjszakák számának növekedését Dél-Alföldön, Nyugat- és Dél-Dunántúlon, valamint Észak-Magyarországon regisztrálták, a többi régióban pedig mérséklődés történt. A vendégéjszakák legnagyobb hányada, háromtizede továbbra is Közép-Magyarországon koncentrálódott.

A gazdasági fejlettség különbségei tükröződnek a *munkaerő-piaci folyamatok* regionális alakulásában is. A lakosság körében végzett munkaerő-felmérések adatai alapján országosan 2008-ban a 15–74 éves népesség 50%-át foglalkoztatták, 1%-kal kisebb részét, mint egy évvel korábban. Legalacsonyabb szintű, 43% körüli **foglalkoztatási arányt** az észak-magyarországi és az észak-alföldi régió, legmagasabbat, 56%-ot pedig a fővárost is magába foglaló közép-magyarországi régió mutatott, melytől csak alig maradt el Nyugat- és Közép-Dunántúl.

Az **intézmények létszámadatai** alapján kisebb mértékű (1–2%-os) létszámbővülés egyedül a központi régióban történt, legnagyobb (2%-os) csökkenés pedig Dél-Dunántúlon és Észak-Magyarországon következett be a 2007. évihez képest. Közép- és Nyugat-Dunántúlon 1–1%-kal, az alföldi régiókban ennél kisebb mértékben csökkent az alkalmazásban állók száma.

A gazdaság térségenként eltérő szerkezete és teljesítménye alapvetően meghatározza a **kereseti különbségeket**. Országosan 2008-ban az alkalmazásban állók havonta átlagosan bruttó 193 ezer forintot kerestek, az előző évinél 7%-kal többet. A bruttó keresetek növekedési üteme Közép- és Nyugat-Dunántúlon, valamint Észak- és Dél-Alföldön haladta meg az országos átlagot, a többi régióban átlag alatti emelkedést mértek. A havi nettó átlagkereset 2008-ban közel 9%-kal nőtt. A nettó keresetek nominális növekedése régióként a 2007. évinél kissé nagyobb eltéréseket mutat, a régiók közötti színvonalkülönbségek azonban érdemben nem változtak. Változatlanul Közép-Magyarországon a legmagasabb a nettó átlagkereset (137 ezer forint), és a két alföldi régióban a legalacsonyabb (103 ezer forint).

A fentiekben összefoglalt és későbbiekben részletezett gazdasági folyamatok nem fogják át a régiók fejlettségére és gazdasági potenciáljára ható tényezők teljes körét. A térségek helyzetének, a területi differenciáltság változásának pontosabb megítélését majd a későbbiekben közzétett 2008. évi területi GDP-adatok teszik lehetővé.

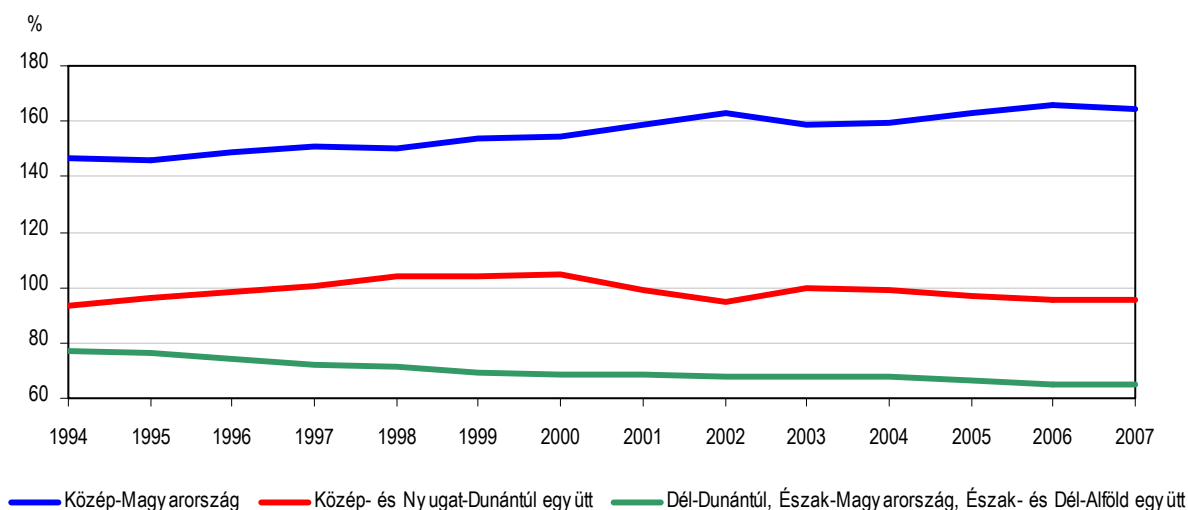
A RÉGIÓK GAZDASÁGI FEJLETTSÉGE, A GAZDASÁG ÁGAZATI SZERKEZETE

A bruttó hazai termék alapján 2000–2006 között a magyar gazdaság viszonylag egyenletes ütemű, éves átlagban 4% körüli növekedést mutatott. Ezt követően 2007-ben – főként a költségvetési korrekciós intézkedések fogyasztást csökkentő hatása miatt – a bővülés üteme 1,0%-ra fékeződött, majd 2008-ban 0,6%-ot tett ki. A növekedés mértékének 2008. évi csökkenésében a gazdasági válság kiszélesedése is szerepet játszott. Területi bontásban 2007-ig állnak rendelkezésre a GDP-adatok. Ezek tanúsága szerint 2000–2006 között a 2003–2004. évek kivételével a regionális különbségek fokozódtak, elsősorban Közép-Magyarország átlag feletti fejlődésének hatására. 2007-ben nem változtak számottevően a regionális különbségek az előző évhez képest.

Az egyes térségek közötti gazdasági fejlettségbeli különbségeket elsősorban az **egy lakosra jutó GDP**-adatok alapján állapíthatjuk meg. E mutató alapján 2007-ben Közép-Magyarország fölénye némileg mérséklődött mind a relatíve fejlettebb (Közép- és Nyugat-Dunántúl), mind a kevésbé fejlett (Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Észak- és Dél-Alföld) térségekhöz képest.

1. ábra

Az egy főre jutó GDP az országos átlag százalékában

A mutató alapján 2006-hoz képest a régiók sorrendje ugyan nem változott, azonban a közöttük lévő különbségek módosultak. Közép-Magyarország teljesítménye 2007-ben 64%-kal haladta meg az országos értéket, az átlaghoz mért előnye azonban egy év alatt kismértékben, 1 százalékponttal csökkent. A fejlettebb régiók közül Nyugat-Dunántúl 2 százalékpontos relatív csökkenéssel az átlag alá került, Közép-Dunántúl pedig hasonló mértékű növekedéssel az országos átlag 93%-át érte el. A kevésbé fejlett régiók közül Észak-Magyarország, Dél-Alföld, valamint Dél-Dunántúl relatív pozíciója enyhén javult, és teljesítményük az átlagos érték 64–68%-át tette ki. Észak-Alföld gazdasági teljesítménye ugyanakkor nem került közelebb az átlaghoz, annak 63%-át érte el. Közép-Magyarország és az utolsó helyen álló Észak-Alföld fejlettsége között továbbra is 2,6-szeres a különbség az egy főre jutó GDP-adatok alapján. A kiugró értéket mutató főváros nélkül számított vidéki átlagot Közép-Magyarország mellett csak Közép- és Nyugat-Dunántúl múlja felül. A vidéki régiók tekintetében a két szélső értéket képviselő Nyugat-Dunántúl és Észak-Alföld mutatójának aránya (1,6) alig változott 2006-hoz képest.

A GDP megoszlása, egy főre jutó értéke, 2007

Régió	GDP		Egy főre jutó GDP			
	milliárd Ft	megoszlás, %	ezer Ft	az országos átlag %-ában	a vidéki átlag %-ában	az EU-27 átlagának %-ában ^{a)}
Közép-Magyarország	12 008	47,1	4 162	164,3	215,8	103,1
Közép-Dunántúl	2 607	10,2	2 357	93,0	122,2	58,3
Nyugat-Dunántúl	2 483	9,7	2 487	98,1	128,9	61,6
Dél-Dunántúl	1 668	6,5	1 730	68,3	89,7	42,8
Észak-Magyarország	2 024	7,9	1 627	64,2	84,3	40,3
Észak-Alföld	2 426	9,5	1 596	63,0	82,7	39,5
Dél-Alföld	2 265	8,9	1 692	66,8	87,7	41,9
ÖSSZESEN	25 479	100,0	2 534	100,0		62,7

a) Vásárlóerő-paritáson (PPS) számolva.

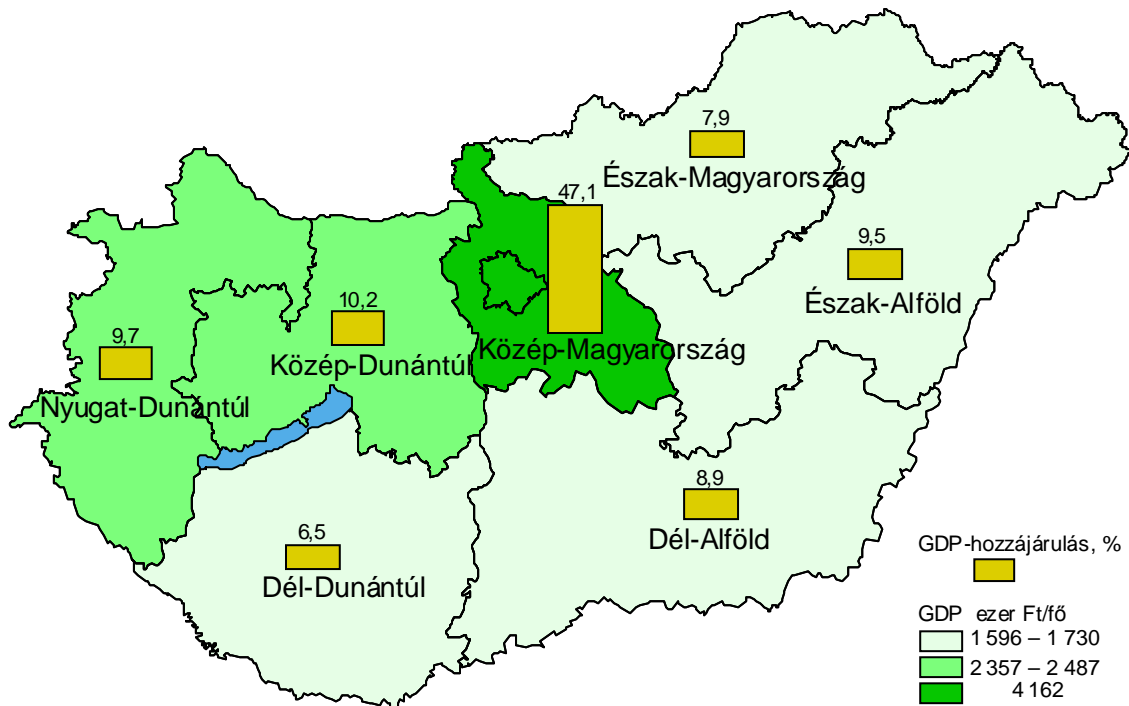
Budapest országos átlaghoz viszonyított egy főre jutó GDP-je ugyan 3,3 százalékponttal mérséklődött 2006-hoz képest, azonban így is több mint kétszerese az átlagosnak. A csökkenő értékek alapján rendezett megyei rangsor elején továbbra is Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom áll, az első harmadba Pest mellett csak dunántúli megyék tartoznak. A sort az alföldi és az észak-magyarországi megyék zárják, kiegészülve a dél-dunántúli Somogygal. Budapestet a legkevésbé fejlett Nógrád megyével összehasonlítva 4,7-szeres a különbség, ami 1994 óta a legnagyobb.

Nemzetközi összehasonlításra a 27 tagú Európai Unió **vásárlóerő-paritáson** (PPS) mért egy főre jutó GDP-adatai állnak rendelkezésünkre. A közösség átlagát 2007-ben régióink közül egyedül Közép-Magyarország mutatója haladta meg (3%-kal). Az uniós átlagnak Nyugat-Dunántúl és Közép-Dunántúl a hattizedét, míg a négy kevésbé fejlett hazai régió a négytizedét érte el.

Magyarország gazdasági teljesítményének jelentős része tehát Közép-Magyarországon koncentrálódik, ahol 2007-ben a GDP 47%-át állították elő, miközben a térségben a népesség 29%-a él. A fennmaradó részhez közel azonos mértékben (26–27%-ban) járultak hozzá a dunántúli régiók, illetve együttesen Észak-Magyarország és az Alföld térségei.

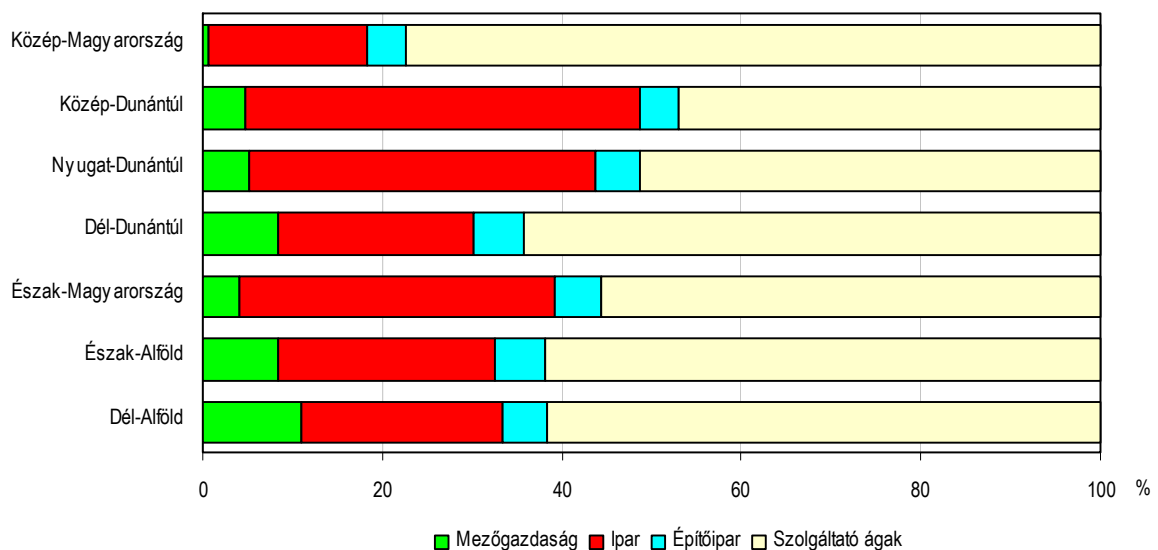
A központi régió után legnagyobb (10–10%) részesedést Közép- és Nyugat-Dunántúl, míg legkisebbet (6–7%) Dél-Dunántúl mutatott.

Hozzájárulás a GDP-hez, egy főre jutó GDP, 2007

A bruttó hozzáadott érték előállításában az egyes **gazdasági ágak hozzájárulása** térségenként más és más, ugyanakkor az előző évekhez képest 2007-ben nem történt jelentős változás. Országosan a GDP kétharmada a szolgáltatást nyújtó ágakból, egyharmada az árutermelő gazdasági ágakból (mezőgazdaságból, iparból, építőiparból) származott 2007-ben.

A bruttó hozzáadott érték megoszlása a gazdasági ágak főbb csoportjai szerint, 2007

Közép-Magyarországon a szolgáltatást nyújtó ágazatok részesedése kiugróan magas (77–78%), ezen belül különösen az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás; a kereskedelem, javítás; a szállítás, raktározás, posta, távközlés és a közigazgatás, kötelező társadalombiztosítás járult hozzá nagymértékben a térség bruttó hozzáadott értékéhez. Az ipar és az építőipar együttes részaránya 22%-ot tett ki, a mezőgazdaságé pedig az 1%-ot sem érte el. Mindazonáltal értékét tekintve 2007-ben is – a mezőgazdaság kivételével – minden gazdasági ágban a központi régióból származott magasan a legnagyobb hozzáadott érték.

A két fejlettebb dunántúli régió gazdasági szerkezetében az ipar súlya az átlagosnak több, mint másfélszerese volt, azon belül is a gépipar néhány ágazata emelkedik ki. A közúti-gépjármű-gyártás leginkább e két régió GDP-jét növeli. Észak-Magyarország gazdasági szerkezetében az átlagosnál szintén jóval nagyobb részt képvisel az ipar, amely 2007-ben a régió bruttó hozzáadott értékének 35%-át adta, azon belül is a gépipar, a vegyipar és az energiaipar szerepe volt meghatározó. Az alacsonyabb egy főre jutó GDP-vel rendelkező térségekben (Dél- és Észak-Alföld, Dél-Dunántúl) relatíve a mezőgazdaság bruttó hozzáadott értékéhez való hozzájárulása magas (8–11%), és viszonylag jelentős súlyú (62–64%) a szolgáltató szféra is. E három régió adja az ország mezőgazdasági hozzáadott értékének hattizedét, ugyanakkor iparosodottsági foka jóval alacsonyabb, mint a fejlettebb dunántúli térségeké.

Tovább árnyalja a képet, ha az egyes ágazatok bruttó hozzáadott értékét egy lakosra vetítve vizsgáljuk. Eszerint Közép-Magyarország a mezőgazdaság kivételével valamennyi területen jóval az adott ágazati átlag feletti teljesítményt nyújtott.

2. tábla

Az egy főre jutó bruttó hozzáadott érték az országos ágazati átlag százalékában, 2007

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Országos ágazati átlag
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	28,2	110,3	127,4	145,9	67,6	133,1	185,3	100,0
Bányászat, feldolgozóipar	114,0	173,8	161,8	43,4	85,5	62,1	59,9	100,0
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	131,2	76,7	65,0	181,7	122,8	48,2	56,9	100,0
Építőipar	146,4	89,7	104,2	81,8	72,5	75,6	71,7	100,0
Kereskedelem, javítás	207,4	61,7	64,1	55,9	44,3	54,4	62,3	100,0
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	143,9	87,3	109,1	101,7	72,4	68,6	69,1	100,0
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	204,9	59,3	78,6	59,5	48,2	53,9	53,1	100,0
Pénzügyi közvetítés	247,6	36,9	52,1	43,7	35,0	35,7	43,8	100,0
Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	209,9	68,9	77,3	59,3	41,8	47,1	49,0	100,0
Közigazgatás, kötelező társadalombiztosítás	183,8	64,7	71,3	67,1	67,9	63,2	65,4	100,0
Oktatás	118,9	78,9	84,8	107,5	88,0	93,7	101,0	100,0
Egészségügyi, szociális ellátás	125,9	76,1	98,1	98,4	80,7	92,9	92,5	100,0
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	178,9	72,8	86,4	64,0	58,3	65,6	66,5	100,0

A központi régió egy főre jutó bruttó hozzáadott értéke az ágazati országos átlag több mint kétszerese a pénzügyi közvetítés, az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás, a

kereskedelem, javítás és a szállítás, raktározás, posta, távközlés ágazatokban, és hasonlóan számottevő (közel kétszeres) előnye mutatkozik a közigazgatás, társadalombiztosítás, valamint az egyéb közösségi, személyi szolgáltatás ágakban.

Nyugat- és Közép-Dunántúlon az egy főre jutó feldolgozóipari hozzáadott érték kiemelkedő, 1,6–1,7-szerese a megfelelő országos adatnak. Az energiaipar teljesítménye – Közép-Magyarország mellett – Észak-Magyarországon és Dél-Dunántúlon átlag feletti. Az utóbbi jelentőségét a Paksi Atomerőmű Zrt. adja. Az építőiparban Közép-Magyarország mellett Nyugat-Dunántúl mutat átlag feletti egy lakosra jutó értéket.

A mezőgazdaság fajlagos mutatója főleg Dél-Alföldön kiemelkedő, és – Észak-Magyarország kivételével – a vidéki régiók mindegyikében átlag feletti.

A GAZDASÁGI TELJESÍTMÉNYT BEFOLYÁSOLÓ FONTOSABB TÉNYEZŐK

A vállalkozások elterjedtsége

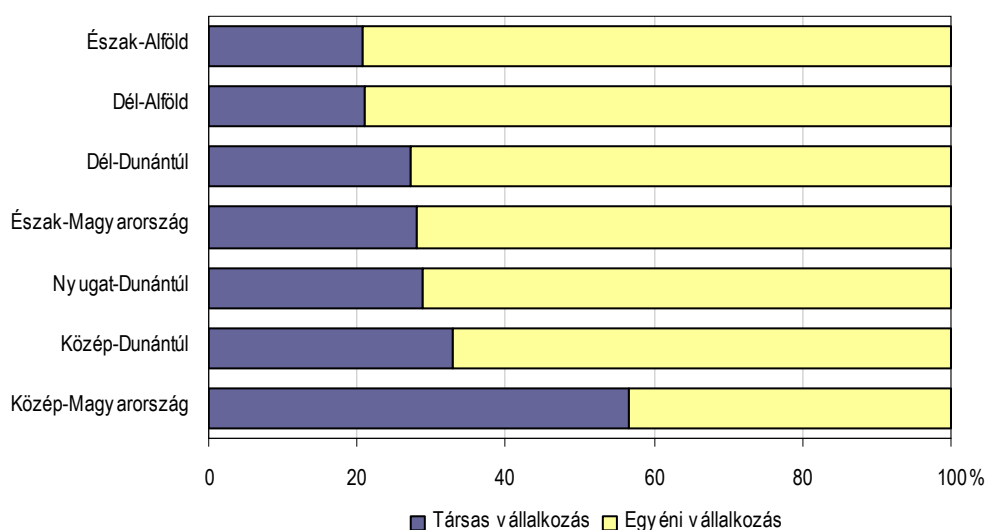
A regisztrált, vagyis az adminisztratív nyilvántartások szerint jogilag létező **gazdasági szervezetek** száma – a 2006. évi mérséklődést követően – 2007 óta bővül. 2008. december 31-én országosan 1 millió 654 ezer szervezetet tartottak nyilván, egynegyeddél többet, mint egy évvel korábban. E jelentős növekedést jogszabályi változás idézte elő. A 2008. január 1-jével hatályba lépett új áfatörvény értelmében a mezőgazdasági tevékenységet végző őstermelőknek tevékenységük folytatásához vállalkozói igazolvány kiváltása vált szükségesé, amely országosan és térségi szinteken is módosította a vállalkozói aktivitás mutatószámait.

A szervezetek erős területi koncentrációja figyelhető meg, hiszen közép-magyarországi székhellyel egyharmadukat jegyezték be. A dél- és észak-alföldi régió részesedése 14–15%, Nyugat-Dunántúl 10%, míg a többi régió részaránya egyenként 9–9% volt. Országosan a bejegyzett szervezetek 94%-a vállalkozásként folytatta tevékenységét, melyek száma 2008-ban 328 ezerrel emelkedett. A növekedés minden régióra jellemző volt, a legnagyobb (74%) mértékűt Észak-Alföldön, a legkisebbet (7%) pedig Közép-Magyarországon regisztrálták. A vállalkozásoknál jóval kisebb gyakoriságú nonprofit szervezetek köre a régiók mindegyikében bővült 1–2%-kal. A költségvetési és társadalombiztosítási szervezetek száma ugyanakkor összességében szűkült, kisebb növekedést csak a közép-magyarországi és a közép-dunántúli régióban regisztráltak.

A 2008-ban országosan regisztrált 1 millió 561 ezer nyereségérdekeltségű szervezet 36%-át társas, 64%-át egyéni **vállalkozásként** tartották nyilván. 2007-hez képest a társas vállalkozások részaránya 7 százalékponttal csökkent. Közép-Magyarországon a társas vállalkozások hányada az átlagost jóval meghaladó, 57% volt, a többi régióban 21–33% között szóródott. A magasabb értékek Közép- és Nyugat-Dunántúlt, valamint Észak-Magyarországot jellemezték.

4. ábra

A regisztrált vállalkozások megoszlása vállalkozási forma szerint, 2008

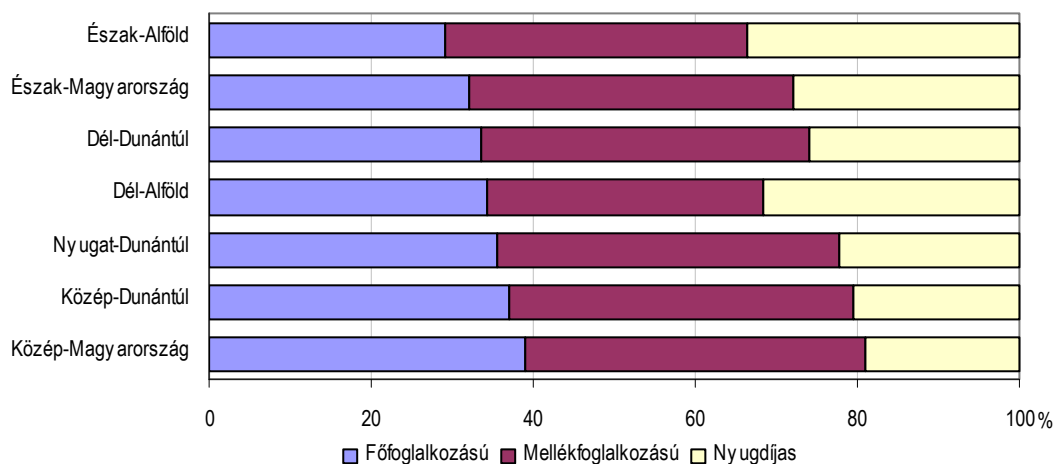
Az **egyéni vállalkozások** száma 2008 során valamennyi régióban emelkedett, átlagosan 42%-kal. Az átlagosnál jóval dinamikusabb bővülés a nagyszámú őstermelői

réteggel bíró két alföldi régióban történt. Észak-Alföldön több mint duplájára, Dél-Alföldön pedig 70%-ot meghaladóan nőtt az egyéni vállalkozások száma, a legkisebb (8%-os) bővülést pedig Közép-Magyarországon regisztrálták ebben a gazdálkodási formában.

2008 végén Magyarországon az egyéni vállalkozók 35%-a főfoglalkozásuként, 40%-a mellékfoglalkozásuként, 26%-a pedig nyugdíjasként dolgozott. A főfoglalkozásúak aránya a régiók közül Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon volt a legmagasabb, 39%, illetve 37%. Ez a foglalkozási forma az egyéni vállalkozásokon belül Észak-Alföldön a legkisebb (29%) arányú. A mellékfoglalkozásúak részaránya régiónként 34 és 43% között szóródott: a legkisebb arányt Dél-Alföldön, a legnagyobbat pedig Közép- és Nyugat-Dunántúlon, valamint Közép-Magyarországon képviselték. A nyugdíj mellett dolgozó egyéni vállalkozók hányada az országosnál (26%) kisebb volt Közép-Magyarországon, Közép- és Nyugat-Dunántúlon, viszont kiemelkedően magas volt Észak-Alföldön (34%) és Dél-Alföldön (32%), mely a mezőgazdasági vállalkozások nagyobb jelenlétével függ össze.

5. ábra

A regisztrált egyéni vállalkozások megoszlása a munkavégzés jellege szerint, 2008

2008 végén az országos nyilvántartásban 561 ezer társas vállalkozás szerepelt, melyek között a korlátolt felelősségű társaságok voltak a leggyakoribbak. Számuk 14%-kal nőtt egy év alatt. A növekedés főként a gazdasági szervezetekről szóló törvény változásával van összefüggésben, ugyanis a kft-k alapításához szükséges alaptőke csökkentése e szervezeti forma elterjedtségét fokozta, elsősorban a betéti társaságok terhére.

Országosan 2008-ban az összes **társas vállalkozás** 52%-át regisztrálták kft-ként. E gazdálkodási forma Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon képviselt legmagasabb részarányt.

A társas vállalkozásokon belül a második leggyakoribb gazdálkodási forma a betéti társaság, melyek száma egy év alatt 3%-kal csökkent. Országosan 2008-ban az összes társas vállalkozás 38%-a működött betéti társaságként. Hányaduk a kevésbé fejlett térségekben magasabb az átlagosnál.

Az összes vállalkozás közel 1%-át kitevő részvénytársaságok száma az év folyamán 8%-kal gyarapodott, és 2008 végén elérte a 4800-at. Mérsékelt arányuk szorosan összefügg az alapítás szigorúbb feltételeivel, az enyhítések ellenére is nagyobb szükséges tőkeerővel, a szakképzett munkaerő meglétével. A részvénytársaságok társas vállalkozásokon belüli aránya Közép-Magyarországon volt a legmagasabb, 63%-uk ebben a régióban koncentrált.

A társas vállalkozások megoszlása gazdálkodási forma szerint, 2008

(%)

Régió	Korlátolt felelősségű társaság	Részvény-társaság	Betéti társaság	Egyéb társas vállalkozás
Közép-Magyarország	54,5	1,0	36,6	7,9
Közép-Dunántúl	51,1	0,6	37,1	11,2
Nyugat-Dunántúl	50,4	0,6	36,1	12,9
Dél-Dunántúl	47,1	0,7	39,4	12,8
Észak-Magyarország	47,6	0,7	40,2	11,5
Észak-Alföld	49,0	0,7	41,6	8,7
Dél-Alföld	50,0	0,8	39,5	9,7
ÖSSZESEN	52,0	0,9	37,7	9,4

A regisztrált vállalkozásokat **főtevékenység** szerint vizsgálva a gazdasági ágak közötti eloszlásuk jelentős változásokat mutat. A kötelező őstermelői regisztráció miatt kiugró mértékben (közel 5-szörösére) nőtt a mezőgazdasági vállalkozások száma, melyek részaránya a 2007. évi 7%-ról 25%-ra növekedett. Részesedésük az Alföldön volt a legmagasabb (47–49%), összefüggésben a termőhelyi adottságokkal.

Ipari tevékenységet a vállalkozások átlagosan 5%-a végzett az országban. Ettől nagyobb érték Közép-Magyarországot és Közép-Dunántúlt jellemzi. Az építőipari vállalkozások minden régióban valamivel nagyobb arányban képviseltették magukat, mint az ipariak. Az átlagos 6%-os részesedésüket leginkább meghaladó arány (8%) Közép-Dunántúlt jellemezte.

A szolgáltatási főtevékenységű vállalkozások részesedése – számuk növekedése mellett – mérséklődött, mindazonáltal továbbra is meghatározó (64%) maradt. Részarányuk a gazdaságilag legfejlettebb közép-magyarországi régióban, valamint a Balaton és a főváros vonzásának köszönhetően Közép-Dunántúlon a legmagasabb.

A szolgáltató szféra legnagyobb ágazata az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás, melybe átlagosan a vállalkozások 31%-a tartozott. Részaránya a közép-magyarországi régióban a legnagyobb (45%), és a két alföldi térségben a legalacsonyabb 17–20%. Az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ág után a kereskedelem, javítás ág a legelterjedtebb (13%). Ezen ágazat súlya is a központi régióban a legszámottevőbb (16%).

Az őstermelői regisztráció következtében a mezőgazdasági vállalkozások kiemelkedő gyarapodása nagymértékben módosította a vállalkozások területi allokációját. Így a vállalkozási aktivitás, azaz az **ezer lakosra jutó vállalkozások** száma 2008-ban, leginkább a két alföldi régióban emelkedett. A változások hatására Dél- és Észak-Alföldön az ezer lakosra jutó egyéni vállalkozások száma jóval az átlag fölé került, és valamennyi régióban növekedett. A társas vállalkozások elterjedtsége szintén minden régióban javult, lényegében a korábbi területi különbségek megmaradása mellett.

Ezer lakosra jutó regisztrált vállalkozás az év végén

Régió	Társas vállalkozás		Egyéni vállalkozás		Összes vállalkozás	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Közép-Magyarország	97	102	74	79	171	181
Közép-Dunántúl	40	42	70	86	110	128
Nyugat-Dunántúl	41	43	78	106	119	149
Dél-Dunántúl	38	40	76	106	113	146
Észak-Magyarország	30	32	53	81	83	113
Észak-Alföld	31	33	59	125	90	158
Dél-Alföld	34	36	79	135	112	171
ÖSSZESEN ^{a)}	53	56	70	100	123	156

a) Külföldön működőkkel együtt.

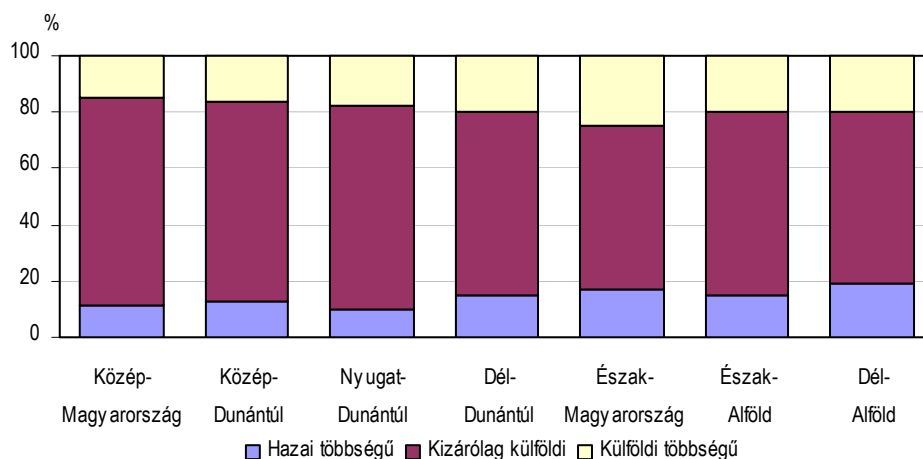
Összességében az ezer lakosra jutó vállalkozások száma Közép-Magyarországon a legnagyobb (181), Észak-Magyarországon pedig a legkisebb (113).

Külföldi befektetések

A magyar gazdaságban közel két évtizede van jelen számottevően és egyre növekvő mértékben a külföldi tőke. A **külföldi érdekeltségű vállalkozások** száma 2007-ben több mint 5%-kal nőtt az előző évhez képest, jelentős területi differenciák mellett. A legnagyobb ütemű (12%) gyarapodás Észak-Magyarországon történt, ugyanakkor Dél-Dunántúlon 2008. január 1-jén az egy évvel korábbinál (3%-kal) kevesebb ilyen szervezetet regisztráltak. 2008 elején 27 ezer külföldi érdekeltségű vállalkozás volt az országban, ezen belül legtöbb (19 ezer) Közép-Magyarországon, legkevesebb pedig (700) Észak-Magyarországon.

A külföldi érdekeltségű vállalkozások körében 2008 elején a kizárólag külföldi tulajdonban levők aránya 72%-ot, a külföldi többségűeké 16%-ot, míg a hazai többségűeké 12%-ot képviselt. A csak külföldi tulajdonnal rendelkezők részaránya régióként 58 és 74% között szóródott. A legmagasabb arány Közép-Magyarországot, a legalacsonyabb Észak-Magyarországot jellemezte. A vegyes tulajdonú szervezetek aránya valamennyi régióban jóval mérsékeltebb a kizárólag külföldi tulajdonban lévőkénél.

6. ábra

A külföldi érdekeltségű vállalkozások megoszlása a tulajdon összetétele szerint, 2007

A külföldi érdekeltségű vállalkozások 2008 elején Magyarországon 20 685 milliárd forint – területi megoszlásban is részletezhető – saját tőkével rendelkeztek, amelyből 14 833 milliárd forintot tett ki a külföldi tőkerész. A saját **tőke nagysága** folyó áron országosan 18%-kal gyarapodott egy év alatt, ezen belül Dél-Alföldön (38%-kal) és Közép-Magyarországon (22%-kal) az átlagot meghaladóan emelkedett. A növekedés a külföldi befektetéseknek köszönhető. A saját tőke összege Dél-Dunántúlon (8%-kal) és Észak-Magyarországon (15%-kal) csökkent.

A külföldi tőke legnagyobb ütemben (40%-kal) Dél-Alföldön bővült, és a növekedés az átlagos ütemnél (9%) nagyobb volt Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon is. Nyugat-Dunántúlon az előbbieknél szerényebb (4%-os) emelkedést regisztráltak, Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon folyó áron szinten maradásról beszélhetünk, Dél-Dunántúlon pedig 8%-os csökkenés következett be.

2008 elején a külföldi befektetések 70%-a Közép-Magyarországon koncentrált, 19%-a nyugat- és közép-dunántúli, 11%-a pedig együttesen az alföldi, észak-magyarországi és dél-dunántúli székhelyű vállalkozásokban működött. Az egy évvel korábbihoz képest Közép-Magyarország részaránya növekedett, a vidéki régióké – Dél-Alföld kivételével – csökkent.

A külföldi tőke területi allokációjából adódóan az **egy lakosra jutó** külföldi befektetések nagysága igen széles intervallumban, 0,2 és 3,6 millió forint között szóródott. A mutató értéke Közép-Magyarországon az átlagos érték 2,4-szerese, Nyugat-Dunántúlon 1,1-szerese volt, ugyanakkor Közép-Dunántúlon az országos átlag háromnegyedét, a többi régióban viszont csupán egy-háromtizedét tette ki.

5. tábla

Külföldi érdekeltségű vállalkozások saját tőkéje, 2007

Régió	Saját tőke	Ebből: külföldi	A külföldi tőke aránya a saját tőkéből, %	Egy vállalkozásra jutó saját tőke	Ezen belül: külföldi	Egy lakosra jutó külföldi tőke
	milliárd Ft			millió Ft		
Közép-Magyarország	15 944,0	10 384,0	65,1	846,9	551,6	3,6
Közép-Dunántúl	1 329,9	1 251,2	94,1	804,0	756,5	1,1
Nyugat-Dunántúl	1 692,2	1 640,0	96,9	650,1	630,0	1,6
Dél-Dunántúl	176,2	160,7	91,2	141,8	129,3	0,2
Észak-Magyarország	522,9	472,3	90,3	713,4	644,3	0,4
Észak-Alföld	541,7	495,2	91,4	667,9	610,6	0,3
Dél-Alföld	477,9	429,6	89,9	365,1	328,2	0,3
ÖSSZESEN ^{a)}	20 684,7	14 833,1	71,7	761,0	545,7	1,5

a) Területre nem bontható adatok nélkül.

Az előző évhez hasonlóan a külföldi tőke legnagyobb része, 36%-a a feldolgozóipari vállalkozásokban koncentrált. A külföldi befektetésekből jelentős arányban részesedett még az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ág, ahol a teljes tőkeállomány ötöde működött. Ezt a kereskedelem, javítás gazdasági ág követte (15%), és a pénzügyi közvetítés részaránya is figyelemre méltó nagyságú (12%) volt, ahol 2007-ben igen jelentős bővülés történt.

A gazdasági ágak többségében a jelen levő külföldi tőke nagyobb része Közép-Magyarországon működik. A többi régió vállalkozásai együttesen is csak a mezőgazdaságban és az iparban jutottak a befektetett külföldi tőke nagyobb részéhez, a mezőgazdaságban 74%-ához, az iparban pedig 64%-ához.

Beruházás, lakásépítés

A gazdasági recesszió a belföldi felhasználást és ezzel a **beruházási** kedvet is több területen mérsékelte. A gazdasági szervezetek (vállalkozások, költségvetési szervek) a 2007. évi stagnálást követően 2008-ban a nemzetgazdaságban 3870 milliárd forintot fordítottak fejlesztésekre, összehasonlítva áron 3%-kal kevesebbet, mint a megelőző évben. A 2008. évi folyamatok az ország régióit egyenetlenül érintették, és a meglévő területi különbségeket módosították. A beruházások volumene Nyugat-Dunántúlon számottevően (21%-kal) bővült, és növekedett Észak-Magyarországon, Dél-Alföldön és Dél-Dunántúlon is. A többi régióban a beruházások mérséklődtek, leginkább (22%-kal) Közép-Dunántúlon.

2008-ban a fejlesztések négytizede a közép-magyarországi régióban valósult meg. A beruházások közel háromtizede – az előző évhez hasonlóan – együttesen az Alföld és Észak-Magyarország térségét érintette. A közép-dunántúli beruházások 12%-ot, a nyugat-dunántúliak 11%-ot képviseltek.

6. tábla

A beruházási teljesítményérték* fontosabb adatai, 2008

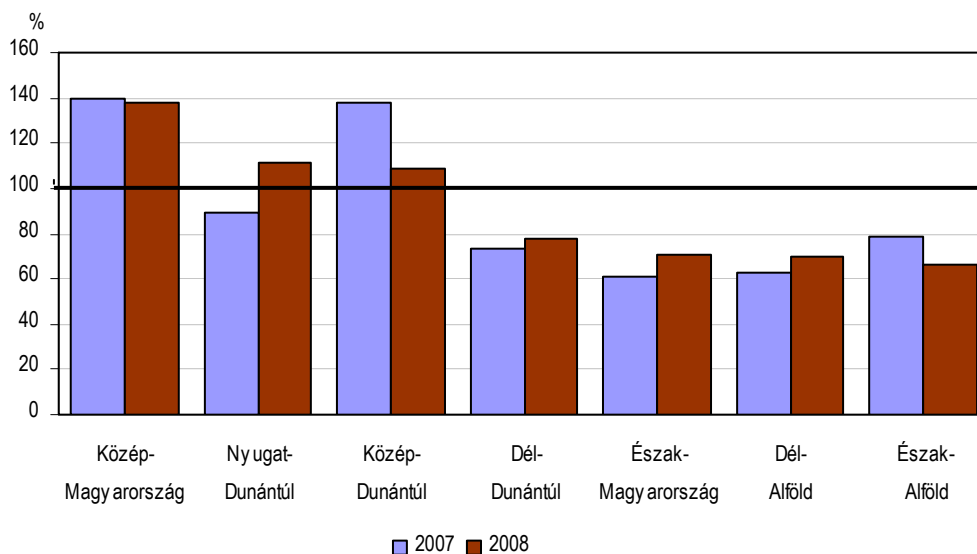
Régió	Milliárd Ft	Volumenindex előző év = 100,0	A gépberuházások aránya, %	Egy lakosra jutó	
				beruházás	GDP, 2007
				az országos átlag %-ában	
Közép-Magyarország	1 550,7	96,2	46,6	138,1	164,3
Közép-Dunántúl	465,1	77,7	59,5	109,3	93,0
Nyugat-Dunántúl	425,4	120,6	47,8	110,5	98,1
Dél-Dunántúl	289,5	102,4	43,8	78,5	68,3
Észak-Magyarország	337,1	113,0	57,6	71,1	64,2
Észak-Alföld	384,4	80,7	44,4	66,1	63,0
Dél-Alföld	359,2	106,8	41,2	70,0	66,8
ÖSSZESEN ^{a)}	3 870,3	96,8	49,0	100,0	100,0

* A megvalósulás helye szerint.

a) A külföldi beruházásokkal együtt.

A fejlesztések egy lakosra jutó értéke jelentős eltéréseket mutat. Az országos átlagot három régió, Közép-Magyarország, Nyugat- és Közép-Dunántúl mutatója haladta meg (38, 10 és 9%-kal). Az egy lakosra jutó beruházási teljesítményérték 2008-ban Észak-Alföldön volt a legalacsonyabb, az országos mutató kétharmadát, a legmagasabb közép-magyarországinak pedig felét tette ki. Az eltérés az egy évvel korábbinál valamivel nagyobb mértékű volt.

Egy lakosra jutó beruházási teljesítményérték az országos átlag százalékában

Országosan a fejlesztésekből 15%-kal részesedő ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágazatban a beruházások volumene 13%-kal emelkedett; emellett a mezőgazdaságban regisztráltak 7%-os, illetve a csekély súllyal bíró szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban 14%-os növekedést. A gazdasági ágak többségében a beruházások összehasonlító áron mért értéke 2008-ban elmaradt a 2007. évitől.

A termelő ágak közül – elsősorban az európai uniós támogatások hatására – kizárólag a mezőgazdasági beruházások volumene emelkedett. E fejlesztések elsősorban Észak-Alföldre és Közép-Dunántúlra irányultak, ahol változatlan áron 15–27%-kal költöttek többet mezőgazdasági beruházásokra, mint az előző évben. Emellett átlagot meghaladó fejlesztések történtek Közép-Magyarországon. A beruházások ezekben a régiókban elsősorban mezőgazdasági épületek építését szolgálták, egyedül Dél-Dunántúlon maradt el (tizedével) az ágazat beruházása az előző évitől. A beruházások harmada – az előző évihez hasonló része – irányult az iparba. A növekvő, elsősorban feldolgozóipari fejlesztések Nyugat- és Dél-Dunántúl, valamint Észak-Magyarország gazdaságát erősítették. A többi régióban visszaestek az ágazat beruházásai. Az építőipar területén nagyobb mértékű (13%-os) csökkenés következett be. A mérséklődés üteme Közép-Magyarországon az országoshoz hasonló, a közép-dunántúli és az észak-alföldi régióban jelentős mértékű (49–63%-os) volt. A többi régióban az építőipari fejlesztések meghaladták az előző évit.

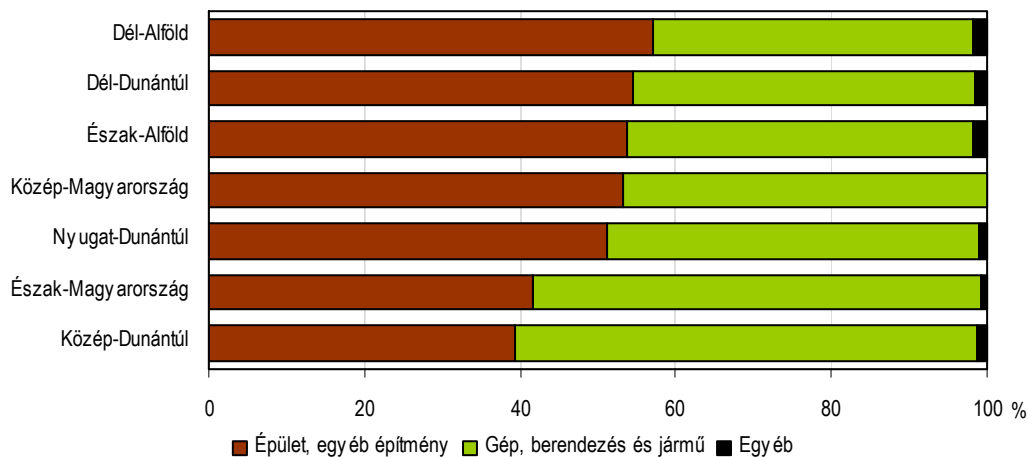
A szolgáltató ágak közül a legdinamikusabban növekvő ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás fejlesztésére Észak-Alföld kivételével valamennyi térségben többet költöttek az előző évinél. Különösen a dél-alföldi régió mintegy 60%-os bővülése jelentős. Ugyanakkor a gazdasági recesszió több szolgáltató ágazatban visszavetette a beruházásokat; a logisztika, a pénzügyi tevékenység, a közigazgatás, az egészségügyi, szociális ellátás ágak volumenében 10–10%-kal kevesebbet fordítottak fejlesztésre, mint 2007-ben.

A beruházásokban változatlanul a vállalkozások szerepvállalása a meghatározó, a fejlesztések növekvő részét, 86%-át a versenyszféra ágazatai teljesítették. Beruházásaik teljesítményértéke 3320 milliárd forintot tett ki, ami folyó áron az előző évi kissé meghaladta. Növekedés Nyugat- és Dél-Dunántúlon, Észak-Magyarországon, valamint Dél-Alföldön történt, ennek mértéke 7–29% között szóródott, a többi régióban (1–22%-kal) az előző évi alatt maradt. A vállalkozások 2008. évi investíciói az összes beruházáson belül 80–90% között szóródtak régióként. Legalacsonyabb, 80%-os vállalkozói részesedést Dél-

Dunántúlon, legmagasabbat, 90%-os arányt a közép-dunántúli régióban mértek. Ezzel egyidejűleg a költségvetési szervek és intézményeik (Nyugat-Dunántúl kivételével) valamennyi régióban folyó áron kevesebbet fordítottak tárgyi eszközeik pótlására, mint egy évvel korábban, így 2008. évi beruházásaik az előző évinek 88%-át, a 2006. évinek pedig 73%-át érték el. Ugyanakkor a nonprofit szervezetek csekély, alig 1%-ot képviselő beruházási teljesítményértéke (folyó áron) mintegy tizedével növekedett.

8. ábra

A beruházási teljesítményérték* megoszlása anyagi-műszaki összetétel szerint, 2008

*A megvalósulás helye szerint.

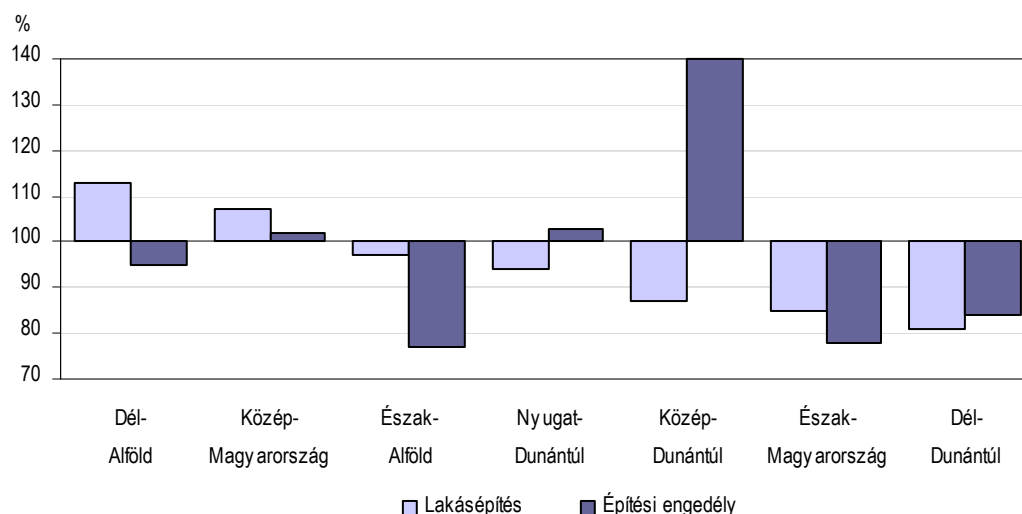
A beruházások anyagi-műszaki összetételében 2008-ban az előző évhez képest alig változott az épületek, egyéb építmények, illetve a gépek, berendezések aránya, és közel azonos arányt képviseltek. Nyugat-Dunántúl, Észak-Magyarország és Dél-Alföld területén mind az építési, mind a gépberuházások folyó áron növekedést mutattak. Közép-Magyarországon többet fordítottak épületépítésre, Dél-Dunántúlon pedig a gépbeszerzések emelkedtek. Közép-Dunántúlon és Észak-Alföldön mind az épületépítések, mind a gépbeszerzések visszaestek.

Az épületek, egyéb építmények beruházásain belül a **lakásépítésre** vonatkozóan rendelkezünk részletesebb információkkal. A 2007. évi élénkülést követően Magyarországon 2008-ban 36 ezer lakás kapott használatbavételi engedélyt, közel annyi, mint egy évvel korábban. A lakásépítés koncentrációja – az intenzív Pest megyei építkezések hatására – tovább erősödött. Minden második lakás Közép-Magyarországon épült, ahol a használatba vett lakások száma az általánostól eltérően 7%-kal emelkedett. Emellett a Dél-Alföldön 13%-os növekedés, míg a többi régióban 3–19% közötti visszaesés történt.

Az építések tízezer lakosra jutó száma átlagot meghaladó volt Közép-Magyarországon (61) és Nyugat-Dunántúlon (39). Ugyanakkor Észak-Magyarország intenzitási mutatója az országos átlag négytizedét tette ki.

A lakásépítési konjunktúra alakulását többek között a kiadott új építési engedélyek száma jelzi, ami összességében 1%-kal maradt el a 2007. évitől, jelentős területi különbségek mellett. Az építési kedv Közép-Magyarországon, Közép- és Nyugat-Dunántúlon erősödött, a legdinamikusabban Közép-Dunántúlon, ahol négytizedével több engedélyt adtak ki, mint 2007-ben. A többi régióban az építési engedélyek száma visszaesett, ennek mértéke Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön meghaladta a 20%-ot.

Lakásépítés, kiadott új lakásépítési engedélyek, 2008
2007 = 100

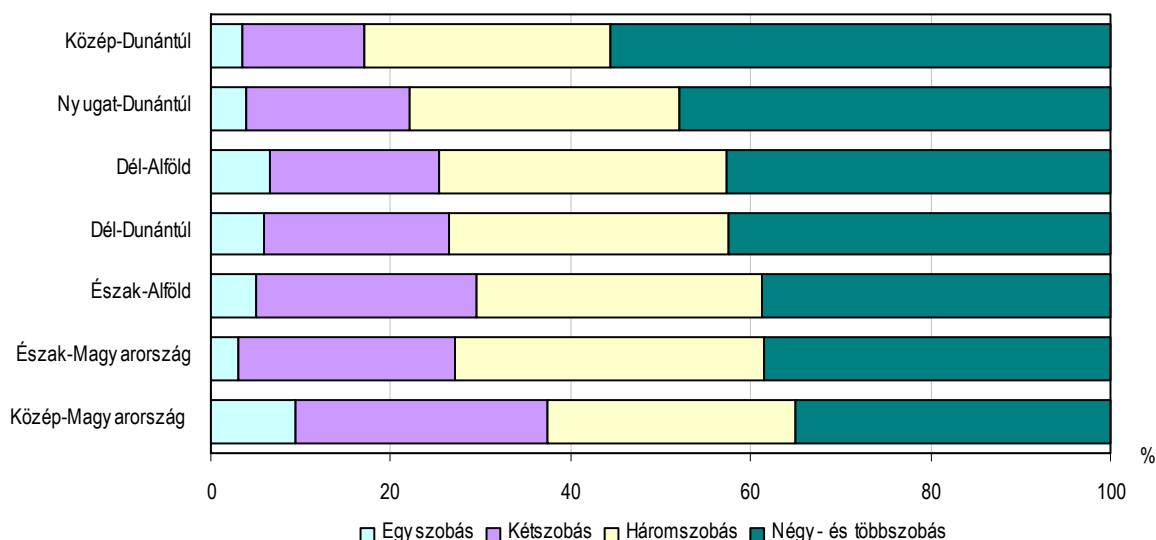
Országosan 2008-ban a lakások 52%-át természetes személyek, 47%-át vállalkozások építették. A dunántúli régiókban a természetes személyek, Észak-Magyarországon és az Alföldön a vállalkozások részaránya emelkedett, ugyanakkor Közép-Magyarországon mindkét építetói kör építetései aránya növekedett, miközben az egyéb építetők (helyi önkormányzat, központi költségvetési szerv) építései mérséklődtek. Mindazonáltal a közép-magyarországi régió kivételével az építetők összetételében továbbra is a természetes személyek szerepe a nagyobb. A helyi önkormányzatok és központi költségvetési szervek csökkenő mértékben vették ki részüket a lakásépítésekből, az általuk építetett lakások aránya 2008-ban nem érte el az 1%-ot. Az építetói kör változásával összefüggésben az építésekben belül változatlan maradt a saját használatra épített lakások aránya, az értékesítési célúaké pedig kisebb lett. Ugyanakkor a csekély súlyú bérbeadás, illetve a szolgálati használat céljából épített lakások aránya magasabb lett.

A lakások 56–57%-a korlátolt felelősségű társaságok, részvénytársaságok, 22%-a egyéni vállalkozások, 18–19%-a a lakosság házilagos kivitelezésében épült. A kft-k, rt-k átlagot meghaladó súlya kizárólag Közép-Magyarországra jellemző, és szerepvállalásuk összességében erősödött. A betéti társaságok és egyéb kivitelezők aránya együttesen is csupán 3% körül alakult. Az egyéni vállalkozások kivitelezésben vállalt szerepe csaknem valamennyi régióban nagyobb lett, és a közép-magyarországi régió kivételével valamennyi térségben meghaladta az országos átlagot. Ezzel egyidejűleg a lakosság házilagos kivitelezésében épült lakások aránya mérséklődött. Az átlagosnál magasabb arányuk Dél-Dunántúlon, Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon volt mérhető.

2008-ban a használatba vett lakások közel fele családi ház, négytizedük pedig többszintes, többlakásos lakóépület lakása volt. A lakótelepi, illetve a csoportházban történő lakásépítések együttesen is csupán 7%-ot képviseltek.

Az új lakások átlagos alapterülete egy év alatt 3 m²-rel, 90 m²-re emelkedett, és a három-, valamint a négy- és annál több szobás lakások aránya is növekedett. A nagyobb alapterületű, több szobás új építésű lakások aránya a Dunántúlon és Dél-Alföldön haladta meg az átlagost. Közülük is kiemelkedik a közép-dunántúli régió, ahol a négy- és annál több szobás lakások aránya 56%-ot tett ki, a lakások átlagos alapterülete pedig 109 m² volt.

Az épített lakások megoszlása szobaszám szerint, 2008

A lakásépítés fajlagos költsége, az 1 m²-re jutó áfa nélküli építési költség 2008-ban az előző évhez képest folyó áron 7%-kal emelkedett, és 175 ezer forintot tett ki. A közép-magyarországi fajlagos építési költségek valamennyi építési formában az átlagosnál magasabbak, összességében 6%-kal, a különbség azonban 2007 óta valamelyest mérséklődött. Az új többszintes, többlakásos épületben épített lakások fajlagos költsége (193 ezer forint) a legmagasabb, tizedével több az átlagosnál.

2008 folyamán 3745 lakás szűnt meg, közel tizedével kevesebb, mint 2007-ben. Száz épített lakásra átlagosan 10 megszűnés jutott. A mutató értéke az Alföldön mintegy kétszerese, Dél-Dunántúlon és Észak-Magyarországon pedig 1,5-szerese volt az országos átlagnak. Relatív legkevesebb megszűnést (száz épített lakásra 6-ot) a közép-magyarországi régióban regisztráltak.

A megszűnések két leggyakoribb okaként, az esetek 36, illetve 47%-ában a lakásépítés és az avulás szerepelt. Az avulás miatt megszűnt lakások aránya Közép-Magyarország és Közép-Dunántúl kivételével valamennyi régióban 50% vagy afeletti volt.

Az építések és megszűnések egyenlegeként a lakásállomány 32 330 lakással gyarapodott, ennek több mint fele Közép-Magyarországon realizálódott. A laksűrűségi mutató, a száz lakásra jutó lakosok száma 235-ről 233-ra csökkent. Legmagasabb értéket Közép-Dunántúl mutatott.

Információs és kommunikációs eszközök

A gazdasági fejlődés és versenyképesség szempontjából kulcsfontosságú szerepe van az információs és kommunikációs eszközök használatának. A gazdasági elvárásokhoz alkalmazkodva a mobiltelefon, a számítógép és az internet minden régióban általánosan elterjedt eszközzé, illetve technológiává vált a megfigyelt, 10 főnél nagyobb létszámú vállalkozások körében. Ebben a vonatkozásban a lényeges területi különbségek nem az ellátottsági arányokban, hanem az eszközhasználat minőségi jellemzőiben (az internet igénybevételének céljában, a honlappal rendelkező vállalkozások arányában, illetve a honlapon kínált szolgáltatások jellegében) mutatkoznak. Közép-Magyarország – a főváros húzóerejének köszönhetően – a többi régió előtt jár a fejlett hálózati szolgáltatások által

nyújtott lehetőségek széleskörű kihasználásában. A vidéki térségekre ugyanakkor az informatikai kultúra valamivel alacsonyabb színvonala jellemző.

Az információs és kommunikációs eszközök közül a **mobiltelefon** és a **személyi számítógép** a legelterjedtebb. 2008-ban mindkét eszközt a megfigyelés körébe tartozó gazdasági szervezetek¹ 90–90%-a használta, ami lényegében megegyezik az egy évvel korábban regisztrálttal. Az ellátottsági arány minden régióban az országos átlag közelében alakult, így a szélső értékek közötti eltérések (a mobiltelefon esetében 3, a személyi számítógépeknél 1 százalékpont) sem mutatnak számottevő területi különbségeket.

Hasonlóan a mobiltelefonhoz és a számítógéphez, az **internet** esetében is magas (86%-os) használati ráta jellemző az üzleti szféra szervezeteire. A központi régió ellátottságának stagnálása mellett minden régióban növekedett az internetkapcsolattal rendelkező vállalkozások aránya 2007-hez képest, aminek következtében csökkent a vidéki régiók Közép-Magyarországgal szembeni lemaradása. 2008-ban a központi régióban 88, Közép- és Nyugat-Dunántúlon 86, a többi régióban pedig 85% volt az ellátottsági arány.

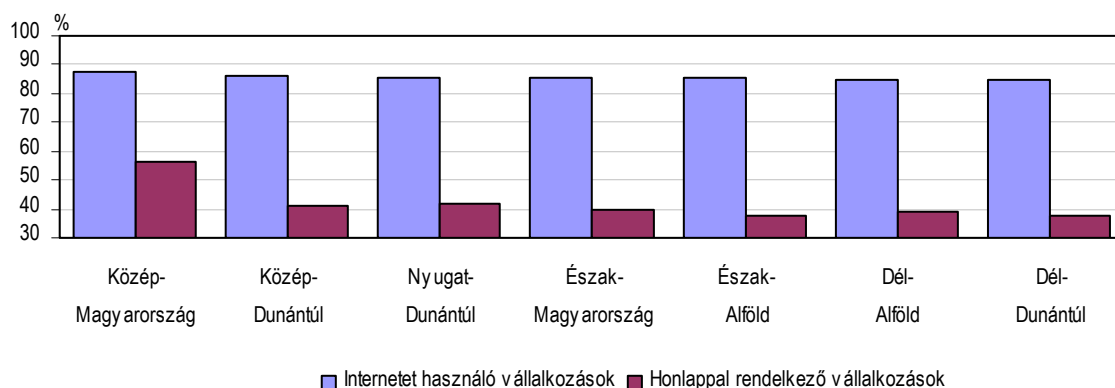
A vállalkozások internet-használatának fontos minőségi jellemzője, hogy milyen célokra veszik igénybe a világhálót. E tekintetben az ellátottságnál élesebb különbség figyelhető meg Közép-Magyarország és a vidéki régiók között. A központi régióban a megfigyelt gazdasági szervezetek nagyobb hányada használja a világhálót – az általánosan elterjedt információkeresési és levelezési funkciók mellett – olyan alternatív alkalmazási célokra is, mint a hirdetés és marketing, a piacfigyelés, vagy az elektronikus kereskedelem. Az ország többi térségében ugyanakkor kevésbé sokrétű az internet alkalmazása, és jellemzően az egyszerűbb használati formákra koncentrálódik. A felhasználók preferenciái a jelentősnek ítélt célok tekintetében viszont minden régióban azonosak. Az internetkapcsolattal rendelkező vállalkozások leginkább elektronikus levelezésre (95%), információkeresésre (90%), valamint banki és pénzügyi szolgáltatások igénybevételére (80%) használták a világhálót 2008-ban. A piaci igényekhez igazodva az üzleti szféra szereplői a megelőző évhez képest nagyobb hangsúlyt fektettek piacfigyelésre (46%), marketingtevékenységre (42%) és elektronikus kereskedelemre (35%).

A saját **honlappal rendelkező vállalkozások** aránya az internethasználatnál hangsúlyosabban mutatja a gazdasági fejlettség területi tagoltságát. E tekintetben is szembetűnő a főváros országos átlagot (47%) jóval meghaladó mutatója (61%). A kiugró budapesti érték következtében Közép-Magyarországon a 10 főnél többet foglalkoztató vállalkozások 56%-a rendelkezett honlappal 2008-ban. Ugyanakkor a vidéki régiókban lényegesen alacsonyabb volt az internetes oldalak elterjedtsége. Közép- és Nyugat-Dunántúlon a vállalkozások 41–42%-ának, Dél-Dunántúlon, az alföldi régiókban és Észak-Magyarországon pedig 38–40%-uknak volt saját honlapja.

---

¹ 10 főnél nagyobb létszámú gazdasági szervezetek. A megfigyelésbe nem tartoznak bele a közigazgatás szervei, így az adatok alapvetően az üzleti szféra jellemzőit mutatják.

Internetet használó és honlappal rendelkező vállalkozások aránya, 2008

A vállalkozások a leggyakrabban termék- és szolgáltatásinformációkat (a honlappal rendelkező szervezetek 87%-a), valamint vállalati információkat (80%) nyújtanak honlapjukon. A régiókat tekintve ezen mutatók értékei csak szűk határok között szóródtak. Nagyobb eltérések a kevésbé elterjedt potenciális szolgáltatások (pl. álláshirdetések, termékek megrendelhetősége, a honlap személyreszabásának lehetősége) terén tapasztalhatók, melyek Közép-Magyarország fölényét jelzik.

A még kevésbé elterjedt infokommunikációs technológiák (vezetékes és vezeték nélküli lokális hálózat, nagytávolságú hálózat, intranet, extranet) tekintetében is Budapest kiugróan magas ellátottsága figyelhető meg, míg a többi térségben kisebb és kiegyenlítettebb használati arányokat regisztráltak.

Kutatás, fejlesztés

Magyarországon 2008-ban a tudományos **kutatás-fejlesztésre (K+F) költött ráfordítás** összesen 266,4 milliárd forintot tett ki, ami folyó áron 8,4%-kal haladta meg az előző évet. A K+F-ráfordítások GDP-hez viszonyított aránya az előző évi 0,97%-ról 1%-ra emelkedett. (Az Európai Unió tagállamainak átlagában ez az arány lényegesen magasabb, 1,85% volt 2007-ben.)

2008-ban az összes K+F-ráfordítás 53%-át, 140 milliárd forintot, a vállalati kutató-fejlesztő helyeken költötték el, amely az egy évvel korábbinál 13%-kal volt több. A másik két szektorban, tehát a felsőoktatási kutatóhelyeken és a kutatóintézetekben – a 2007. évinél 2 és 5%-kal több – 59, illetve 62 milliárd forint szolgálta a kutatás-fejlesztést.

7. tábla

A K+F-ráfordítások összege szektorok és pénzügyi források szerint, 2008

(milliárd Ft)				
Forrás	Kutató-fejlesztő intézet és egyéb kutatóhely	Felsőoktatási kutatóhely	Vállalkozási kutató-fejlesztő hely	Összesen
Vállalkozások	8,3	8,6	111,8	128,7
Állami költségvetés	49,7	44,3	12,0	111,4 ^{a)}
Nonprofit szervezetek	0,3	1,1	0,2	1,6
Külföldi forrás	4,0	4,7	16,0	24,7
ÖSSZESEN	62,3	58,7	140,0	266,4

a) Tartalmazza a tudományos fokozattal rendelkezők tiszteletdíjára, illetménykiegészítésére, valamint az ösztöndíjasok illetményére költségvetési forrásból kifizetett összegeket.

2008-ban a kutatási ráfordítások pénzügyi forrásai között az üzleti szféra szerepvállalása tovább erősödött, az egy évvel korábbit egyötödével meghaladóan, összesen 128,7 milliárd forinttal támogatták a tudományos kutatási-fejlesztési tevékenységet. Ez az összes ráfordításon belül 48,3%-os részarányt jelentett. Az állami költségvetés szerepe mérséklődött, és – a K+F pénzügyi forrásainak 42%-át – összesen 111,4 milliárd forintot biztosított a tudományos kutatási célokra, amelynek kilenctizede a kutatóintézetekben, valamint a felsőoktatási kutatóhelyeken folyó kutatási tevékenységeket finanszírozta. Külföldi forrásból 24,7 milliárd forint származott, ennek kétharmada a vállalászati szektor fejlesztéseire járult hozzá.

A kutatási ráfordítások nagy részét, több mint nyolctizedét a kutató-fejlesztő tevékenységhez kapcsolódó (személyi, dologi stb.) költségek, kisebbik hányadát pedig kutatás-fejlesztést szolgáló beruházások tették ki. 2008-ban mind a költség jellegű kiadások, mind a beruházások azonos ütemben növekedtek, így a ráfordításokon belüli – 2007-ben kialakult 86–11%-os – részarányuk nem változott.

A K+F-tevékenység régiók szerinti allokációját 2008-ban is változatlanul a rendkívül nagy mértékű közép-magyarországi – azon belül fővárosi – koncentráció jellemezte. E régióban működött a kutatóhelyek csaknem fele, ide összpontosult a – teljes munkaidejű dolgozókra átszámított – kutatók létszámának, valamint a kutatási tevékenység ráfordításainak kétharmada. A vidéki régiók tudományos kutatási-fejlesztési tevékenységét az előbbi mutatókkal jellemezve, Észak-Alföld és Dél-Alföld szerepe kiemelkedő, Debrecen és Szeged nagy múlttal rendelkező kutatási bázisainak (egyetemek, kutatóintézetek) köszönhetően.

8. tábla

A kutatás-fejlesztés fontosabb adatai, 2008

Régió	Kutatóhelyek	Kutatási téma, fejlesztési feladat	Összes foglalkoztatott	Ebből: kutató, fejlesztő	K+F tevékenység ráfordításai	
			teljes munkaidejű dolgozóra átszámított létszáma		milliárd Ft	egy lakosra, ezer Ft
Közép-Magyarország	1 332	16 630	17 699	12 285	172,2	59,2
Közép-Dunántúl	176	4 351	1 496	998	15,1	13,6
Nyugat-Dunántúl	201	2 171	1 319	884	14,3	14,3
Dél-Dunántúl	246	1 087	1 106	673	5,7	6,0
Észak-Magyarország	195	1 414	1 073	711	9,2	7,4
Észak-Alföld	342	2 431	2 452	1 513	26,0	17,2
Dél-Alföld	329	2 575	2 258	1 440	18,6	14,0
ÖSSZESEN	2 821	30 659	27 403	18 504	266,4 ^{a)}	26,0

a) Területre nem bontható adatokkal együtt.

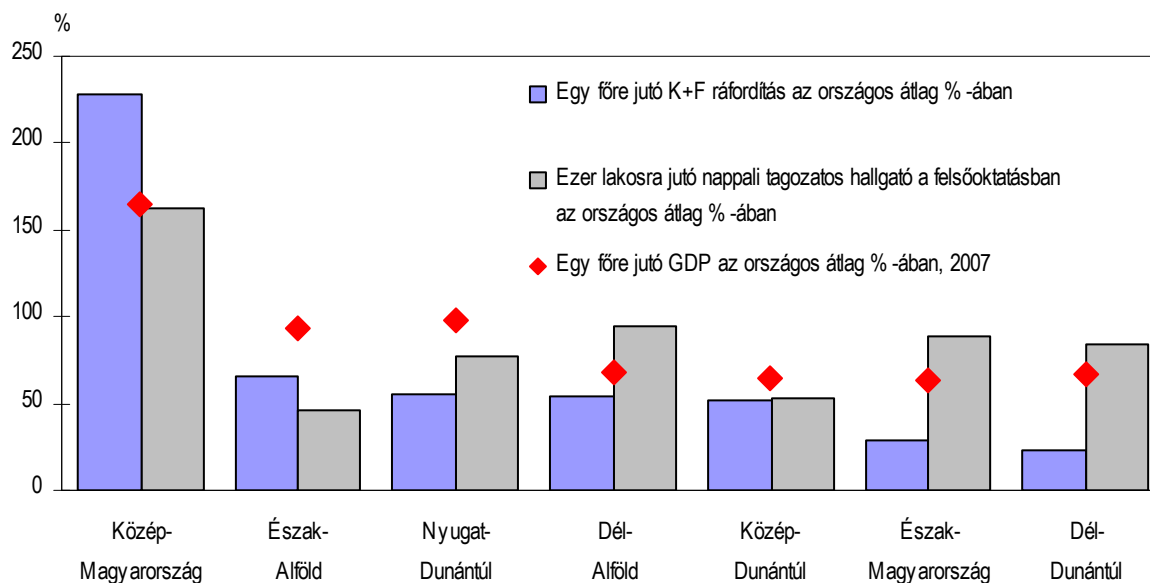
2008-ban országosan összesen 2821 kutatóhelyen folyt tudományos kutatás-fejlesztéssel kapcsolatos munka. Ezek legnagyobb része (1152) a fővároshoz kötődött, a vidéki régiók közül a legtöbb kutatóhely (342) az Észak-Alföldön, legkevesebb (176) pedig a Közép-Dunántúlon működött. A kutatóhelyeken foglalkoztatottak összes létszáma – teljes munkaidejű dolgozóra átszámítva – meghaladta a 27 ezer főt. A K+F-létszám régiónkénti megoszlásában legnagyobb arányt Közép-Magyarország mutatja, ebben a régióban összpontosult az összes létszám 65%-a, ugyanakkor Dél-Alföld és Észak-Alföld 8–9%-os részesedése, míg a többi régió 4–5% közötti aránya volt megfigyelhető. A ténylegesen kutató-fejlesztői munkakörben dolgozók (12 ezer fős) létszámának régiónkénti megoszlása is az előbbiekhöz hasonló arányokat jelez.

2008-ban a kutatás-fejlesztéssel kapcsolatos ráfordítások 62%-át (161,6 milliárd forintot) a fővárosban használták fel, így Közép-Magyarország részesedése 66%-ot tett ki. Az előző évhez képest ez az arány nem változott, a többi régió hozzájárulása azonban Észak-Magyarország kivételével némiképpen módosult. Legkevesebbet Dél-Dunántúlon fordítottak kutatás-fejlesztési tevékenységre, 5,7 milliárd forintot, az országos 2%-át. Ezzel szemben Észak-Alföldön K+F-tevékenységre jelentősen – 27%-kal – több, összesen 26 milliárd forintot használtak fel, így a régió részesedése az ország összes ráfordításából 10%-ra bővült. A Közép-Dunántúlon is számottevően többet, 15 milliárd forintot költöttek kutatásokra, ami az országos 6%-a. A Dél-Alföldön viszont az előző évinél kevesebb, 19 milliárd forint, az országos mintegy 7%-a szolgálta a kutatási célok megvalósítását.

Az **egy lakosra jutó K+F-ráfordításokat** vizsgálva, Közép-Magyarországon a kutatási tevékenység intenzitása az országos átlag két-két és félszerese, amely lényegesen erőteljesebb mind a régió felsőoktatásban betöltött szerepénél, mind a gazdasága teljesítőképességénél. Ez utóbbiaknál – vagyis a felsőoktatás nappali tagozatos hallgatóit és a GDP-t népszerűségi arányosan tekintve – előnye az országos átlagokhoz képest 1,6-szoros. A többi régióban az említett mutatók értékei rendre alacsonyabbak az országos átlagnál. Az egy főre jutó K+F-ráfordítások értéke a Dél-Dunántúlon a legalacsonyabb, ugyanakkor a vidéki régiók közül ebben a térségben legmagasabb a felsőoktatás nappali tagozatos hallgatóinak ezer lakosra jutó száma.

12. ábra

A K+F tevékenység, a felsőoktatás és a gazdasági teljesítmény relatív nagysága, 2008

2008-ban az egy lakosra jutó kutatási kiadások régiók szerinti rangsora eltért a GDP alapján számított fejlettségi rangsortól. Az egy főre jutó GDP a vidéki régiók között a nyugat-dunántúli és a közép-dunántúli régiókban volt a legmagasabb. A két régió kutatási kiadásai – népszerűségi arányosan – is egymáshoz hasonlóan alakultak. Az ezer lakosra jutó felsőoktatási nappali tagozatos hallgatók száma már jelentősebb eltérést mutatott a két régió között, nevezetesen Nyugat-Dunántúlon felsőoktatásban betöltött erőteljesebb szerepét. A vidéki régiók közül az egyik legelmaradottabb térségben, az Észak-Alföldön költöttek legtöbbet kutatásra összesen, és egy főre vetítve is. Észak-Alföld relatív jó pozíciója elsősorban kiterjedt felsőfokú oktatási intézményrendszerével, annak irányultságával függ

össze, de gazdaságának ágazati struktúrája is befolyásolta a kutatás-fejlesztéssel kapcsolatos tevékenységének országon belüli jelentőségét. Az említett mutatók alapján Dél-Alföld helyzete hasonlít leginkább az Észak-Alföldéhez. Dél-Alföldön az egy főre jutó GDP viszonylag alacsony színvonala mellett, kutatás-fejlesztési tevékenysége és felsőoktatási képzése erős. A kutatások ráfordításait tekintve az egyik legszerényebb összeget mutató Észak-Magyarországon a legalacsonyabb az ezer lakosra jutó felsőfokú oktatási intézményben tanuló nappali tagozatos hallgatók száma, és a régió – egy főre jutó GDP-ben mért – gazdasági teljesítménye is viszonylag gyenge.

Az előbbiek azt támasztják alá, hogy a K+F-tevékenység területi különbségeinek alakulásában az egyik legfontosabb tényező a felsőfokú képzés intézményrendszerének kiépítettsége, ugyanakkor a régiók gazdasági erejében, struktúrájában a vállalkozások innovatív tevékenységében meglévő differenciák is kiemelkedő jelentőségűek.

ÁGAZATI TELJESÍTMÉNYEK ALAKULÁSA

Mezőgazdaság

A mezőgazdaság **bruttó termelésének** volumene Magyarországon az ezredfordulót követő évek közül 2004-ben és 2008-ban volt kiugró. 2008-ban a 2005–2007 közötti folyamatos csökkenést követően jelentősen, 27%-kal növekedett a termelés. A mezőgazdaság teljes kibocsátásából legnagyobb arányt képviselő növénytermesztési és kertészeti termékeket előállító ágazat bruttó termelési értéke 2008-ban 45%-kal múlta felül az előző évit. Ez a nagyarányú növekedés elsősorban a gabonafélék és a gyümölcsök 70%-ot meghaladó volumenbővülésével magyarázható. Az állattenyésztésben az ezredforduló óta tartó csökkenés tovább folytatódott. 2008-ban az élő állatok és állati termékek bruttó termelési értéke 3,1%-kal volt alacsonyabb az előző évinél.

Az ágazat régiónkénti teljesítményének különbségeiről a fontosabb növények terméseredményei és az állatállomány alakulása alapján alkothatunk képet, mivel területi részletezésben 2008. évre termelési érték adatok még nem állnak rendelkezésre.

Az ország **mezőgazdasági területe** 5 millió 790 ezer hektár volt 2008-ban, és az összes földterülethez viszonyított aránya 62%-ot tett ki. A mezőgazdasági terület művelési ágak szerinti megoszlása a 2007. évihez hasonlóan alakult, a terület 78%-a szántó, 17%-a gyeper, a konyhakert, a gyümölcsös és a szőlőterület együttes részaránya pedig 5%.

9. tábla

A földterület művelési ágak szerint, 2008. május 31.

(ezer hektár)

Művelési ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Szántó	307,0	497,7	508,6	698,7	497,2	967,4	1 026,2	4 502,8
Konyhakert	12,1	12,5	9,9	9,9	18,2	14,6	18,7	96,1
Gyümölcsös	11,3	4,7	6,7	5,7	13,5	41,1	15,5	98,5
Szőlő	5,3	10,1	6,7	12,9	18,9	3,7	25,1	82,6
Gyep	61,6	111,8	79,3	105,5	194,7	227,0	229,9	1 009,8
<i>Mezőgazdasági terület</i>	<i>397,3</i>	<i>636,8</i>	<i>611,2</i>	<i>832,7</i>	<i>742,5</i>	<i>1 253,8</i>	<i>1 315,4</i>	<i>5 789,8</i>
Erdő	163,1	256,9	281,3	336,9	395,5	218,1	232,6	1 884,4
Nádas	4,3	9,4	8,4	6,9	2,4	15,1	12,9	59,4
Halastó	7,9	2,7	0,6	6,5	0,9	8,0	8,1	34,7
<i>Termőterület</i>	<i>572,6</i>	<i>905,8</i>	<i>901,5</i>	<i>1 183,0</i>	<i>1 141,3</i>	<i>1 495,0</i>	<i>1 569,0</i>	<i>7 768,3</i>
Művelés alól kivett terület	172,1	215,4	207,3	194,4	179,7	316,8	249,4	1 535,1
ÖSSZESEN	744,7	1 121,1	1 108,9	1 377,4	1 321,1	1 811,8	1 818,3	9 303,4

A régiók mezőgazdasági területének nagysága és termelési adottságai igen eltérőek. Legnagyobb mezőgazdasági területtel Dél-Alföld rendelkezik, amit Észak-Alföld követ, a rangsor végén pedig Közép-Magyarország áll. A mezőgazdasági területen belül a szántó részesedése Dél- és Nyugat-Dunántúlon a legmagasabb. A gyeper és szőlőterületek térségen belüli aránya Észak-Magyarországon, a gyümölcsösöké pedig Észak-Alföldön a legszámottevőbb. Mindazonáltal a szántóterület kiterjedése Dél- és Észak-Alföldön, a

gyepterületé szintén a két alföldi régióban és Észak-Magyarországon, a gyümölcsösöké Észak-Alföldön, a szőlőterületé pedig Dél-Alföldön és Észak-Magyarországon a legnagyobb.

2008 májusában az ország szántóterületének 98%-át hasznosították, az előző évben 95%-át. Közép-Dunántúlon közel 100%-os volt a hasznosítás, a legkisebb arányt mutató Észak-Magyarországon pedig 95%. Átlagosan a szántó 4%-áról pusztult ki az állomány, vagy maradt vetetlen a terület. Az ilyen területek aránya Közép-Magyarországon volt a legmagasabb, 13%, Dél-Dunántúlon pedig a legkisebb (1%).

A **szántóföldi növénytermesztés** szerkezetének utóbbi években kezdődött módosulása folytatódott. A gabonafélék területe tovább mérséklődött, a cukorrépaé még inkább visszaszorult, ugyanakkor folytatódott az olajos magvú kultúrák termelésének a növekedése.

2008-ban az időjárás kedvezett a növénytermesztésnek, ami a hozamokban is megmutatkozott. A legjelentősebb kalászos gabona, a búza termésmennyisége 5,6 millió tonnát tett ki az országban, 1,6 millió tonnával (41%-kal) többet, mint 2007-ben. A hozam valamennyi régióban növekedett, a legnagyobb mértékben (50%-kal) Közép-Magyarországon, Észak-Alföldön, Észak-Magyarországon és Dél-Dunántúlon. A termésátlagok szintén minden térségben magasabbak voltak az előző évinél, és legkedvezőbben Közép- és Dél-Dunántúlon alakultak (5110 kg/ha, illetve 5660 kg/ha).

A másik legjelentősebb gabonaféléből, a kukoricából összesen 8,9 millió tonna termett, ami megközelítette a 2005. évi rekordtermést, a 2007. évi alacsony mennyiségnek pedig a kétszerese volt. A hozamnövekedés általános volt, Közép-Magyarországon, Közép-Dunántúlon és Észak-Alföldön pedig átlag feletti. Az őszi betakarítású növények közül a kukorica termésátlaga nőtt a legnagyobb mértékben minden régióban. Az országos átlagot (7470 kg/ha) leginkább a közép-dunántúli fajlagos hozam (8050 kg/ha) haladta meg, leginkább pedig a dél-alföldi (6440 kg/ha) maradt el tőle.

Az EU cukorkvóta csökkentése következtében folytatódott a cukorrépa-termesztés visszaszorítása. Területe 2008-ban már nem érte el a 10 ezer hektárt, ami csupán 23%-a volt az egy évvel korábbinak, a termésmennyisége (573 ezer tonna) pedig egyharmadára esett vissza. A csökkenés általános volt. Legnagyobb mértékű hozamkiesés Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön történt, összefüggésben a termőterület alakulásával. Észak-Alföld súlyvesztése következtében a cukorrépa-termesztés Közép- és Nyugat-Dunántúlra koncentrálódik.

Napraforgóból az országban 1,5 millió tonna termett, a 2007. évinél 38%-kal több, 29%-os termésátlag növekedés mellett. Minden régióban felülmúlta az összes termés és a fajlagos hozam is a korábbit. Legnagyobb volumenemelkedés Közép-Dunántúlon és Észak-Magyarországon történt.

A repce iránt továbbra is nagy kereslet mutatkozik. Betakarított területe országosan 10%-kal nőtt, 655 ezer tonnás termésmennyisége 32%-kal haladta meg a 2007. évit. A legkiemelkedőbb hozamnövekedés Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön volt, ahol a kieső cukorrépa-területeket főként repcével hasznosítják.

A burgonya betakarított területe 25 ezer hektár körül kezd stabilizálódni az országban. Termésmennyisége 2008-ban 684 ezer tonnát tett ki, 22%-kal többet, mint az előző évben. Hat régióban nőtt a termés, 7–67% közötti mértékben. Az előbbi Dél-Alföldre, míg az utóbbi Észak-Alföldre volt jellemző. A korábbi évinél kevesebb burgonya termett viszont Nyugat-Dunántúlon.

A főbb árunövények termelési intenzitása (100 hektár szántóterületre jutó termésmennyisége) térségenként jelentősen különbözik. A régiók e mutató szerinti sorrendjét átlagos évjáratban döntően az eltérő vetésszerkezeti arány határozza meg, amit azonban a termésátlagok eltérése is lényegesen befolyásol. 2008-ban 100 hektár szántóterületre vetítve búzából Dél-Dunántúl termelte a legtöbbet, ahol a szántó 24%-át

foglalta el ez a kultúra. A búzatermelés intenzitása Közép-Magyarországon volt a legalacsonyabb, ahol a növény vetésszerkezeti aránya 21%-ot képviselt. Kukoricából a szélső értékeket Dél-Dunántúl és Észak-Magyarország képviseli, amit az eltérő (42, illetve 11%) vetésszerkezeti arány magyaráz. A napraforgó intenzitási mutatója Észak-Alföldön, a repcét Nyugat-Dunántúlon a legmagasabb.

10. tábla

A főbb árunövények termelési intenzitása*, 2008

Növény	Országos átlag	Maximum	Minimum	Maximum a minimum %-ában
Búza	125	Dél-Dunántúl 137	Közép-Magyarország 99	138,4
Kukorica	198	Dél-Dunántúl 330	Észak-Magyarország 74	446,0
Napraforgó	33	Észak-Alföld 45	Nyugat-Dunántúl 17	264,7
Repcé	15	Nyugat-Dunántúl 27	Dél-Alföld 8	337,5

* 100 hektár szántóterületre jutó termésmennyisége, tonna

Az **állatállomány** – a 2008. december 1-jei összeírás adatai szerint – általában az egy évvel korábbi szint közelében alakult, kivéve a sertést és a pulykát, melyek állománya erőteljesebben csökkent, valamint a tyúkféléket és a víziszárnyasokat, ahol növekedett a létszám.

Az ország szarvasmarha-állománya évtizedek óta csökkenő trendet mutat. A 2008. év végén regisztrált 701 ezres állomány az eddigi mélypontot jelenti. A régiók közül Észak-Magyarországon regisztráltak jelentősebb (8%-os) állománynövekedést. Közép-Magyarországon és Dél-Dunántúlon (11, illetve 5%-os) visszaesés történt, a többi régióban pedig az egy évvel korábbi szinten maradt a szarvasmarhatartás.

A sertésállomány 2008. december elején 3,4 millió volt, mely az egy évvel korábbinál 13%-kal kevesebb. Ez egyben azt jelenti, hogy a fontosabb állatfajok közül itt történt a legnagyobb arányú visszaesés. Az állománycsökkenés felgyorsulásában nagy szerepe volt – a gabonafélék gyenge 2007. évi termését követően – a takarmány drágulásának. A kocaállomány is fogyott 11%-kal, így jelentős termelésbővítés a 2008. évi kiemelkedő gabonatermés ellenére sem valószínűsíthető. A sertések számának apadása általános volt, minden régiót érintett, legnagyobb mértékben Dél-Dunántúlt (18%), legkevesébé pedig Közép-Dunántúlt (4%).

A juhállomány a megelőző két évi fogyás után lényegében stagnált, így 2008. december 1-jén 1,2 millió egyed volt az országban. A szinten maradás azonban jelentős területi eltérések mellett alakult ki. Míg Dél- és Közép-Dunántúlon, valamint Közép-Magyarországon 15 és 18% közötti állománycsökkenés volt tapasztalható, addig Észak-Magyarországon és Dél-Alföldön 11%-kal, illetve 25%-kal nőtt a juhok száma.

Baromfiból 39,7 milliót számláltak december 1-jén, 1,4 millióval többet, mint egy évvel korábban. A tyúkfélék állománya kissé (4%-kal), a liba- és kacsállomány jelentősen (17 és 30%-kal) növekedett, egyedül pulykából tartottak kevesebbet (19%-kal) az előző évinél. A takarmánygabonák 2008. II. félévi áresése szoros összefüggést mutat a baromfiállomány növekedésével (a pulykánál tapasztalt ellentétes folyamat mögött a feldolgozó kapacitás csökkenése áll).

A baromfiállomány zömét – 79%-át – kitevő tyúkfélékből az országban 31 milliót tartottak 2008. december 1-jén. Az egy évvel korábbi időponthoz képest a régiók közül

legnagyobb mértékben (33%-kal) Közép-Magyarországon nőtt az állományuk, csökkent viszont Észak-Alföldön 10%-kal. A liba- és kacsatartás egyaránt leginkább Dél-Alföldön élénkült, ugyanakkor libából kétharmaddal csökkent az állomány Észak-Alföldön, kacsából pedig csak közel felét tartották a tavalyinak Közép-Magyarországon. A pulykatartás egyedül Dél-Dunántúlon volt nagyobb volumenű, mint egy évvel korábban, ugyanakkor Észak-Magyarországon csak 35%-át tartották a 2007. év végi állománynak.

11. tábla

Állatállomány, 2008. december 1-jén

Állatfaj	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
<i>Ezer</i>								
Szarvasmarha	55	90	108	78	66	165	139	701
Sertés	176	377	259	588	172	889	921	3 383
Juh	59	90	27	88	99	515	357	1 236
Baromfi	2 817	5 134	5 581	3 894	3 113	8 144	11 033	39 716
Ebből: tyúkféle	2 761	5 013	3 727	3 270	2 969	7 496	5 929	31 165
pulyka	2	59	1 808	520	59	353	727	3 527
liba	34	8	18	24	23	104	1 909	2 120
kacsa	20	54	28	80	62	191	2 468	2 904
<i>2007. december 1.=100,0</i>								
Szarvasmarha	88,7	100,0	100,0	95,1	108,2	100,6	100,0	99,4
Sertés	92,6	95,9	88,7	81,9	85,6	89,7	84,7	87,4
Juh	81,9	84,1	93,1	85,4	111,2	94,3	124,8	100,3
Baromfi	130,4	96,5	106,1	100,0	97,0	87,6	120,7	103,8
Ebből: tyúkféle	133,0	98,8	123,3	96,9	101,1	90,3	116,6	104,3
pulyka	40,0	41,0	82,9	129,4	34,7	81,9	70,2	80,7
liba	87,2	53,3	105,9	114,3	104,6	33,8	136,9	116,7
kacsa	48,8	60,0	71,8	80,8	79,5	75,5	151,4	130,2

A főbb állatfajok számának alakulását áttekintve összességében megállapítható, hogy a 2007. év végi állomány nagyságához viszonyítva a legnagyobb számbeli veszteséget egy év alatt Észak-Alföld szenvedte el, jelentősebb növekedés pedig Dél-Alföldet jellemezte. Kiküszöbölendő a különféle állatfajok egyedeinek eltérő súlyát, számosállat egyenérték (500 kg élősúlyú állat, vagy állatcsoport) alapján vizsgálva is csökkenés mutatkozik Észak-Alföldön. Ilyen megközelítésben már Dél-Alföldön is mérséklődést regisztrálhatunk a nagyobb tömegű állatok számának csökkenése miatt. E mutató alapján egyedül Észak-Magyarország érte el az előző évi szintet. Mindezek mellett szarvasmarhából és juhból továbbra is Észak-Alföldön tartják a legtöbbet, sertésből és baromfiból pedig Dél-Alföldön. Az állatsűrűség fajlagos mutatóját tekintve azonban már vegyesebb a kép.

A száz hektár mezőgazdasági területre jutó állatállomány nagysága, 2008. december 1.

Állatfaj	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
Szarvasmarha	14	14	18	9	9	13	11	12
Sertés	44	59	42	71	23	71	70	58
Juh	15	14	4	11	13	41	27	21
Baromfi	709	806	913	468	419	650	839	686
Ebből: tyúkféle	695	787	610	393	400	598	451	538

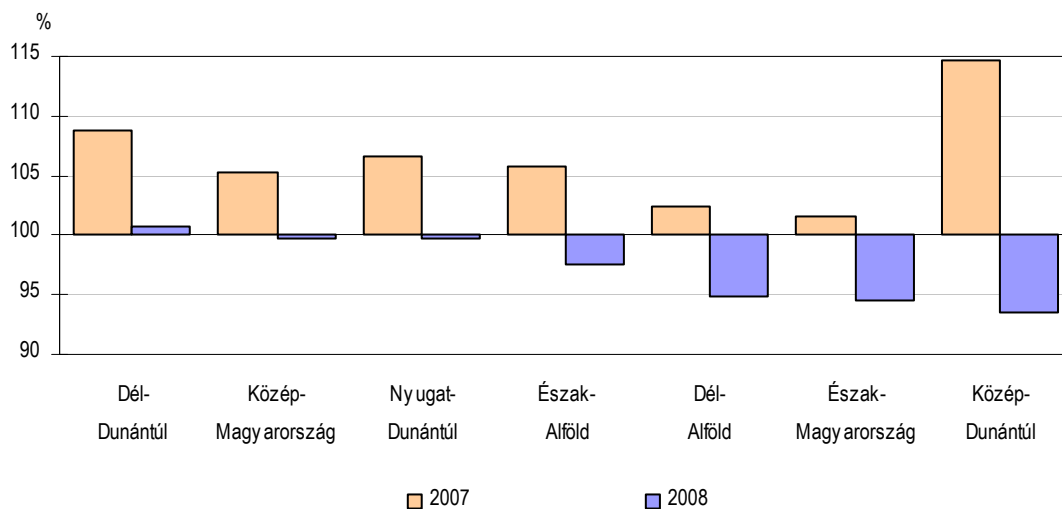
A 2008. év végi állapot szerint a mezőgazdasági terület nagyságához viszonyítva Nyugat-Dunántúlon istállózták a legnagyobb szarvasmarha-állományt. A legsűrűbb sertésállomány Dél-Dunántúlt és Észak-Alföldet jellemezte, egyaránt 71–71 egyed jutott 100 hektár mezőgazdasági területre. Juhtartásban hagyományosan Észak-Alföld vezető szerepe figyelhető meg. A baromfi-állomány Nyugat-Dunántúlon a legsűrűbb, míg tyúkféléből Közép-Dunántúlon tartanak legtöbbet a mezőgazdasági terület nagyságához képest.

Ipar

Az ország ipari termelésének volumene – a 2006. évi 10%-os és a 2007. évi 8%-os növekedést követően – 2008-ban 1,3%-kal csökkent. Az év első négy hónapjában még csaknem a 2007. évvel megegyező ütemű bővülés volt tapasztalható, ami ezt követően folyamatosan mérséklődött, majd a kiszélesedő gazdasági válság hatására az év utolsó hónapjaiban jelentős visszaesés következett be.

A **legalább öt főt foglalkoztató szervezetek telephelyi adatai** alapján a termelés Dél-Dunántúl kivételével valamennyi régióban csökkent.

**Az ipari termelés volumenindexe*
(előző év = 100)**

* A legalább öt főt foglalkoztató szervezetek telephely szerinti adatai alapján.

A csökkenés – az elmúlt években kimagasló termelésbővülést elérő – Közép-Dunántúlon volt a legnagyobb, 6%, és 5%-ot meghaladóan esett vissza Észak-Magyarország és Dél-Alföld ipari termelése is. Utóbbi két régióban az év egészében bázis alatti, vagy azt alig meghaladó volt a termelés volumene.

A változások hatására kissé módosult a termelés területi megoszlása, amely azonban nem érintette a régiók előző években kialakult pozícióját. Az egyik legnagyobb termelési potenciállal rendelkező Közép-Dunántúl részesedése 2007-hez képest 2 százalékponttal csökkent, így az ország ipari produktumának 26–27%-a realizálódott a régióban. Közép-Magyarország részaránya ugyanakkor 2 százalékponttal nőtt, így 24%-ot tett ki. A többi régió részesedése az előbbieknél mérsékeltebb, közülük Nyugat-Dunántúl a legmagasabb, 16%. A dunántúli régiók együttesen a termelés 48%-át adták, 2 százalékponttal alacsonyabb hányadát, mint egy évvel korábban. A Dunától keletre lévő – Közép-Magyarországon kívüli – régiók együttes aránya a termelésből 28%, közülük Észak-Magyarország (11%) a legiparosodottabb, bár részesedése 2007-hez képest kissé csökkent. A termelés 7–10%-át adó Dél- és Észak-Alföldé ugyanakkor valamelyest növekedett.

13. tábla

Az ipari termelés megoszlása, egy lakosra jutó értéke*, 2008

Régió	Ipari termelés		Egy lakosra jutó ipari termelés	
	milliárd Ft	megoszlása	ezer Ft	az országos átlag %-ában
Közép-Magyarország	5 165,5	24,3	1 774,2	83,9
Közép-Dunántúl	5 655,5	26,6	5 122,8	242,3
Nyugat-Dunántúl	3 441,5	16,2	3 448,2	163,1
Dél-Dunántúl	1 000,5	4,7	1 046,0	49,5
Észak-Magyarország	2 386,4	11,2	1 940,2	91,8
Észak-Alföld	2 051,4	9,7	1 360,2	64,3
Dél-Alföld	1 502,8	7,1	1 129,9	53,4
ÖSSZESEN ^{a)}	21 224,0	100,0	2 114,5	100,0

* A legalább öt főt foglalkoztató szervezetek telephely szerinti adatai alapján.

a) Országhatáron kívüli termeléssel együtt.

Az **egy lakosra jutó ipari termelési érték** jól érzékelteti a térségek iparosodottságának különbségeit. A termelésből való részesedéshez hasonlóan a fajlagos mutató alapján is Közép-Dunántúl áll az élen 5,1 millió forint/fő értékkel. Nyugat-Dunántúl egy lakosra jutó termelési értéke (3,4 millió forint/fő) szintén jóval meghaladja a többi régió mutatóját. A rangsorban utánuk következő régiók mutatói (1,0–1,9 millió forint/fő) között már lényegesen kisebbek a különbségek.

Az ipari termelés területi különbségeinek részletesebb vizsgálatához **a legalább 50 főt foglalkoztató közepes és nagyvállalkozások székhely szerinti adatai** állnak rendelkezésünkre. E vállalati körben a régiók iparának ágazati összetételében a megelőző évihez képest csak kisebb szerkezeti változások történtek.

Az ipari termelési érték megoszlása főbb ágazatcsoportok szerint*, 2008

(%)

Régió	Bányászat és energiaellátás	Feldolgozóipar	Ezen belül				
			élelmiszer, ital, dohánygyártása	textília, bőr termék, lábbeli gyártása	fa-, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység	vegyipar	gépipar
Közép-Magyarország	10,8	89,2	10,5	0,6	4,6	32,5	34,1
Közép-Dunántúl	2,4	97,6	4,5	0,2	1,3	5,1	69,9
Nyugat-Dunántúl	4,3	95,7	6,1	2,7	3,1	5,1	71,2
Dél-Dunántúl	26,4	73,6	15,2	2,7	2,2	1,8	44,6
Észak-Magyarország	11,7	88,3	4,4	0,6	0,5	31,7	39,8
Észak-Alföld	8,9	91,1	20,1	5,8	3,8	18,4	37,7
Dél-Alföld	8,4	91,6	38,7	1,7	5,3	9,3	23,7
ÖSSZESEN	8,1	91,9	9,8	1,3	2,9	17,5	50,1

*A legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások székhely szerinti adatai alapján.

A feldolgozóipar 2008-ban is meghatározó szerepet töltött be minden régió iparában. Aránya az előző évhez képest Közép-Magyarországon és Észak-Magyarországon 2–2 százalékponttal, Közép-Dunántúlon és Észak-Alföldön ennél kisebb mértékben csökkent ugyan, azonban a régiók többségében a termelés kilentizede, vagy annál is magasabb hányada innen származik.

A bányászat és energiaellátás aránya az iparon belül összességében 8%, és a régiók közül csak Dél-Dunántúlon tölt be ennél nagyobb szerepet, ahol a termelési érték 26%-át adja, jórészt a paksi atomerőműnek köszönhetően.

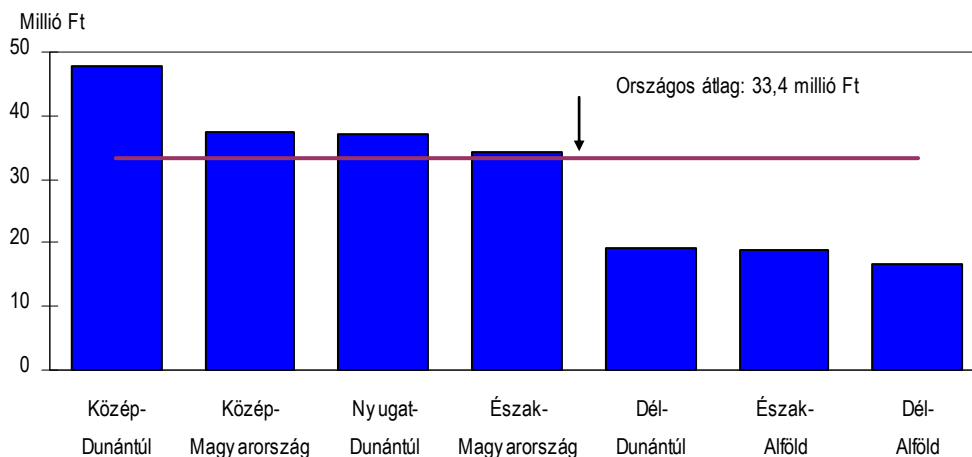
A feldolgozóipar ágazatainak súlya alapján még pontosabban körvonalazhatók a régiók iparának eltérő sajátosságai. A legiparosodottabb régiók – Közép- és Nyugat-Dunántúl – termelésének motorja a gépipar, ahol a termelési érték 70%-át ez az ágazat adja.

Közép-Magyarország és Észak-Magyarország termelésében a gépipar mellett a vegyipar szerepe kiemelkedő, mindkét régióban 30%-ot meghaladó az aránya az iparon belül.

A két alföldi régió és Dél-Dunántúl gazdaságában hagyományosan nagy jelentősége van az élelmiszeriparnak. Különösen Dél-Alföld gazdasági teljesítményét határozza meg az ágazat, ugyanis kibocsátása – az ország régiói közül egyedülállóan – a gépiparénál magasabb, az ipari produktum csaknem negytizedét adja.

Az 50 főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozások átlagos létszáma 2008 egészét tekintve országosan stagnált, egyes területeken kismértékben emelkedett. Az év utolsó hónapjaiban felgyorsult létszámcsökkentés hatása éves szinten Észak-Magyarországon és Dél-Alföldön csökkentette érzékelhetően, mintegy 4%-kal a vizsgált vállalati kör alkalmazásban állóinak számát. Ugyanakkor Közép-Magyarországon 5%-os, Dél-Dunántúlon 1%-ot meghaladó létszám bővülés történt, a többi régióban pedig lényegében stagnált az alkalmazottak száma. Az **egy alkalmazottra jutó termelési érték** csak Dél-Dunántúlon és Dél-Alföldön nőtt 2–2%-kal, a többi régióban csökkent.

Az egy alkalmazottra jutó ipari termelés*, 2008

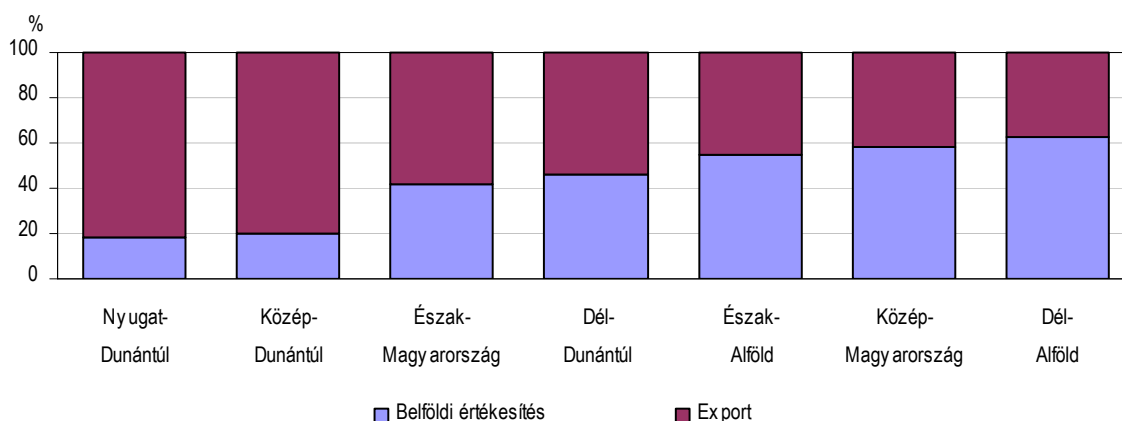

* A legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások székhely szerinti adatai alapján.

Az egy alkalmazásban állóra jutó termelési érték 2008-ban is az iparilag legfejlettebb Közép-Dunántúlon volt a legmagasabb, 47,8 millió forint, Dél-Alföldön pedig a legalacsonyabb, 16,7 millió forint.

Az 50 főnél nagyobb létszámot foglalkoztató vállalkozások produktumának nagyobbik része, országosan 58–59%-a exportra került 2008-ban. Az értékesítési irányok súlya régióként lényegesen eltér. A dunántúli régiókban és Észak-Magyarországon exportból, a többi régióban belföldi értékesítésből realizáltak magasabb árbevételt.

Az ipari értékesítés megoszlása értékesítési irány szerint*, 2008

* A legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások székhely szerinti adatai alapján.

A termelés szűkülésben a belföldi értékesítés és az export mérséklődése egyaránt szerepet játszott. A belföldi eladások 4%-kal, a külpiazi értékesítések 1%-kal mérséklődtek 2008-ban. A belföldi értékesítés Közép-Magyarország kivételével minden régióban visszaesett, legnagyobb mértékben, 20–20%-kal Nyugat- és Dél-Dunántúlon. Más metszetben vizsgálva: a dunántúli területeken 13%-kal, a két alföldi régióban és Észak-Magyarországon együttesen 8%-kal csökkent a belföldi értékesítés. A külpiazi eladások volumene legnagyobb mértékben – 6%-kal – Közép-Dunántúlon esett vissza.

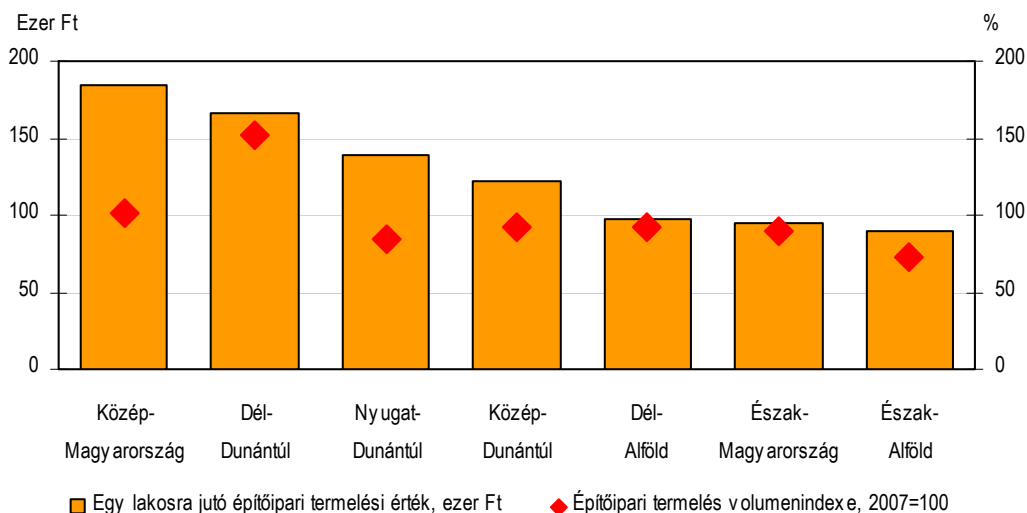
Építőipar

Az építőipar teljesítményét az ezredfordulótól 2006-ig országosan folyamatos növekedés jellemezte, majd a 2007. évi erőteljesebb, 16%-os visszaesést követően 2008-ban 3%-kal csökkent a termelés volumene az előző évihez mérten. Így a legalább öt főt foglalkoztató szervezetek országosan 1,4 billió forint értékű **építőipari termelési** értéket állítottak elő 2008-ban.

Az építőipari termelés – a legalább öt főt foglalkoztató építőipari vállalkozások teljesítményét a telephelyükön számba véve – régióként eltérően alakult 2008-ban. A termelés 38%-át koncentráló Közép-Magyarországon 2%-os, Dél-Dunántúlon több mint másfélszeres növekedés figyelhető meg, elsősorban a közlekedési infrastruktúra fejlesztésének eredményeként. Dél-Dunántúl részesedése így 11%-ra növekedett. Ugyanakkor a többi régióban – amelyekbe külön-külön az építőipari termelés 8–10%-a jutott – mérséklődés volt a jellemző. Ez utóbbiak közül Dél-Alföldön és Közép-Dunántúlon csökkent a legkevésbé (7–8%-kal) a vállalkozások teljesítménye. A legnagyobb mértékű csökkenés – a termelésből való részesedése alapján az előző évben még második helyen szereplő – Észak-Alföldön történt, ahol a termelés volumene kevesebb, mint háromnegyede volt a 2007. évinek.

16. ábra

Az építőipari termelés volumenindexe és egy lakosra jutó értéke régióként, 2008

Közép-Magyarország az **egy lakosra jutó építőipari termelési** érték alapján felülmúlja a többi régió teljesítményét. A sorban a második Dél-Dunántúl (amely 2007-ben még az ötödik volt), Nyugat-Dunántúl pedig a harmadik helyre csúszott. A sorrendben Közép-Dunántúl és Dél-Alföld után Észak-Magyarország és Észak-Alföld foglalják el az utolsó két helyet. A központi régió egy lakosra vetített építőipari teljesítményét a rangsorban második Dél-Dunántúléval összevetve 1,1-szeres, a legkisebb termelést produkáló Észak-Alföldével összehasonlítva viszont több mint kétszeres a különbség.

A két legjelentősebb építőipari alágazat közül a termelési érték átlagosan 71%-át kitevő szerkezetkész épületek és egyéb építmények építésének volumene 3%-kal, a 19%-át adó épületgépészeti szerelésé 5%-kal mérséklődött 2008-ban. A szerkezetkész épületek és egyéb építmények építésével országosan létrehozott termelési érték 37%-a, az épületgépészeti szerelés értékének 43%-a Közép-Magyarországon koncentrálódott, míg a

többi régióra 8–13, illetve 6–10%-a jutott. Az építőipari termelési érték megoszlását régióként tekintve a szerkezetkész épületek és egyéb építmények építésének részesedése 67–81, az épületgépészeti szerelésé 11–23% közötti.

2008-ban a 4 fő feletti létszámot foglalkoztató építőipari szervezeteknél 89 ezer munkavállaló állt alkalmazásban, 2%-kal kevesebb az előző évinél. Körükben – a munkavállalók közel négytizedét foglalkoztató – Közép-Magyarországon, valamint Dél-Dunántúlon tapasztalható 11, illetve 9%-os növekedés, a további régiókban 5–15%-os csökkenés történt.

Kiskereskedelmi forgalom

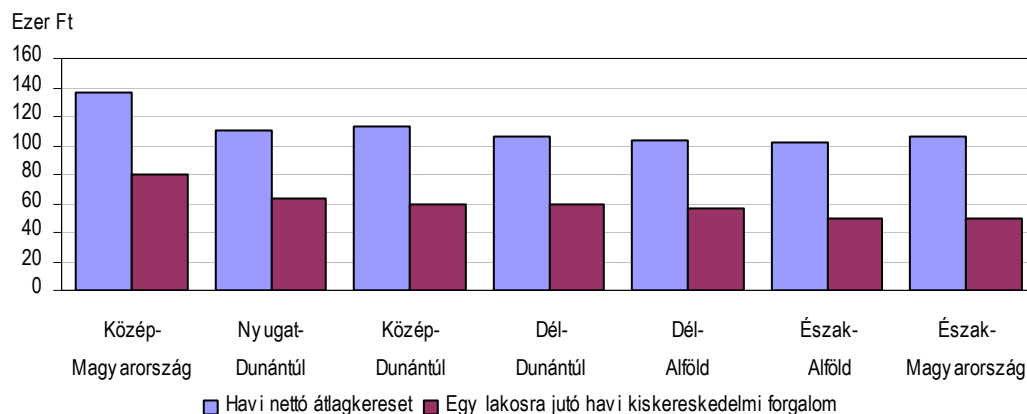
A kiskereskedelmi üzlethálózat és a csomagküldő kereskedelem országos forgalma 1998–2006 között folyamatosan nőtt, majd 2007-ben 2,1%-os mérséklődés következett be. Ezt követően 2008-ban kisebb mértékben, 1,6%-kal csökkent a kiskereskedelmi forgalom, és összességében 7,6 billió forintot tett ki. A forgalom mérséklődésében meghatározó a lakossági jövedelmek közül a keresetek reálértékének 2007. évi, közel 5%-os csökkenése, amely 2008-ban is hatást gyakorolt a forgalom alakulására. A kereskedelmi forgalom visszaesésében ezen kívül jelentős szerepet játszott a 2008 utolsó hónapjait már nagyban érintő gazdasági világválság is. 2008 egészét tekintve nem változott számottevően a fogyasztást befolyásoló reálkereset, míg a nyugdíjak reálértéke 3,4%-kal nőtt.

A kiskereskedelmi forgalom volumene 2008-ban minden régióban az előző évi szint alatt maradt. Legnagyobb mértékben (2,1%-kal) Közép-Magyarország forgalma csökkent. A gazdaságilag kevésbé fejlett régiókban (Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország, Észak- és Dél-Alföld) a forgalom volumene 1,6–1,8%-os mérséklődést mutatott, ugyanakkor Közép- és Nyugat-Dunántúlon az eladások volumene alig (0,2, illetve 0,7%-kal) maradt el az előző évitől. A forgalom területi megoszlása nem változott számottevően. Az országos kiskereskedelmi forgalomból Közép-Magyarország 37%-kal részesedett, ezen belül Budapesten realizálódott a forgalom mintegy negyede. A vidéki régiók közül Észak-Alföld és Dél-Alföld aránya 12–12%, a többi régióé külön-külön 9–10%.

2008-ban az **egy lakosra jutó havi kiskereskedelmi forgalom** átlagosan 63 ezer forintot tett ki. A régiók közül legmagasabb összeg (79 ezer forint) Közép-Magyarországra számítható, legalacsonyabb (50 ezer forint) Észak-Magyarországra és Észak-Alföldre. A szélső értékek között így 1,6-szoros eltérés alakult ki. A vidéki régiók között továbbra is Nyugat-Dunántúl pozíciója a legkedvezőbb, 64 ezer forint egy lakosra jutó havi forgalommal.

17. ábra

Az egy lakosra jutó havi kiskereskedelmi forgalom és a havi nettó átlagkereset, 2008

A mutató eltérései elsősorban a jövedelmi viszonyok különbözőségére vezethetők vissza, de alakulását befolyásolják egyéb tényezők is, például a lakosság demográfiai összetétele, a fogyasztási szokások, a térségek eltérő idegenforgalmi adottsága, vagy esetenként a terület határ menti elhelyezkedéséből adódó bevásárlóturizmus is.

Idegenforgalom

A turizmus számos gazdasági ág teljesítményéhez járul hozzá különböző mértékben. Legszorosabb kapcsolatban a szálláshely-szolgáltatással van, amely 2008-ban a bruttó hozzáadott érték 1,5%-át adta. Az idegenforgalom regionális különbségeit a kereskedelmi és magánszálláshelyek 2008. évi területi bontású adatai alapján vizsgáljuk.

2008-ban az ország **kereskedelmi és magánszálláshelyein együttesen** a vendégek száma 3, a vendégéjszakáké 1%-kal haladta meg az egy évvel korábit. A vendégéjszakák száma 4 régióban (Dél-Alföld, Nyugat- és Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország) növekedett 3–5%-kal, a többi térségben mérséklődés történt. A vendégéjszakák háromtizede Közép-Magyarországon koncentrálódott, továbbá a dunántúli régiók részesedése egyenként 10% feletti volt. Országosan a vendégéjszakák 86%-a a kereskedelmi szálláshelyeken realizálódott.

Az ország **kereskedelmi szálláshelyeit** igénybe vevő vendégek száma 2000 óta – változó intenzitással – évről évre növekedett, és 2008-ban 1,3-szerese volt az évtized elején mértnek. A regisztrált vendégkörön belül a külföldi országokból szintén növekvő számban, ugyanakkor tendenciájában csökkenő arányban érkeztek a vendégek. 2000–2008 között a tartózkodási idő változó mértékű rövidülése a vendégéjszakák számának ingadozását eredményezte.

2008-ban a kereskedelmi szálláshelyeket 7 millió 651 ezer vendég összesen 19 millió 974 ezer vendégéjszakára vette igénybe. A vendégek száma 2%-kal haladta meg az egy évvel korábit, a vendégéjszakák száma azonban 1%-kal elmaradt attól, így az átlagos tartózkodási idő 4%-kal csökkent.

A kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma a vendégéjszakák száma alapján Nyugat-Dunántúlon és Dél-Alföldön 3–4%-kal növekedett, Észak-Magyarországon stagnált, a többi térségben pedig csökkent 2007-hez képest. Ugyanakkor a vendégek száma csupán Dél- és Közép-Dunántúlon mérséklődött.

A vendégek az országban átlagosan 2,6 éjszakát töltöttek a szálláshelyeken, a régiók közül a legtovább Nyugat-Dunántúlon (3,1 éjszakát), legrövidebb ideig Közép- és Észak-Magyarországon (2,3 éjszakát) tartózkodtak.

Az ország vendégforgalmából a vendégéjszakák száma alapján – a fővárosnak köszönhetően – legnagyobb arányban (34%) a közép-magyarországi régió részesedett megelőzve a dunántúli régiókat (20–11%), melyek egy-egy megyéjének (Zala, Somogy és Veszprém megyéknek) Balaton-parti, partközeli és egyéb településeit a Balaton kiemelt üdülőkörzet fedi le. A Dunától keletre fekvő régiók 10%-os (Észak-Alföld) és ez alatti arányt képviseltek.

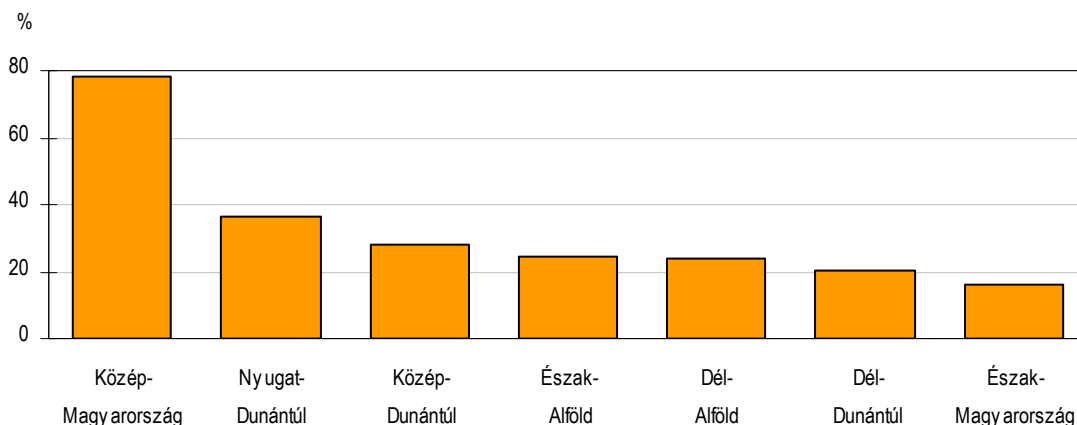
Vendégforgalom, átlagos tartózkodási idő a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

Régió	Vendégek száma		Vendégéjszakák száma		Átlagos tartózkodási idő, éjszaka
	összesen	ebből: külföldiek	összesen	ebből: külföldiek	
Közép-Magyarország	2 895 038	2 264 881	6 691 447	5 383 090	2,3
Közép-Dunántúl	774 294	216 073	2 256 155	951 573	2,9
Nyugat-Dunántúl	1 323 931	481 663	4 041 252	1 838 694	3,1
Dél-Dunántúl	802 833	162 063	2 268 607	663 494	2,8
Észak-Magyarország	683 612	110 603	1 540 998	277 788	2,3
Észak-Alföld	689 912	167 170	2 011 800	630 706	2,9
Dél-Alföld	481 630	113 577	1 164 155	264 186	2,4
ÖSSZESEN	7 651 250	3 516 030	19 974 414	10 009 531	2,6

A vendégkörön belül a **külföldi vendégek** aránya régióként tág határok között szóródott. A Közép-Magyarországra jellemző 78%-os arányt a főváros iránt nagy érdeklődést mutató külföldiek magas hányada magyarázza. A többi régióban a külföldiek aránya az átlagosnál (46%) alacsonyabb, 36–16% közötti volt.

A külföldi vendégforgalom erős területi koncentrációját jelzi, hogy a vendégéjszakák több mint fele a fővárosban, további harmada a dunántúli régiókban realizálódott, a három keleti régió pedig együttesen mindössze 12%-ot képviselt.

18. ábra

A külföldi vendégek aránya a kereskedelmi szálláshelyeken, 2008

A **szálláshely-típusok** között a szállodák a legnépszerűbbek. 2008-ban az ország szállodái a kereskedelmi szálláshelyeket igénybe vevő vendégek háromnegyedének elhelyezését biztosították, így az összes forgalom héttizedét regisztrálták. A szállodák különösen a külföldiek körében voltak kedveltek, akik a szállodai vendégek több mint nyolctizedét adták.

Az egyes régiók kereskedelmi szálláshelyeinek vendégei 92–52%-ban választották a szállodák szálláshely-szolgáltatásait, legnagyobb arányban Közép-Magyarországon, a legkisebb arányú érdeklődés az észak-magyarországi régióban mutatkozott e szálláshely-típus iránt.

Az ország szállodáinak vendégforgalma (az eltöltött éjszakák alapján) 2008-ban összességében az előző évihez hasonlóan alakult, miközben a többi szálláshelytípus

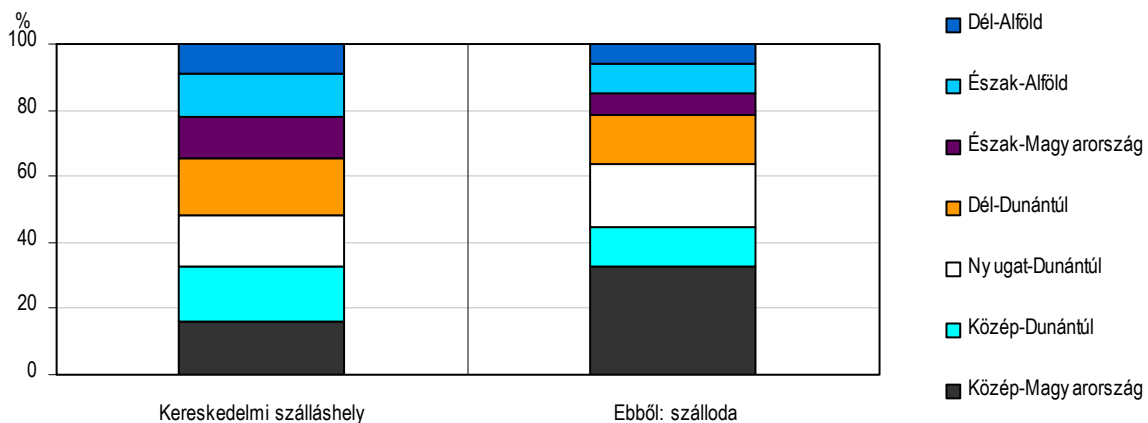
forgalma (a kempingek kivételével) 2–16%-kal mérséklődött. Egy év alatt nőtt a szállodák vendégéjszakáinak száma Nyugat-Dunántúlon, valamint Észak-Magyarországon, ugyanakkor Dél-Alföldön stagnált, a többi térségben pedig visszaesett. Az átlagos tartózkodási idő szinte mindenhol csökkent, csupán az amúgy is alacsony értékkel rendelkező Dél-Alföldön és Észak-Magyarországon alakult kedvezőbben, illetve maradt változatlan 2007-hez képest.

2008. július 31-én Magyarországon közel 2900 kereskedelmi egység 303 ezer férőhellyel (négytized részben a szállodákban) várta a vendégeket. A kereskedelmi szálláshelyek **kapacitása** egy év alatt átlagosan 4%-kal mérséklődött, és szinte valamennyi régióban kevesebb lett. Átlagot meghaladóan, 6–6%-kal három régióban, Észak- és Közép-Magyarországon, valamint Dél-Dunántúlon csökkent. Ezen belül a szállodák idegenforgalmi kínálata összességében szerényen (1%-kal), néhány régióban (Nyugat-Dunántúlon, Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon) ennél intenzívebben bővült.

A kereskedelmi szálláshelyen kiadható legtöbb férőhellyel – az összes 18%-ával – Dél-Dunántúl várta a vendégeket, amitől nem sokkal maradt el Közép- és Nyugat-Dunántúl, valamint Közép-Magyarország, a férőhelyek 15–16%-át biztosítva. A kereskedelmi szálláshelyeken belül a szállodai férőhely-kapacitás tekintetében nagyobb szóródás mutatkozott. Közép-Magyarország rendelkezett a szállodai férőhelyek harmadával, a dunántúli régiók 10% fölötti részarányt adtak külön-külön, a Dunától keletre fekvő térségek részesedése pedig 6–9% közötti volt.

19. ábra

Kereskedelmi szálláshelyek férőhelyeinek megoszlása, 2009. július 31.

A kereskedelmi szálláshelyeken 2008-ban összesen 139 milliárd forint **szállásdíjbevétele** képződött, ami folyó áron 1%-kal több, mint egy évvel korábban. A szállásdíjbevételek Nyugat-Dunántúlon és Dél-Alföldön emelkedtek a legintenzívebben, 9%-kal, Közép-Magyarországon viszont 4%-os visszaesést regisztráltak. Ennek ellenére a közép-magyarországi régió szálláshelyei adták az összes bevétel több mint felét (53%-át), a többi régió hozzájárulása 4–16%-ot tett ki.

A külföldi vendégek a szállásdíjbevételek csökkenő, a vendégforgalomhoz képest azonban jelentős hányadát, 62%-át fizették meg. A külföldiek ugyanis jellemzően a magasabb kategóriájú, drágább szálláshelyek szolgáltatásait veszik inkább igénybe. Hozzájárulásuk a szállásdíjbevételekhez – a közép-magyarországi közel kilenctizedes arány mellett – a többi régióban 45% alatt maradt. A külföldiektől származó szállásdíjbevételek 2007. évhez képest folyó áron 3%-kal, 87 milliárd forintra csökkent. Visszaesés e téren két régióban (Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon) mutatkozott.

A kereskedelmi szálláshelyek szállásdíjbevételei, 2008

Régió	Szállásdíjbevétel			Ebből: külföldi, millió Ft	Egy vendég- éjszakára jutó szállásdíjbevétel, Ft
	millió Ft	előző év =100,0	megoszlása, %		
Közép-Magyarország	73 475	95,6	52,7	64 396	11 095
Közép-Dunántúl	11 460	102,8	8,0	3 997	4 978
Nyugat-Dunántúl	22 449	109,3	16,1	9 946	5 571
Dél-Dunántúl	10 208	107,2	7,3	2 577	4 543
Észak-Magyarország	8 044	106,1	5,8	1 612	5 268
Észak-Alföld	8 676	104,3	6,2	2 699	4 331
Dél-Alföld	5 313	108,6	3,8	1 527	4 615
ÖSSZESEN	139 326	100,5	100,0	86 755	7 029

Egy vendégéjszakáért átlagosan a legtöbbet, 11 095 forintot a közép-magyarországi régióban kellett fizetni (a többi régió átlagának – 4884 forint – 2,3-szeresét). Legolcsóbban, 4331 forintért Észak-Alföld kereskedelmi szálláshelyeit vették igénybe a vendégek.

A **magánszálláshelyek** szerepe az ország idegenforgalmában szerényebb mértékű. A regisztrált vendégek 11%-át (971 ezer fő) fogadták, miközben a vendégéjszakák 16%-át (3,9 millió éjszaka) bonyolították le 2008. évben. A régiók közül Dél-Dunántúl magánszállásadói veszik ki részüket legnagyobb mértékben (négytized részben) térségük vendégforgalmából, ugyanakkor Közép-Magyarország vendégforgalmában mindössze 3%-ot képviselt a magánszállásadás.

A magánszálláshelyek iránti érdeklődés az előző évhez képest élénkült, a vendégek száma 12%-kal, a vendégéjszakáké 9%-kal lett több. A vendégforgalom valamennyi régióban bővült, átlagon felül Észak-Magyarországon, Dél-Alföldön, Nyugat-Dunántúlon és a legnagyobb súllyal szereplő Dél-Dunántúlon.

A magánszállásadók férőhelyeit háromtized részben külföldi, héttized részben belföldi vendégek vették igénybe. Az átlagosnál kiegyenlítettebb volt a külföldi és belföldi vendégek aránya Észak-Alföldön, Dél-Dunántúlon és Közép-Magyarországon (46–54%).

A magánszálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák közel kéttizedét falusi szállásadók, nyolctizedét pedig a fizetővendéglátók regisztrálták. A dél-dunántúli régióban a falusi szállásadás szerepe a legkisebb, mindössze 7%, ugyanakkor Észak-Magyarországon – a belföldi vendégek fokozott érdeklődésének köszönhetően – meghatározó súlyú, 62%.

Vendégforgalom, átlagos tartózkodási idő a magánszálláshelyeken, 2008

Régió	Vendégek száma		Vendégéjszakák száma		Átlagos tartózkodási idő, éjszaka	
	a fizető- vendég- látásban	a falusi szállás- adásban	a fizető- vendég- látásban	a falusi szállás- adásban	a fizető- vendég- látásban	a falusi szállás- adásban
Közép-Magyarország	47 448	15 028	175 335	52 938	3,7	3,5
Közép-Dunántúl	77 932	22 989	343 523	80 712	4,4	3,5
Nyugat-Dunántúl	91 076	44 261	522 031	156 112	5,7	3,5
Dél-Dunántúl	350 078	23 820	1 432 494	104 948	4,1	4,4
Észak-Magyarország	46 364	73 785	146 501	235 020	3,2	3,2
Észak-Alföld	102 694	20 511	378 291	67 998	3,7	3,3
Dél-Alföld	41 586	13 146	150 072	46 515	3,6	3,5
ÖSSZESEN	757 178	213 540	3 148 247	744 243	4,2	3,5

A vendégek átlagosan 4 éjszakát töltöttek el a magán szálláshelyeken, ami a kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakáinál másfélszer több. A régiók közül a legtovább (5,0 éjszaka) Nyugat-Dunántúlon, a legrövidebb ideig (3,2 éjszaka) Észak-Magyarországon tartózkodtak. Az átlagos tartózkodási idő 2007. évhez képest 3–14%-kal esett vissza, csupán Dél- és Nyugat-Dunántúlon stagnált, illetve nőtt 2%-kal. Döntően a fizetővendéglátás szolgáltatásait vették igénybe hosszabb ideig a vendégek.

A magán szállásadók által kínált férőhelyek száma 2008-ban az előző évhez képest összességében nem változott. A régiók közül a kisebb súllyal szereplő Közép-Magyarországon és az alföldi térségekben dinamikus – 5–15%-kal – növekedett, a dunántúli régiókban viszont 1–6%-kal csökkent a magán szállásadás kapacitása. Dunántúlon koncentrált a rendelkezésre álló 228 ezer férőhely háromnegyede (ezen belül Dél-Dunántúlon 41%-a), míg a többi régió részesedése egyenként 10% alatt maradt.

A magán szállás-férőhelyek nyolctizedét a fizetővendéglátás adta. Mind a fizető-, mind a falusi szállásadás kapacitásainak területi eloszlása egyenlőtlen, az előbbihez Dél-Dunántúl 48%-kal, ugyanakkor Közép- és Észak-Magyarország, valamint Dél-Alföld 3–3%-kal járult hozzá. A falusi szálláshelyek szóródása kisebb mértékű, térségenként 5–32% közötti; az előbbi Közép-Magyarország és Dél-Alföld, az utóbbi Észak-Magyarország részaránya.

MUNKAERŐ-PIACI FOLYAMATOK

A munkaerő-piaci folyamatok alakulását, regionális különbségeit a KSH lakosság körében végzett munkaerő-felmérése, a foglalkoztatókra irányuló úgynevezett intézményi adatgyűjtésből származó információk, illetve a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal nyilvántartott álláskeresőkre vonatkozó adatai alapján mutatjuk be.

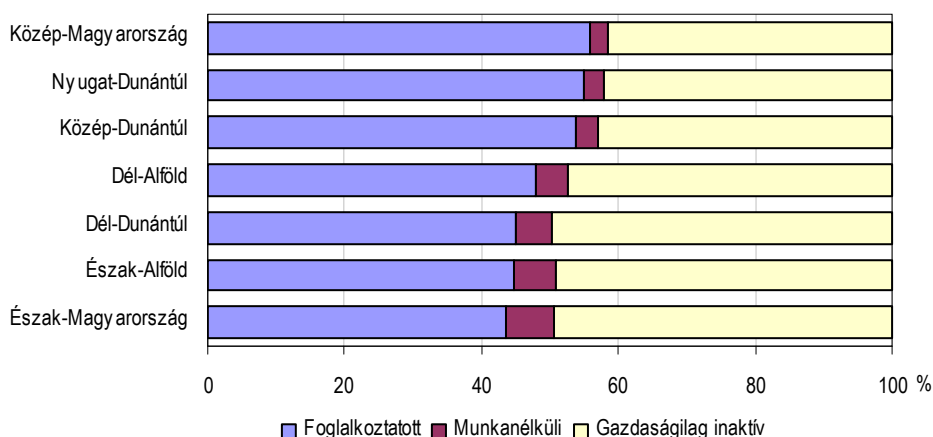
Gazdasági aktivitás

A lakossági munkaerő-felmérés adatai szerint 2008-ban az ország 15–74 éves népességéből átlagosan 4 millió 209 ezer fő volt jelen a munkaerőpiacon foglalkoztatottként, vagy munkanélküliként, ami 0,7%-kal kevesebb a 2007. évinél. Ezen **gazdaságilag aktív népesség** száma legnagyobb mértékben (2%-kal) a fejlettség tekintetében igen különböző Nyugat-Dunántúlon és Észak-Magyarországon csökkent. Nyugat-Dunántúlon a foglalkoztatottak mellett a munkanélküliek száma is mérséklődött, miközben az inaktív népesség nagyobb mértékben emelkedett. Észak-Magyarországon viszont a foglalkoztatás jelentős visszaeséséhez képest a munkanélküliség kisebb mértékben növekedett. A változások együtt jártak az inaktívak számának mérséklődésével. A 15–74 éves népesség száma összességében is csökkent, ami összefüggésben van a régióra jellemző nagyarányú elvándorlással. Egyedül Dél-Dunántúlon bővült a gazdaságilag aktív népesség (0,5%-kal), ahol a munkanélküliek mellett emelkedett a foglalkoztatottak száma is. Az előzőekben nem említett régiókban az országos átlaghoz közelítően változott a munkaerőpiac résztvevőinek száma.

A gazdaságilag aktívak 15–74 éves népességen belüli aránya országosan 54,6%-ot tett ki, 0,3 százalékponttal alacsonyabbat, mint az előző évben. Az aktivitási arány alapján a régiók két markánsan elkülönülő csoportra oszthatók. Közép-Magyarország, illetve Közép- és Nyugat-Dunántúl 57–59%-os értékei mellett Dél-Dunántúl, Észak-Magyarország és az alföldi régiók 50–53%-os aránya lényegesen gyengébb munkaerő-piaci aktivitásra utal, e területek kedvezőtlenebb gazdasági potenciáljával összefüggésben.

20. ábra

A 15–74 éves népesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint, 2008

A gazdaságilag aktív népességen belül jellemzően csökkent – átlagosan 1,2%-kal – a foglalkoztatottak száma, egyedül Dél-Dunántúlon növekedett (0,1%-kal). Legnagyobb (3,3%-os) visszaesés Észak-Magyarországon történt, és viszonylag nagyobb ütemű (2,1%-os) csökkenés volt Nyugat-Dunántúlon. A központi régióban az átlagosnál jóval mérsékeltebb (0,2%-os) fogyás alakult ki.

A változások érdemben nem befolyásolták a foglalkoztatási arány alapján már korábban kialakult különbségeket. A központi régióban, valamint Közép- és Nyugat-Dunántúlon a 15–74 éves népesség 54–56%-át adták a foglalkoztatottak. Közép- és Nyugat-Dunántúl tehát annak ellenére megőrizte átlag feletti foglalkoztatási arányát, hogy a gazdasági válság foglalkoztatást érintő negatív hatásai az év második felében a térségben az átlagosnál erősebben jelentkeztek. Ugyanakkor a többi, kevésbé fejlett régió foglalkoztatási aránya csupán 44–48% körül alakult. E csoporton belül a viszonylag kedvezőbb érték Dél-Alföldre jellemző. Országosan a mutató értéke 50,3% volt.

21. ábra

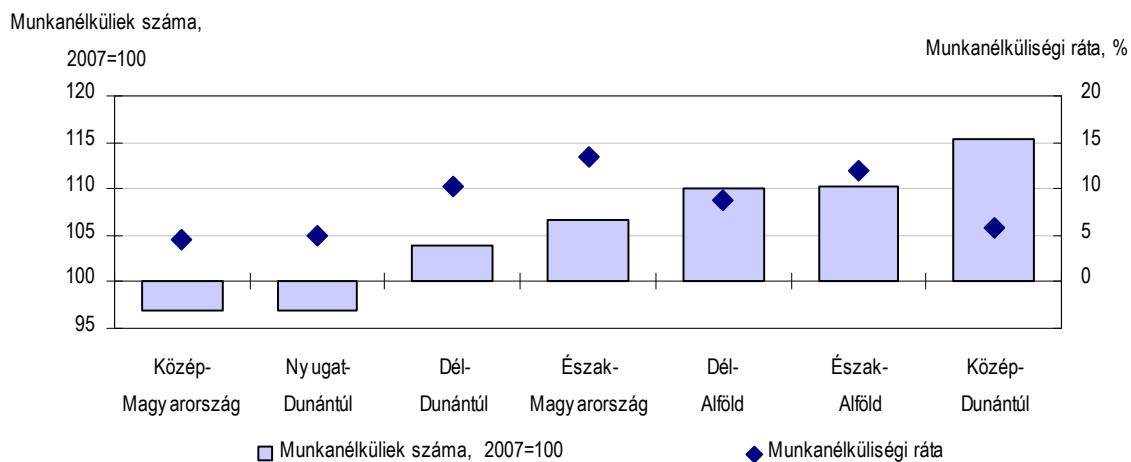
Foglalkoztatási arány, 2008

A munkaerő-felmérés fogalmi meghatározásának megfelelően 2008-ban az ország 15–74 éves népességéből átlagosan közel 330 ezer fő volt **munkanélküli**, számuk 5,5%-kal több, mint az előző évben. A munkanélküliek számának változása régióként jelentős szóródást mutat. Közép-Magyarországon és Nyugat-Dunántúlon az előző évhez képest csökkent (egyaránt 3%-kal), a többi régióban viszont emelkedett. Legnagyobb mértékű (15%-os) bővülés Közép-Dunántúlon történt, és jelentős, közel 10%-os növekedés volt Észak- és Dél-Alföldön is.

22. ábra

A munkanélküliek számának alakulása és a munkanélküliségi ráta, 2008

A munkanélküliek gazdaságilag aktív népességen belüli aránya 2008-ban a központi régióban volt a legalacsonyabb (4,6%). Ez utóbbit csak kevéssel haladta meg Nyugat- és Közép-Dunántúl mutatója. Dél-Alföld munkanélküliségi aránya (8,7%) azonban már magasabb volt az országos átlagnál. Legnagyobb mértékű (10–13%-os) munkanélküliség Dél-Dunántúlon, Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon alakult ki.

Alkalmazásban állók

Az intézményi (gazdasági szervezeteket érintő) adatgyűjtésből származó, becsléssel teljeskörűsített adatok szerint országosan 2008. évben átlagosan 3 millió 325 ezer fő **állt alkalmazásban**. Számuk az egy évvel korábbihoz képest összességében lényegesen nem, területenként azonban eltérően változott. Kisebb mértékű (1,5%-os) létszámbővülést egyedül a központi régióban mértek. Az alföldi régiókban viszonylag csekély, 1% alatti, Közép- és Nyugat-Dunántúlon egyaránt 1–1%-os, Észak-Magyarországon és Dél-Dunántúlon pedig 2% körüli csökkenés történt.

Néhány gazdasági ágban azonban jelentősebb növekedés is kimutatható. Legnagyobb mértékben, átlagosan 20%-kal a pénzügyi közvetítés területén dolgozók száma bővült. Régióként a szélső értékeket Észak-Magyarország (24%-kal) és Dél-Dunántúl (17%-kal) képezi. Ezzel együtt e területen a foglalkoztatottak mindössze 2,3%-a dolgozott.

18. tábla

Az alkalmazásban állók megoszlása gazdasági ág szerint, 2008

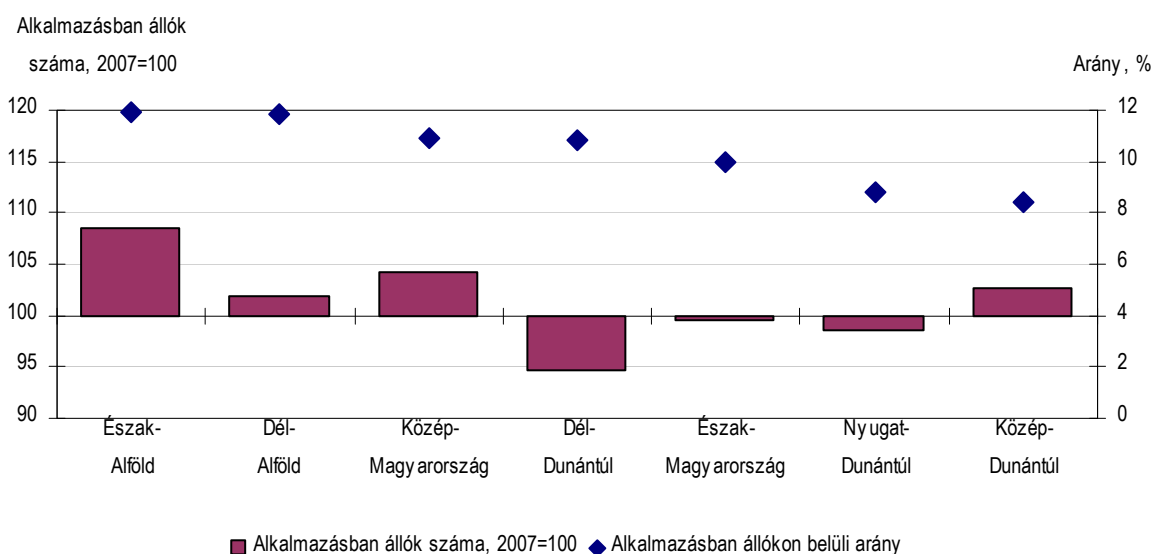
Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Összesen
Mezőgazdaság, vadgazdálkodás, erdőgazdálkodás,	0,9	3,6	3,5	5,7	3,2	4,9	6,1	3,1
Bányászat	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2
Feldolgozóipar	14,8	35,9	32,2	21,1	26,1	24,0	24,2	22,5
Villamosenergia-, gáz-, vízellátás	0,7	2,1	1,4	2,8	2,5	1,6	1,4	1,4
Ipar összesen	15,6	38,2	33,8	24,0	28,9	25,8	25,8	24,0
Építőipar	5,7	5,6	5,0	6,3	6,3	5,8	5,8	5,8
Kereskedelem, javítás	18,2	12,3	13,2	14,3	13,2	15,0	16,3	15,7
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	3,8	3,5	4,4	3,9	3,6	3,3	3,6	3,8
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	8,4	6,3	7,5	6,4	7,3	6,7	6,5	7,4
Pénzügyi közvetítés	3,4	1,2	1,6	1,7	1,7	1,4	1,8	2,3
Ingtatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	19,3	8,5	7,9	7,0	5,7	8,0	6,3	12,1
Közigazgatás, védelem, kötelező								
társadalombiztosítás	8,7	5,2	5,8	8,4	9,4	8,4	7,5	7,9
Oktatás	6,6	7,0	7,2	11,1	9,9	10,6	10,1	8,2
Egészségügyi, szociális ellátás	5,9	6,4	6,9	8,3	8,2	7,6	7,5	6,8
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	3,6	2,2	3,1	2,7	2,6	2,6	2,8	3,0
ÖSSZESEN	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Mind a létszámváltozás, mind a létszám gazdasági ágankénti összetételének területi differenciáltságában megjelennek a gazdaságszerkezetre jellemző különbségek. A központi régió kivételével valamennyi térségben az ipar foglalkoztatási szerepe a legnagyobb, átlagosan 24%. Az iparban foglalkoztatottak hányada Közép-Dunántúlon volt a legmagasabb, közel 38%. Közép-Magyarországon ugyanakkor az iparét meghaladó súlya van a kereskedelem, javítás; valamint az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágaknak. A foglalkoztatásban szintén jelentősebb súlyt (átlagosan 16%-ot) képviselő kereskedelem, javítás területén dolgozók száma átlagosan 1,2%-kal bővült. Ennél nagyobb ütemű (2–3%-os) növekedés Dél-Alföldön és Közép-Magyarországon volt, ahol a foglalkoztatottakon belüli súlyuk is a legmagasabb (16–18%). A foglalkoztatásban harmadik legnagyobb (12%-os) részt az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás tett ki. Az e területen dolgozók köre a 2007. évihez képest tovább bővült, átlagosan 3%-kal. Az ágazat súlya a központi régióban kimagasló. A kisebb arányú ágazatok közül a mezőgazdaság – átlagosan 3%-os – létszámvesztése a mezőgazdaság relatíve magas arányával jellemezhető régiók mellett Közép-Dunántúlt és Észak-Magyarországot is jelentősen érintette. A gazdasági helyzet változására különösen érzékeny építőiparban történt legnagyobb arányú (4%-os) létszámcsökkenés, amely Nyugat-Dunántúlon (8%-os) és Észak-Alföldön (7%-os) volt a legjelentősebb.

A gazdasági visszaesésből eredő létszámleépítési kényszert valamelyest mérsékelte, hogy helyenként az irányadó munkaidő csökkentésével bővült a nem teljes munkaidőben alkalmazottak száma. 2008. évben országosan közel 3%-kal többen dolgoztak részmunkaidőben, mint 2007-ben.

23. ábra

A nem teljes munkaidőben alkalmazottak számának alakulása és aránya, 2008

A részmunkaidőben foglalkoztatottak köre Észak-Alföldön bővült a legnagyobb (9%-os) mértékben. Közép-Magyarországon és Közép-Dunántúlon 3–4%-kal, Dél-Alföldön pedig 2%-kal többen dolgoztak csökkentett munkaidőben, mint az előző évben. Ugyanakkor Dél-Dunántúlon számottevő (5%-os), Észak-Magyarországon és Nyugat-Dunántúlon pedig kisebb (1–2%-os) mértékű visszaesést regisztráltak. 2008-ban összességében az alkalmazásban állók 11%-a volt részmunkaidős. Ezt meghaladó (12%-os) arányt az alföldi régiók mutattak.

Keresetek

Országosan 2008-ban a legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásoknál és létszámhatártól függetlenül a költségvetési intézményeknél, valamint a kijelölt nonprofit szervezeteknél alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 193 ezer forintot, az előző évinél 7%-kal többet tett ki. 2008-ban is a versenyszférában növekedtek dinamikusabban (7,6%-kal) a keresetek. A költségvetési szférában dolgozók bruttó átlagkeresete az átlagosnál szerényebb mértékben (6,6%-kal) bővült. A keresetek növekedési dinamikáját a versenyszférában többek között a minimálbér 5,3%-os (69 ezer forintra történő) emelése, illetve az iskolai végzettséghez kapcsolódó szakképzettségi bérminimum bevezetése alakította. A költségvetési intézményekben foglalkoztatottak keresetalakulását pedig nagymértékben befolyásolta a 13. havi juttatás kifizetésének változása, illetve a bérfejlesztést meghaladó infláció kompenzálása miatt kifizetett bérkiegészítés. A bruttó keresetek növekedési üteme Közép- és Nyugat-Dunántúlon, valamint Észak- és Dél-Alföldön meghaladta a 7%-ot, a többi régióban átlag alatti növekedés történt.

19. tábla

Havi bruttó átlagkereset, 2008*

Régió	Ft	Az országos átlag %-ában	2007 = 100,0
Közép-Magyarország	233 662	120,9	106,3
Ebből: Budapest	250 045	129,4	106,8
Közép-Dunántúl	179 130	92,7	107,6
Nyugat-Dunántúl	174 929	90,5	107,2
Dél-Dunántúl	165 541	85,7	106,7
Észak-Magyarország	166 599	86,2	106,9
Észak-Alföld	157 411	81,4	107,3
Dél-Alföld	158 754	82,1	107,3
ÖSSZESEN	193 261	100,0	107,0

* A legalább öt főt foglalkoztató vállalkozások, létszámhatártól függetlenül a költségvetési szervek és a kijelölt nonprofit szervezetek székhely szerinti adatai.

A régiónkénti havi **bruttó átlagkeresetek összege** az országos átlagtól felfelé csak Közép-Magyarországon tér el (21%-kal), a többi régió mindegyikében (7–19%-kal) az alatt marad. Az átlagkeresetek bruttó összegének régiós különbségeit a térségek sajátos gazdasági struktúrája és az egyes gazdasági ágak eltérő kereseti viszonyai egyaránt befolyásolják, de egyazon gazdasági ágon belül is igen nagy különbségek mutathatók ki a régiók között. Közép-Magyarország ágazatainak átlagkeresetei a mezőgazdaság és a bányászat kivételével meghaladták a megfelelő ágazati országos átlagot; az oktatásban, egészségügyben és szálláshely-szolgáltatásban 7–11%-kal, az építőiparban 13%-kal, a többi ágazatban pedig ennél is nagyobb, 18–26%-os mértékben. A közép-magyarországi régió kereseti előnye egyértelműen a fővárosban elérhető kimagasló bérekkel függ össze. Az ágazati kereseti rangsorok élén Közép-Magyarország után általában Közép-Dunántúl vagy Nyugat-Dunántúl következnek, a legalacsonyabb értékek pedig a két alföldi régióban és Észak-Magyarországon mutathatók ki.

A versenyszféra jelentősebb ágainak bruttó kereseteit vizsgálva a régiók között legnagyobb eltérés a kereskedelem, javítás területén mutatkozik; ahol a közép-magyarországi átlag az észak-magyarországinak 1,8-szorosa. Hasonlóan nagy a különbség az ipari keresetek között is; Közép-Magyarország átlaga másfélszerese az észak-alföldinek. Az erőteljesen iparosodott térségek közül Közép-Dunántúlon az ágazati átlagot meghaladó,

Nyugat-Dunántúlon azzal csaknem megegyező, Észak-Magyarországon pedig ahhoz közeli ipari kereset jellemző.

A költségvetési szféra ágazatai közül a közigazgatásban tapasztalhatók jelentősebb területi különbségek a keresetekben; ahol a közép-magyarországi átlag több mint másfélszerese az észak-magyarországinak. Ugyanakkor az oktatásban és az egészségügyben az előbbieknél mérsékeltebbek az eltérések.

20. tábla

A havi bruttó átlagkereset gazdasági ágak szerint, 2008*

Gazdasági ág	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Összesen
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	110 142	140 145	139 868	134 617	124 566	126 171	132 870	130 301
Bányászat	214 410	178 682	331 576	209 214	200 177	192 549	260 438	228 060
Feldolgozóipar	225 570	197 829	183 059	140 001	170 915	146 906	149 254	183 744
Villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	330 425	244 947	232 042	310 629	265 212	201 983	221 866	265 702
Ipar összesen	230 869	200 334	186 140	162 633	180 060	150 841	154 471	189 304
Építőipar	154 474	117 874	141 613	133 338	127 077	111 468	124 240	136 472
Kereskedelem, javítás	208 697	142 258	130 329	121 078	116 381	123 238	120 117	165 478
Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	128 670	107 349	112 242	105 423	102 993	108 626	103 696	116 300
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	235 632	156 487	175 865	180 721	160 525	163 768	158 797	198 506
Pénzügyi közvetítés	503 237	340 432	324 444	314 566	301 086	330 164	310 236	434 828
Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	222 624	126 590	138 168	150 583	130 952	122 463	132 657	192 284
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	316 177	244 915	253 793	219 542	209 443	217 038	233 345	267 881
Oktatás	218 105	195 831	200 639	200 240	192 707	197 476	194 058	203 179
Egészségügyi, szociális ellátás	186 057	162 567	157 939	156 109	158 638	161 624	155 780	168 156
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	221 166	156 582	145 546	151 178	146 842	141 345	140 596	181 963
ÖSSZESEN	233 662	179 130	174 929	165 541	166 599	157 411	158 754	193 261

* A legalább öt főt foglalkoztató vállalkozások, létszámhatártól függetlenül a költségvetési szervek és a kijelölt nonprofit szervezetek székhely szerinti adatai.

2008-ban az alkalmazásban állók havi **nettó átlagkeresete** 118 800 forint volt, ami 8,9%-kal haladta meg a 2007. évit.

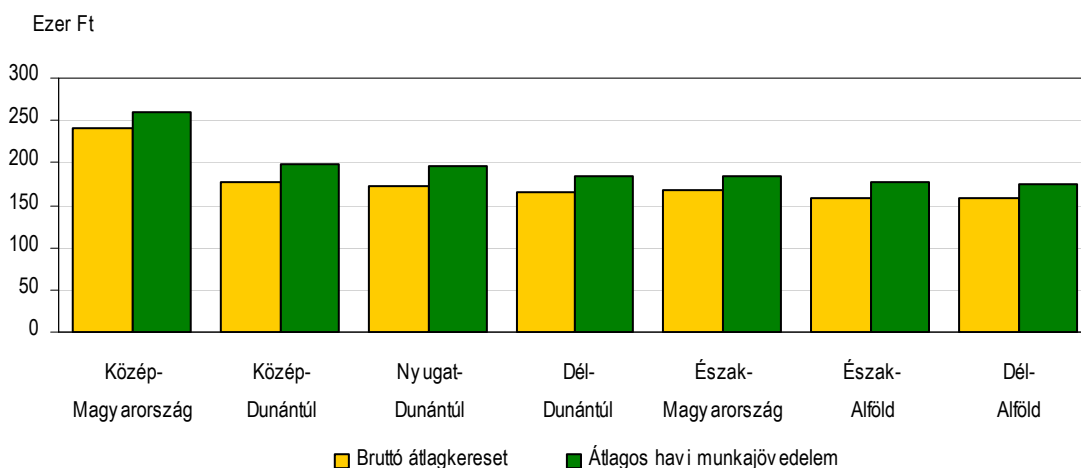
A nettó átlagkeresetek növekedése régióként a 2007. évinél kissé nagyobb eltéréseket mutat, a régiók közötti színvonalkülönbségek azonban érdemben nem változtak.

A nettó átlagkeresetek növekedési üteme térségenként 8–10% között szóródott. A legkisebb ütem – összhangban a bruttó keresetek alakulásával – Közép-Magyarországot jellemezte. A vidéki régióknál közel azonos növekedési ütemek alakultak ki. A változások 2008-ban nem csökkentették számottevően a keresetek területi különbségeit. Továbbra is Közép-Magyarországon a legmagasabb (137 ezer forint) a havi nettó keresetek összege, ami 15%-kal nagyobb a nemzetgazdasági átlagnál. A legalacsonyabb átlagkereset (103 ezer

Ft) az Észak-Alföldön és Dél-Alföldön alkalmazásban állókat jellemezte. Ez egyben azt is jelenti, hogy a fizetési rangsor élén álló közép-magyarországi nettó átlagkereset a rangsor végén álló alföldi régiókéét egyharmadával haladta meg.

24. ábra

Havi bruttó átlagkeresetek, munkajövedelem, 2008*

*A legalább öt főt foglalkoztató vállalkozások, létszámhatártól függetlenül a költségvetési szervek és a kijelölt nonprofit szervezetek székhely szerinti adatai.

A **munkajövedelem** a havi kereseteken felül az alkalmazásban állók egyéb pénzbeli, illetve természetbeni juttatásait (pl. étkezési térítés, lakhatási támogatás, különböző költségtérítések) is tartalmazza. 2008-ban az átlagos havi munkajövedelem országosan 215 300 forintot tett ki, ami 22 ezer forinttal haladta meg a bruttó átlagkeresetet, és a megelőző évihez képest 11%-os növekedést mutat.

2008-ban a munkajövedelemből az egyéb munkajövedelem aránya nemzetgazdasági szinten 10,2%-ot tett ki. A régiónkénti arány 8,6% és 11,4% között szóródott, a legalacsonyabb Dél-Alföldön, a legmagasabb pedig Észak-Alföldön volt.

Nyilvántartott álláskeresők

A Foglalkoztatási és Szociális Hivatal 2008. december végi adatai szerint a **nyilvántartott álláskeresők** száma országosan 477 ezer fő volt, 32 ezerrel több, mint egy évvel korábban. Az álláskeresők számának növekedése az év utolsó hónapjaiban jelentősen felgyorsult. A február–október közötti hónapokban az egy évvel korábbihoz képest 2–4%-os, novemberben már 6,2%-os, decemberben pedig 7,3%-os növekedés történt. A változások egyértelműen jelzik a gazdasági és pénzügyi válság kedvezőtlen munkaerő-piaci hatását. Ugyanakkor a munkanélküliség növekedésének régiónkénti alakulásában egyfajta fordulat figyelhető meg. Az előző év azonos időpontjaihoz mérve 2008 I–III. negyedéveinek zárónapjain jellemzően még a kedvezőtlenebb munkaerő-piaci helyzetű térségekben (Észak-Magyarország, Észak-Alföld) emelkedett átlag feletti mértékben az álláskeresők száma, az év utolsó negyedében viszont már a kedvezőbb munkaerő-piaci helyzetű vidéki régiókban (Közép- és Nyugat-Dunántúl), vagyis azokban, ahol magasabb az ipari, különösen az exportra termelő feldolgozóipari foglalkoztatottak aránya. 2008 decemberében az egy évvel korábbihoz képest Közép-Dunántúlon 23%-kal – az országos átlagnál háromszor nagyobb ütemben – nőtt az álláskeresők száma, és a központi régióban, illetve Nyugat-Dunántúlon is átlag feletti (10%-os) emelkedést regisztráltak.

Nyilvántartott álláskeresők, 2008. december

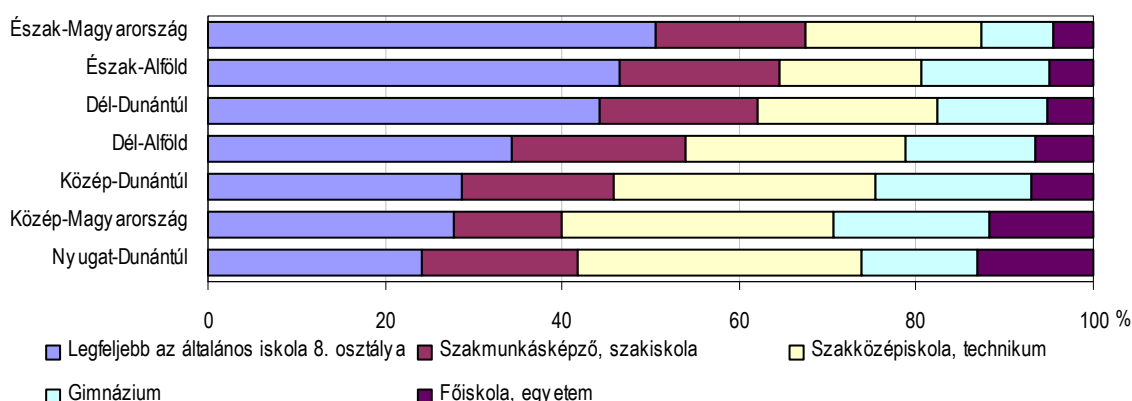
Régió	Nyilvántartott álláskeresők		Ebből: pályakezdők	
	fő	2007. december = 100,0	fő	2007. december = 100,0
Közép-Magyarország	50 980	110,3	2 250	120,8
Közép-Dunántúl	43 063	123,0	2 811	111,8
Nyugat-Dunántúl	33 485	110,3	2 103	111,0
Dél-Dunántúl	61 895	104,1	5 457	109,2
Észak-Magyarország	96 990	103,3	9 946	98,3
Észak-Alföld	118 490	106,0	12 507	99,8
Dél-Alföld	72 448	106,1	6 507	104,1
ÖSSZESEN	477 351	107,3	41 581	103,5

2008 decemberében a **pályakezdő álláskeresők** száma 42 ezer főt tett ki, és az egy évvel korábbihoz képest az átlagosnál mérsékeltebben (3,5%-kal) emelkedett. Régióként vizsgálva számuk a gazdaságilag fejlettebb központi, valamint a közép- és nyugat-dunántúli régiókban nőtt kiugró mértékben (11–20%-kal), ugyanakkor a munkanélküliséggel leginkább sújtott Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön kismértékben még csökkent is. Mindazonáltal az összes álláskeresőn belüli arányuk a hátrányosabb munkaerő-piaci helyzetű térségekben volt magasabb. Észak-Alföld és Észak-Magyarország álláskeresőinek 10–11%-a, Dél-Dunántúlon és Dél-Alföldön 9%-a, a többi régióban pedig ez alatti része volt pályakezdő.

Az előbbi arányszámok szoros kapcsolatot mutatnak a pályakezdő álláskeresők iskolai végzettség szerinti összetételében megmutatkozó területi különbségekkel. Az elhelyezkedés szempontjából leghátrányosabb helyzetű, legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya Nyugat-Dunántúlon volt a legkisebb, 23%, és a központi régióban valamint a Közép-Dunántúlon is 30% alatt maradt. Dél-Alföldön már 34%-uk, Dél-Dunántúlon és Észak-Alföldön 44–46%-uk tartozott a legfeljebb az általános iskola 8. osztályát végzettek körébe, Észak-Magyarországon pedig közel felük. Ezzel szemben a diplomások aránya a központi és a nyugat-dunántúli régiókban volt magasabb, 12–13%, és az alföldi, valamint az észak-magyarországi régiókban alacsonyabb, 5–7%.

25. ábra

Pályakezdő álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint, 2008. december

Az összes nyilvántartott álláskereső **iskolai végzettség szerinti** összetételére a pályakezdőkéhez hasonló arányok jellemzők. Körükben valamelyest magasabb a csak alapszintű képzettséggel rendelkezők aránya, ugyanakkor a diplomásoké alacsonyabb. Az eltérésben meghatározó szerepe van az eltérő korstruktúrának, a fiatalok magasabb képzettségi színvonalának.

Az álláskereső meghatározó része, átlagosan 64%-a a 26–50 éves korosztályba tartozott. Az ennél fiatalabbak, valamint az ennél idősebbek 18–18%-os részt tettek ki. Régióként nézve a 26–50 évesek aránya Nyugat- és Közép-Dunántúlon volt a legalacsonyabb (60–61%-os), míg Észak-Alföldön, Dél-Dunántúlon, valamint Észak-Magyarországon a legmagasabb (64–65%-os). A **fiatalabb és idősebb korosztályok** álláskeresőn belüli súlya területenként jelentősebb szóródást mutat. Jellemzően a kedvezőbb foglalkoztatású területeken a fiatalok kisebb, az idősebbek nagyobb súllyal vannak jelen. A 25 éves és fiatalabb korúak legkisebb (12%-os) arányt Közép-Magyarországon képviseltek, ugyanakkor az 50 évesnél idősebbek aránya itt volt a legmagasabb (24%-os). Az ellentétes pólust Észak-Alföld jelenti, a fiatalok 20%-os, és az idősebbek 15%-os részarányával.

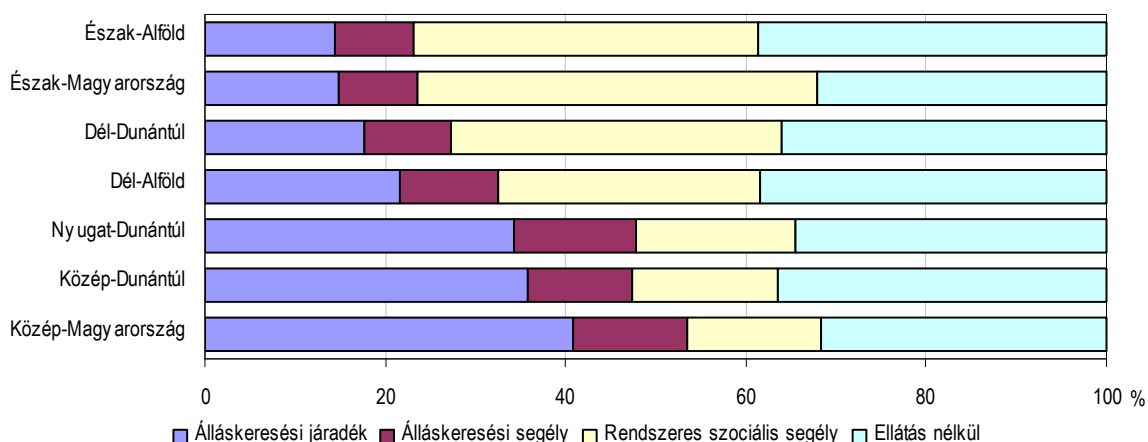
A munkaerő-piaci folyamatok változása érzékelhető a **bejelentett betöltetlen álláshelyek** számának alakulásában is. A 2008. decemberi zárónapot tekintve összesen 15,4 ezer álláshely várt kiközvetítésre, mintegy háromnegyede az egy évvel korábbinak. Csekély többlettel csak Közép-Dunántúlon számolhattak. A központi régióban és Nyugat-Dunántúlon megközelítően 20%-kal, a kedvezőtlenebb adottságú térségekben pedig a betöltetlen álláshelyek száma még nagyobb arányban, 30–40%-kal csökkent. Ez alapján az egy álláshelyre jutó munkanélküliek száma Észak-Alföldön (124) több mint tízszerese a központi régióra számoltnak (11). A mutató Dél-Dunántúlon az országos átlag kétszerese (67), Észak-Magyarországon pedig 1,3-szerese (41) volt.

A munkaerőpiacot befolyásoló tényezők együttes hatására az álláskereső számának emelkedése mellett növekedett a **fél éven túl munkanélküliek** száma is, területenként azonban eltérő mértékben. A 180 napnál hosszabb ideje állástalanok aránya 2008 év végén kiemelkedően magas volt Észak-Magyarországon (60%) és Észak-Alföldön (56%). Ezzel szemben a kedvezőbb munkaerő-piaci helyzetű Közép- és Nyugat-Dunántúlon, valamint a központi régióban az álláskeresők 37–41%-a tartozott ebbe a csoportba. Arányuk Dél-Dunántúlon és Dél-Alföldön 50% körül alakult.

A munkanélküliség időtartama meghatározza az egyes **munkanélküliségi ellátási formák** folyósítását. A térségenként eltérő munkaerő-piaci pozíciót tükrözi az egyes ellátási formákra jogosultak területenként eltérő aránya. A hátrányosabb helyzetű régiókban az álláskereső nagyobb hányada részesült rendszeres szociális segélyben, míg a fejlettebb területeken az álláskeresői segélyre, vagy járadékra jogosultak aránya volt magasabb. 2008 év végén az álláskereső átlagosan 36%-a nem részesült ellátásban. Arányuk az alföldi régiókban 39% volt, továbbá Közép- és Dél-Dunántúlon is átlagon felüli részben maradtak ellátás nélkül.

26. ábra

Álláskereső megoszlása az ellátás formája szerint, 2008. december

Az álláskereső foglalkoztatását elősegítő **aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök** 2008 decemberében összesen mintegy 81 ezer főt érintettek, a 2007. decemberinél 23%-kal

többet. Szám szerint legtöbben Észak-Alföldön (20 ezer fő) és Észak-Magyarországon (17 ezer fő), legkevesebben pedig Nyugat-Dunántúlon (5 ezer fő) vettek részt ezekben a programokban. Az érintett létszám megoszlása a foglalkoztatást segítő eszközök típusát tekintve régióként jelentősen eltérő. A munkaerő-piaci képzésben résztvevők aránya a gazdaságilag fejlettebb régiókban volt magasabb, Közép-Magyarországon (39%), illetve Közép- és Nyugat-Dunántúlon (37–37%). Dél-Alföldön és Dél-Dunántúlon ugyanakkor az érintettek 22–23%-a vett részt képzésben. A közhasznú foglalkoztatásba bevontak aránya Közép-Magyarországon (27%) és Közép-Dunántúlon (25%) volt kiemelkedő, Nyugat-Dunántúlon pedig (10%) jóval az átlagos érték alatt maradt.

TÁBLÁZATOK

Bruttó hazai termék (GDP), 2007

Megye, régió	Egy főre jutó GDP ^{a)}			Bruttó hozzáadott érték=100,0 ^{b)}		
	ezer Ft	az országos átlag %- ában	a megyék átlagának %-ában	mező- gazdaság, vad-, erdő-, halgazdálko- dás	ipar, építőipar	szolgáltatá- sok
Budapest	5 508	217,4	285,5	0,2	17,5	82,3
Pest	2 234	88,2	115,8	2,4	37,2	60,4
Közép-Magyarország	4 162	164,3	215,8	0,7	21,9	77,5
Fejér	2 426	95,7	125,7	4,7	48,5	46,8
Komárom-Esztergom	2 743	108,2	142,2	4,1	58,6	37,4
Veszprém	1 940	76,6	100,6	5,5	35,7	58,8
Közép-Dunántúl	2 357	93,0	122,2	4,7	48,4	46,9
Győr-Moson-Sopron	2 851	112,5	147,8	3,8	49,6	46,6
Vas	2 385	94,1	123,6	7,5	38,9	53,6
Zala	2 025	79,9	105,0	5,4	35,4	59,1
Nyugat-Dunántúl	2 487	98,1	128,9	5,1	43,5	51,3
Baranya	1 841	72,7	95,4	6,5	25,2	68,3
Somogy	1 563	61,7	81,0	10,2	21,2	68,6
Tolna	1 774	70,0	92,0	9,8	37,9	52,3
Dél-Dunántúl	1 730	68,3	89,7	8,5	27,2	64,3
Borsod-Abaúj-Zemplén	1 670	65,9	86,6	3,8	41,4	54,8
Heves	1 834	72,4	95,1	4,9	41,9	53,2
Nógrád	1 167	46,1	60,5	4,2	31,0	64,8
Észak-Magyarország	1 627	64,2	84,3	4,2	40,3	55,6
Hajdú-Bihar	1 811	71,5	93,9	8,6	26,8	64,7
Jász-Nagykun-Szolnok	1 644	64,9	85,2	8,2	35,7	56,1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	1 359	53,6	70,4	8,2	28,4	63,4
Észak-Alföld	1 596	63,0	82,7	8,4	29,7	61,9
Bács-Kiskun	1 698	67,0	88,0	10,6	28,9	60,5
Békés	1 465	57,8	75,9	13,6	24,8	61,7
Csongrád	1 888	74,5	97,9	9,7	27,4	62,9
Dél-Alföld	1 692	66,8	87,7	11,0	27,4	61,6
ÖSSZESEN	2 534	100,0	131,4	4,0	29,7	66,3

a) Piaci beszerzési áron.

b) Alapáron.

REGISZTRÁLT GAZDASÁGI SZERVEZETEK 2008 VÉGÉN

Megye, régió	Gazdasági szervezet az év végén		Társas	Egyéni	Nonprofit szervezet	Ezer lakosra jutó vállalkozás
	összesen	az előző év végi %-ában	vállalkozás			
			aránya, %			
Budapest	388 597	103,4	57,7	37,0	4,9	215
Pest	168 819	115,1	44,0	51,0	4,3	132
Közép-Magyarország	557 416	106,7	53,5	41,3	4,7	181
Fejér	56 997	117,3	32,0	62,5	4,5	126
Komárom-Esztergom	40 224	111,1	36,5	57,3	5,2	120
Veszprém	54 022	116,0	25,2	67,0	6,5	138
Közép-Dunántúl	151 243	115,1	30,8	62,7	5,4	128
Győr-Moson-Sopron	69 907	124,5	29,8	64,6	4,7	148
Vas	38 801	121,3	25,6	67,0	5,8	138
Zala	49 744	123,4	24,5	68,9	5,1	160
Nyugat-Dunántúl	158 452	123,4	27,1	66,6	5,1	149
Baranya	58 078	116,6	32,1	61,1	5,6	137
Somogy	55 248	131,0	20,1	73,3	5,3	160
Tolna	35 509	132,0	22,7	70,2	5,9	140
Dél-Dunántúl	148 835	125,2	25,4	67,8	5,6	146
Borsod-Abaúj-Zemplén	78 063	125,4	29,0	62,8	6,7	102
Heves	47 683	141,6	22,1	71,6	5,1	142
Nógrád	23 922	130,1	23,3	67,8	6,9	105
Észak-Magyarország	149 668	130,9	25,9	66,4	6,2	113
Hajdú-Bihar	88 468	158,7	23,1	72,1	4,2	155
Jász-Nagykun-Szolnok	51 246	143,9	22,4	71,9	4,7	122
Szabolcs-Szatmár-Bereg	108 965	194,4	15,9	80,1	3,2	185
Észak-Alföld	248 679	168,7	19,8	75,6	3,9	158
Bács-Kiskun	94 450	146,9	22,9	72,7	3,8	170
Békés	66 007	166,8	14,3	81,1	4,0	170
Csongrád	76 665	135,8	21,4	74,0	4,1	173
Dél-Alföld	237 122	147,9	20,0	75,5	4,0	171
ÖSSZESEN ^{a)}	1 654 299	124,8	33,9	60,4	4,8	156

a) Külföldön működőkkel együtt.

KÜLFÖLDI ÉRDEKELTSÉGŰ VÁLLALKOZÁSOK, 2007

Megye, régió	A külföldi érdekeltségű vállalkozások		Ebből: külföldi részesedés	Egy külföldi érdekeltségű vállalkozásra jutó saját tőke	Ezen belül: külföldi részesedés	Egy lakosra jutó külföldi tőke
	száma	saját tőkéje				
		milliárd Ft		ezer Ft		
Budapest	16 396	13 797,7	8 345,3	841 528,4	508 984,3	4 902,4
Pest	2 431	2 146,3	2 038,7	882 895,1	838 631,0	1 706,0
Közép-Magyarország	18 827	15 944,0	10 384,0	846 869,8	551 549,3	3 584,0
Fejér	412	598,5	543,2	1 452 657,8	1 318 497,6	1 267,5
Komárom-Esztergom	642	542,1	531,4	844 423,7	827 764,8	1 689,0
Veszprém	600	189,3	176,6	315 431,7	294 308,3	488,3
Közép-Dunántúl	1 654	1 329,9	1 251,2	804 035,1	756 487,9	1 132,5
Győr-Moson-Sopron	1 241	1 283,5	1 244,6	1 034 247,4	1 002 902,5	2 800,7
Vas	726	323,3	318,7	445 369,2	438 907,7	1 216,8
Zala	636	85,3	76,8	134 168,2	120 677,7	263,1
Nyugat-Dunántúl	2 603	1 692,2	1 640,0	650 084,5	630 042,3	1 643,4
Baranya	557	65,0	57,3	116 603,2	102 815,1	144,4
Somogy	428	93,2	86,3	217 801,4	201 630,8	265,5
Tolna	258	18,0	17,1	69 860,5	66 376,0	71,8
Dél-Dunántúl	1 243	176,2	160,7	141 746,6	129 276,8	167,4
Borsod-Abaúj-Zemplén	369	248,2	228,4	672 720,9	619 081,3	321,9
Heves	250	215,8	194,6	863 084,0	778 252,0	614,0
Nógrád	114	58,9	49,3	516 570,2	432 324,6	234,5
Észak-Magyarország	733	522,9	472,3	713 361,5	644 323,3	381,9
Hajdú-Bihar	267	324,4	285,1	1 214 779,0	1 067 842,7	524,3
Jász-Nagykun-Szolnok	193	123,5	120,5	639 818,7	624 336,8	301,9
Szabolcs-Szatmár-Bereg	351	93,8	89,6	267 350,4	255 327,6	157,0
Észak-Alföld	811	541,7	495,2	667 905,1	610 642,4	327,1
Bács-Kiskun	622	97,1	83,9	156 180,1	134 831,2	157,1
Békés	171	92,8	63,4	542 444,4	370 707,6	168,3
Csongrád	516	288,0	282,4	558 124,0	547 246,1	665,8
Dél-Alföld	1 309	477,9	429,6	365 083,3	328 216,2	321,9
ÖSSZESEN ^{a)}	27 180	20 684,7	14 833,1	761 026,9	545 735,7	1 476,6

a) Területre nem bontható adatok nélkül.

BERUHÁZÁS, LAKÁSÉPÍTÉS, 2008

Megye, régió	Beruházási teljesítmény-érték, millió Ft	Egy lakosra jutó beruházási teljesítményérték, ezer Ft	Kiadott új lakásépítési engedélyek		Épített lakások	
			száma	az előző évi %-ában	száma	az előző évi %-ában
Budapest	1 126 246	659,7	12 084	109,2	9 477	98,2
Pest	424 408	352,5	10 401	94,6	8 396	119,9
Közép-Magyarország	1 550 654	532,6	22 485	101,9	17 873	107,3
Fejér	216 078	504,3	2 551	169,5	1 142	122,7
Komárom-Esztergom	159 844	508,2	1 263	126,7	701	90,8
Veszprém	89 213	247,1	1 204	110,6	915	62,4
Közép-Dunántúl	465 134	421,3	5 018	139,7	2 758	87,0
Győr-Moson-Sopron	209 593	470,2	2 805	113,1	1 732	74,2
Vas	97 773	374,0	1 131	96,0	887	96,6
Zala	118 036	405,7	751	85,3	1 267	142,5
Nyugat-Dunántúl	425 403	426,2	4 687	103,3	3 886	93,8
Baranya	111 881	282,7	1 020	87,8	935	75,6
Somogy	90 798	280,6	1 039	73,6	710	82,2
Tolna	86 827	366,1	395	115,2	398	96,8
Dél-Dunántúl	289 505	302,7	2 454	84,1	2 043	81,4
Borsod-Abaúj-Zemplén	203 237	288,1	1 067	62,3	1 045	77,7
Heves	108 245	342,9	950	104,2	584	100,3
Nógrád	25 581	122,5	306	84,5	263	90,4
Észak-Magyarország	337 063	274,0	2 323	77,8	1 892	85,3
Hajdú-Bihar	143 306	263,9	1 606	72,1	2 111	106,0
Jász-Nagykun-Szolnok	114 880	289,3	1 317	87,2	1 562	78,6
Szabolcs-Szatmár-Bereg	126 195	222,1	914	74,1	1 089	115,9
Észak-Alföld	384 380	254,9	3 837	77,2	4 762	96,8
Bács-Kiskun	108 399	203,7	1 006	94,5	950	101,3
Békés	80 682	215,7	510	85,7	649	124,3
Csongrád	170 086	401,2	1 542	99,0	1 262	116,5
Dél-Alföld	359 166	270,0	3 058	95,1	2 861	112,5
ÖSSZESEN	3 870 338	385,6	43 862	99,1	36 075	99,8

KUTATÁS, FEJLESZTÉS, 2008

Megye, régió	Kutató- fejlesztő hely	Kutató- fejlesztő helyek	Ebből: kutató, fejlesztő	K+F tevékenység ráfordításai		Ebből:	
		teljes munkaidejű dolgozóra átszámított létszáma	millió Ft	egy lakosra, ezer Ft	K+F-költség	beruházás	
Budapest	1 152	16 422	11 529	161 634,5	94,7	143 182,9	18 451,6
Pest	180	1 277	756	10 610,3	8,8	9 516,7	1 093,6
Közép-Magyarország	1 332	17 699	12 285	172 244,8	59,2	152 699,6	19 545,2
Fejér	69	730	445	6 888,7	16,1	6 220,8	667,9
Komárom-Esztergom	30	118	74	1 202,3	3,8	1 007,0	195,3
Veszprém	77	648	479	6 977,6	19,3	5 916,1	1 061,5
Közép-Dunántúl	176	1 496	998	15 068,7	13,6	13 144,0	1 924,7
Győr-Moson-Sopron	136	868	616	9 645,2	21,6	8 870,8	774,4
Vas	37	281	180	3 705,1	14,2	3 212,0	493,1
Zala	28	170	88	949,2	3,3	883,7	65,5
Nyugat-Dunántúl	201	1 319	884	14 299,5	14,3	12 966,5	1 333,0
Baranya	180	831	545	4 182,4	10,6	3 880,5	301,9
Somogy	52	184	93	1 268,5	3,9	1 146,4	122,1
Tolna	14	91	35	287,5	1,2	272,5	15,0
Dél-Dunántúl	246	1 106	673	5 738,4	6,0	5 299,4	439,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	111	636	460	5 364,3	7,6	4 749,7	614,6
Heves	71	352	205	3 533,6	11,2	2 730,2	803,4
Nógrád	13	85	46	255,1	1,2	120,0	135,1
Észak-Magyarország	195	1 073	711	9 153,0	7,4	7 599,9	1 553,1
Hajdú-Bihar	237	1 707	1 103	20 006,4	36,8	18 220,6	1 785,8
Jász-Nagykun-Szolnok	38	288	154	3 421,7	8,6	2 200,4	1 221,3
Szabolcs-Szatmár-Bereg	67	457	256	2 569,2	4,5	2 071,8	497,4
Észak-Alföld	342	2 452	1 513	25 997,3	17,2	22 492,8	3 504,5
Bács-Kiskun	67	403	290	5 615,7	10,6	4 513,9	1 101,8
Békés	33	178	93	1 054,6	2,8	972,5	82,1
Csongrád	229	1 677	1 057	11 888,2	28,0	10 907,2	981,0
Dél-Alföld	329	2 258	1 440	18 558,3	14,0	16 393,5	2 164,8
ÖSSZESEN	2 821	27 403	18 504	266 388 ^{a)}	26,0	230 595,7	30 464,3

^{a)} A területre nem felosztható ráfordításokkal együtt.

MEZŐGAZDASÁG, 2008

Megye, régió	Termésmennyiség, tonna				Termésmennyiség az előző évi %-ában			
	búza	kukorica	napra- forgómag	burgonya	búza	kukorica	napra- forgómag	burgonya
Pest, Budapest	303 120	462 793	79 772	132 350	162,9	340,5	146,4	126,9
Közép-Magyarország	303 120	462 793	79 772	132 350	162,9	340,5	146,4	126,9
Fejér	329 155	725 795	126 590	6 075	144,1	328,2	175,7	130,3
Komárom-Esztergom	147 321	288 795	27 999	14 725	146,7	216,0	98,9	112,4
Veszprém	131 609	159 242	24 720	10 456	107,6	228,7	152,1	142,1
Közép-Dunántúl	608 085	1 173 832	179 309	31 256	134,8	276,5	153,8	124,4
Győr-Moson-Sopron	323 712	301 734	53 228	31 232	115,5	176,5	137,3	126,0
Vas	177 294	203 852	23 299	15 164	112,3	141,3	157,4	97,3
Zala	131 523	286 856	12 204	14 892	129,9	147,4	97,4	57,2
Nyugat-Dunántúl	632 529	792 442	88 731	61 288	117,3	155,4	134,2	92,3
Baranya	335 357	677 367	53 978	5 921	143,3	190,5	163,6	119,4
Somogy	310 507	772 235	45 959	17 222	147,8	227,4	131,1	161,7
Tolna	311 131	856 077	59 204	6 506	175,1	239,7	125,0	115,0
Dél-Dunántúl	956 995	2 305 679	159 141	29 649	153,9	219,1	137,9	139,4
Borsod-Abaúj-Zemplén	342 442	258 938	91 455	38 730	154,1	223,9	119,5	111,5
Heves	245 593	86 636	76 718	3 731	161,4	197,3	189,6	92,1
Nógrád	70 710	23 930	19 870	7 934	136,0	170,6	153,6	116,3
Észak-Magyarország	658 745	369 504	188 043	50 395	154,5	212,9	144,7	110,5
Hajdú-Bihar	392 645	999 238	124 683	54 202	155,3	215,3	152,5	110,0
Jász-Nagykun-Szolnok	578 375	290 244	190 068	8 847	160,8	257,0	127,3	139,1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	161 120	809 841	119 147	96 988	146,9	280,7	169,1	241,7
Észak-Alföld	1 132 140	2 099 323	433 898	160 037	156,8	242,5	143,9	167,1
Bács-Kiskun	415 695	594 040	111 835	96 298	130,0	209,7	157,2	150,7
Békés	570 637	736 916	161 820	9 049	122,7	169,1	110,6	104,2
Csongrád	352 887	362 609	65 534	113 613	138,6	248,4	111,5	86,0
Dél-Alföld	1 339 219	1 693 565	339 189	218 960	128,8	195,8	122,8	107,0
ÖSSZESEN	5 630 833	8 897 138	1 468 083	683 935	141,2	221,0	138,4	121,5

MEZŐGAZDASÁG, 2008 (folytatás)*

Megye, régió	Szarvasmarha-állomány	Sertés-állomány	Szarvasmarha-állomány	Sertés-állomány	Száz hektár mezőgazdasági területre jutó	
	ezer		az előző év végi %-ában		szarvasmarha-állomány	sertés-állomány
Pest, Budapest	55	176	88,7	92,6	14	44
Közép-Magyarország	55	176	88,7	92,6	14	44
Fejér	43	92	104,9	85,2	15	31
Komárom-Esztergom	12	160	100,0	106,7	9	13
Veszprém	34	125	94,4	92,6	16	59
Közép-Dunántúl	90	377	100,0	95,9	14	59
Győr-Moson-Sopron	58	155	100,0	84,7	22	58
Vas	27	46	103,9	95,8	15	26
Zala	23	58	95,8	95,1	14	35
Nyugat-Dunántúl	108	259	100,0	88,7	18	42
Baranya	26	246	96,3	65,1	10	94
Somogy	28	164	93,3	97,6	9	52
Tolna	24	178	96,0	104,1	9	70
Dél-Dunántúl	78	588	95,1	81,9	9	71
Borsod-Abaúj-Zemplén	40	97	111,1	87,4	10	24
Heves	11	51	100,0	87,9	5	24
Nógrád	15	24	115,4	72,7	13	20
Észak-Magyarország	66	172	108,2	85,6	9	23
Hajdú-Bihar	81	479	98,8	95,4	18	106
Jász-Nagykun-Szolnok	48	233	102,1	90,7	12	60
Szabolcs-Szatmár-Bereg	37	176	102,8	75,5	9	43
Észak-Alföld	165	889	100,6	89,7	13	71
Bács-Kiskun	54	360	100,0	79,3	10	65
Békés	49	302	100,0	83,4	11	68
Csongrád	36	259	102,9	95,6	11	81
Dél-Alföld	139	921	100,0	84,7	11	70
ÖSSZESEN	701	3 383	99,4	87,4	12	58

* Az állatállomány adatok december 1-jére vonatkoznak.

IPAR, 2008

Megye, régió	Termelés volumen- indexe, % ^{a)} 2007=100,0	Egy lakosra jutó termelési érték, ezer Ft ^{a)}	Termelés	Belföldi	Export	Összes	Értékesi- tésből az export aránya, % ^{b)}
				értékesítés			
			volumenindexe, % ^{b)} 2007=100,0				
Budapest	100,6	1 977,1	104,1	105,2	106,3	103,4	36,9
Pest	99,4	1 486,5	100,6	100,7	94,9	104,6	61,8
Közép-Magyarország	99,7	1 774,2	103,3	104,4	104,8	103,7	41,5
Fejér	89,4	4 984,7	89,3	88,8	85,1	90,0	77,2
Komárom-Esztergom	98,2	9 481,1	98,7	98,6	108,7	96,9	83,8
Veszprém	88,4	1 489,3	89,7	90,1	92,0	89,2	66,5
Közép-Dunántúl	93,6	5 122,8	94,2	94,1	95,3	93,8	79,9
Győr-Moson-Sopron	99,9	5 074,8	99,5	96,4	74,6	101,7	85,0
Vas	100,4	2 387,5	102,8	102,6	102,4	102,6	78,0
Zala	98,8	1 909,4	92,6	78,0	72,7	88,4	38,0
Nyugat-Dunántúl	99,8	3 448,2	99,8	96,5	79,2	101,5	81,4
Baranya	102,0	906,3	94,1	77,7	63,0	112,0	43,1
Somogy	102,5	1 140,3	116,8	118,9	93,9	126,6	81,3
Tolna	97,1	1 150,3	97,0	96,7	95,6	101,7	18,9
Dél-Dunántúl	100,8	1 045,9	103,6	96,8	79,0	120	53,7
Borsod-Abaúj-Zemplén	95,4	2 254,6	95,4	93,6	88,4	98,5	54,2
Heves	89,9	1 940,9	91,4	94,5	99,4	92,0	64,7
Nógrád	103,9	877,4	103,8	105,2	91,6	109,8	78,3
Észak-Magyarország	94,5	1 940,2	94,8	94,6	90,8	97,4	58,5
Hajdú-Bihar	101,4	1 196,3	104,6	96,8	92,6	108,8	29,0
Jász-Nagykun-Szolnok	99,7	2 419,2	90,4	90,1	81,5	95,0	66,8
Szabolcs-Szatmár-Bereg	88,8	776,7	88,4	87,4	98,9	80,8	58,5
Észak-Alföld	97,6	1 360,2	95,1	92,9	91,3	94,9	45,4
Bács-Kiskun	98,3	1 149,0	102,7	101,9	99,6	103,7	57,3
Békés	96,4	859,4	106,1	104,5	98,2	112,5	47,4
Csongrád	91,5	1 344,6	89,5	89,9	90,2	88,9	20,8
Dél-Alföld	94,8	1 129,9	98,1	95,9	93,3	100,6	37,7
ÖSSZESEN	98,7	2 114,5	98,6	98,0	96,4	99,1	58,5

a) A legalább 5 főt foglalkoztató szervezetek telephely szerinti adatai.

b) A legalább 50 főt foglalkoztató szervezetek székhely szerinti adatai.

ÉPÍTŐIPAR*, 2008

Megye, régió	Építőipari termelés	Ebből:		Egy lakosra jutó építőipari termelési érték, ezer Ft
		szerkezetkész épület(rész), egyéb építmény építésének	épületgépeszeti szerelés	
		volumenindexe, 2007=100,0		
Budapest	104,0	105,2	98,5	219,9
Pest	97,5	95,4	118,3	132,7
Közép-Magyarország	101,9	101,8	103,0	183,8
Fejér	86,4	84,7	82,2	124,4
Komárom-Esztergom	92,2	104,8	87,1	135,2
Veszprém	99,5	99,4	96,9	106,1
Közép-Dunántúl	91,7	95,1	86,3	121,5
Győr-Moson-Sopron	84,8	80,9	83,0	146,8
Vas	101,1	96,0	175,0	127,6
Zala	73,0	73,2	77,9	138,4
Nyugat-Dunántúl	84,1	81,2	97,7	139,3
Baranya	206,8	240,0	108,7	223,5
Somogy	83,5	84,5	60,0	104,0
Tolna	168,4	198,8	75,2	155,5
Dél-Dunántúl	151,4	167,1	84,0	166,2
Borsod-Abaúj-Zemplén	107,5	113,4	77,9	110,5
Heves	59,7	52,9	83,5	80,6
Nógrád	90,8	86,1	147,1	61,1
Észak-Magyarország	89,9	90,9	87,9	94,4
Hajdú-Bihar	67,5	54,3	121,3	92,0
Jász-Nagykun-Szolnok	75,7	78,9	79,2	94,9
Szabolcs-Szatmár-Bereg	76,0	76,8	94,0	82,4
Észak-Alföld	72,5	68,4	103,5	89,1
Bács-Kiskun	95,4	87,9	133,0	86,0
Békés	82,1	84,5	69,4	81,9
Csongrád	97,9	91,0	111,4	127,4
Dél-Alföld	92,8	88,1	105,8	98,0
ÖSSZESEN	96,7	97,3	95,2	139,6

* Telephely szerint megfigyelt adatok.

SZÁLLÁSHELYEK VENDÉGFORGALMA*, 2008

Megye, régió	Vendégek		Külföldi vendégek aránya, %	Vendégéjszakák		Külföldiek vendég- éjszakáinak aránya, %
	száma, ezer	az előző évi %-ában		száma, ezer	az előző évi %-ában	
Budapest	2 610	101,6	84,2	6 202	97,6	85,2
Pest	348	106,0	27,9	718	102,6	27,7
Közép-Magyarország	2 958	102,1	77,5	6 920	98,1	79,3
Fejér	124	89,6	28,5	301	71,2	33,1
Komárom-Esztergom	151	101,4	30,5	391	87,0	39,4
Veszprém	600	103,2	26,8	1 988	101,9	41,6
Közép-Dunántúl	875	100,8	27,7	2 680	95,0	40,3
Győr-Moson-Sopron	472	110,4	39,9	1 064	107,4	37,3
Vas	401	121,5	38,2	1 334	115,6	49,9
Zala	585	98,9	30,6	2 322	97,9	45,4
Nyugat-Dunántúl	1 459	108,1	35,7	4 719	104,5	44,8
Baranya	300	98,2	19,9	876	101,5	33,1
Somogy	804	103,9	27,0	2 736	103,8	35,5
Tolna	73	100,8	14,9	194	109,9	19,6
Dél-Dunántúl	1 177	102,2	24,4	3 806	103,5	34,1
Borsod-Abaúj-Zemplén	363	100,8	18,8	877	100,8	19,5
Heves	378	104,1	13,8	909	104,4	16,6
Nógrád	62	116,5	7,3	137	109,7	9,6
Észak-Magyarország	804	103,4	15,6	1 923	103,1	17,4
Hajdú-Bihar	481	100,2	31,2	1 573	97,1	35,6
Jász-Nagykun-Szolnok	191	112,7	15,3	566	103,4	24,1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	140	107,2	21,8	319	106,2	24,5
Észak-Alföld	813	104,1	25,8	2 458	99,6	31,5
Bács-Kiskun	159	101,9	23,7	392	105,2	26,2
Békés	170	108,1	12,7	514	103,5	12,5
Csongrád	208	101,2	30,2	455	106,3	28,4
Dél-Alföld	536	103,5	22,7	1 361	104,9	21,8
ÖSSZESEN	8 622	103,4	44,1	23 867	100,7	47,7

* Kereskedelmi és magán szálláshelyek összesen.

NÉPESSÉG, GAZDASÁGI AKTIVITÁS*, 2008

Megye, régió	15–74 éves népesség		Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Gazdaságilag aktívak	Gazdaságilag inaktívak	Aktivitási arány	Foglalkoztatási arány	Munkanélküliségi ráta
	ezer fő	az előző évi %-ában	ezer fő				%		
Budapest	1 310,5	99,2	747,6	33,2	780,8	529,7	59,6	57,0	4,3
Pest	920,6	102,1	499,3	27,0	526,3	394,3	57,2	54,2	5,1
Közép-Magyarország	924,0	41,6	1 246,9	60,2	13,7,1	924,0	58,6	55,9	4,6
Fejér	329,1	100,4	174,7	10,1	184,8	144,3	56,2	53,1	5,5
Komárom-Esztergom	245,6	100,7	137,8	7,5	145,3	100,3	59,2	56,1	5,2
Veszprém	280,6	99,6	146,9	10,8	157,7	122,9	56,2	52,4	6,8
Közép-Dunántúl	855,3	100,2	459,4	28,4	487,8	367,5	57,0	53,7	5,8
Győr-Moson-Sopron	342,8	99,7	190,9	7,0	197,9	144,9	57,7	55,7	3,5
Vas	203,0	99,3	110,2	6,4	116,6	86,4	57,4	54,3	5,5
Zala	227,8	99,7	123,6	8,7	132,3	95,5	58,1	54,3	6,6
Nyugat-Dunántúl	773,6	99,6	424,7	22,1	446,8	326,8	57,8	54,9	4,9
Baranya	308,2	100,1	135,6	15,7	151,3	156,9	49,1	44,0	10,4
Somogy	251,3	100,4	113,2	13,1	126,3	125,0	50,3	45,0	10,4
Tolna	184,1	99,6	86,7	9,8	96,5	87,6	52,4	47,1	10,2
Dél-Dunántúl	743,6	100,0	335,5	38,6	374,1	369,5	50,3	45,1	10,3
Borsod-Abaúj-Zemplén	534,6	98,6	225,9	39,0	264,9	269,7	49,6	42,3	14,7
Heves	243,1	99,7	113,7	14,1	127,8	115,3	52,6	46,8	11,0
Nógrád	161,0	98,7	70,6	10,2	80,8	80,2	50,2	43,9	12,6
Észak-Magyarország	938,7	98,9	410,2	63,3	473,5	465,2	50,4	43,7	13,4
Hajdú-Bihar	412,3	99,9	187,9	18,4	206,3	206,0	50,0	45,6	8,9
Jász-Nagykun-Szolnok	303,7	98,9	149,3	13,9	163,2	140,5	53,7	49,2	8,5
Szabolcs-Szatmár-Bereg	430,2	99,7	175,9	37,4	213,3	216,9	49,6	40,9	17,5
Észak-Alföld	1 146,2	99,6	513,1	69,7	582,8	563,4	50,8	44,8	12,0
Bács-Kiskun	407,8	99,9	198,4	18,7	217,1	190,7	53,2	48,7	8,6
Békés	288,4	99,1	130,4	14,8	145,2	143,2	50,3	45,2	10,2
Csongrád	325,5	100,4	160,8	13,4	174,2	151,3	53,5	49,4	7,7
Dél-Alföld	1 021,7	99,8	489,6	46,9	536,5	485,2	52,5	47,9	8,7
ÖSSZESEN	7 710,2	99,9	3 879,4	329,2	4 208,6	3 501,6	54,6	50,3	7,8

* A KSH munkaerő-felmérése alapján.

ALKALMAZÁSBAN ÁLLÓK SZÁMA, KERESETE ÉS MUNKAJÖVEDELME, 2008

Megye, régió	Alkalmazásban állók		Havi bruttó átlagkereset ^{a)}		Havi nettó átlagkereset ^{a)}		Átlagos havi munkajövedelem ^{a)}	
	ezer fő	az előző évi %-ában	Ft	az előző évi %-ában	Ft	az előző évi %-ában	Ft	az előző évi %-ában
Budapest	999,7	101,0	250 045	106,8	144 561	108,3	279 707	110,9
Pest	331,1	102,9	181 028	104,5	112 548	106,4	200 174	107,9
Közép-Magyarország	1 333,8	101,5	233 662	106,3	136 962	107,9	260 828	110,3
Fejér	140,9	99,5	189 012	107,8	117 276	109,7	207 629	110,9
Komárom-Esztergom	113,4	100,2	182 961	107,9	113 903	109,6	203 042	111,6
Veszprém	102,4	96,6	160 810	106,5	104 608	108,9	178 084	109,2
Közép-Dunántúl	356,8	98,9	179 130	107,6	112 626	109,5	197 841	110,8
Győr-Moson-Sopron	151,3	99,2	188 716	108,2	117 151	110,2	208 013	111,1
Vas	86,0	97,0	166 864	105,1	107 574	108,0	190 073	111,7
Zala	90,4	100,0	160 057	107,3	104 160	109,1	178 340	111,3
Nyugat-Dunántúl	327,7	98,8	174 929	107,2	110 990	109,3	194 998	111,3
Baranya	111,6	95,7	173 604	107,7	109 887	109,7	191 986	111,6
Somogy	83,6	100,3	150 812	104,8	100 071	107,9	163 768	106,5
Tolna	59,7	97,8	172 120	107,9	109 756	110,1	195 968	112,1
Dél-Dunántúl	254,8	97,7	165 541	106,7	106 534	109,1	183 375	110,0
Borsod-Abaúj-Zemplén	173,3	97,9	167 247	107,2	107 171	109,5	186 535	111,6
Heves	84,1	98,7	170 317	106,6	108 482	109,1	185 135	108,6
Nógrád	42,6	98,3	156 481	106,6	102 383	109,2	174 559	109,9
Észak-Magyarország	300,1	98,1	166 599	106,9	106 867	109,4	184 466	110,5
Hajdú-Bihar	153,2	101,2	163 280	107,3	104 974	109,2	189 810	117,4
Jász-Nagykun-Szolnok	102,6	99,3	155 884	107,3	102 469	109,4	172 810	111,2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	133,7	98,3	151 862	107,2	100 146	109,9	167 382	110,6
Észak-Alföld	389,5	99,7	157 411	107,3	102 662	109,5	177 609	113,5
Bács-Kiskun	145,0	98,8	155 471	107,7	101 755	109,9	170 540	110,1
Békés	92,3	97,0	151 104	106,4	99 948	109,3	164 693	108,7
Csongrád	123,7	101,8	168 438	107,0	107 323	108,8	184 181	109,7
Dél-Alföld	361,0	99,3	158 754	107,3	103 182	109,5	173 669	109,7
ÖSSZESEN	3 325,4	99,9	193 261	107,0	118 826	108,9	215 299	110,9

a) A legalább 5 főt foglalkoztató megyei székhelyű vállalkozások, létszámhatártól függetlenül a költségvetési szervek és a kijelölt nonprofit szervezetek adatai.

ALKALMAZÁSBAN ÁLLÓK MEGOSZLÁSA FŐBB GAZDASÁGI ÁGANKÉNT, 2008

Megye, régió	Alkalmazás- ban álló összesen, ezer fő	Alkalmazásban állók aránya, %						
		mező- gazdaság	ipar	építőipar	kereske- delem, javítás	közigaz- gatás	oktatás	egész- ségügyi, szociális ellátás
Budapest	999,7	0,5	12,6	4,8	16,9	10,3	6,4	6,3
Pest	331,1	2,1	24,5	8,2	21,9	3,7	7,2	4,6
Közép-Magyarország	1 333,8	0,9	15,6	5,7	18,2	8,7	6,6	5,9
Fejér	140,9	4,1	38,2	5,8	12,0	5,9	6,7	5,7
Komárom-Esztergom	113,4	2,6	45,4	5,6	11,4	3,5	5,9	5,3
Veszprém	102,4	4,0	30,4	5,4	13,6	6,1	8,6	8,6
Közép-Dunántúl	356,8	3,6	38,2	5,6	12,3	5,2	7,0	6,4
Győr-Moson-Sopron	151,3	3,3	32,7	5,3	13,6	5,4	8,1	6,5
Vas	86,0	4,0	38,5	4,5	11,7	5,4	6,3	6,6
Zala	90,4	3,4	31,1	5,1	13,8	6,9	6,6	7,7
Nyugat-Dunántúl	327,7	3,5	33,8	5,0	13,2	5,8	7,2	6,9
Baranya	111,6	5,1	22,9	6,0	14,8	8,3	13,1	6,9
Somogy	83,6	6,2	23,1	5,5	14,1	9,4	10,2	10,2
Tolna	59,7	6,3	27,4	7,8	13,6	7,2	8,6	8,3
Dél-Dunántúl	254,8	5,7	24,0	6,3	14,3	8,4	11,1	8,3
Borsod-Abaúj-Zemplén	173,3	3,2	26,2	6,6	13,2	10,6	10,4	8,5
Heves	84,1	3,5	33,4	6,1	13,6	6,4	9,2	7,2
Nógrád	42,6	2,5	30,9	5,8	12,6	10,5	9,3	8,9
Észak-Magyarország	300,1	3,2	28,9	6,3	13,2	9,4	9,9	8,2
Hajdú-Bihar	153,2	5,5	21,5	6,3	15,9	7,1	11,9	6,0
Jász-Nagykun-Szolnok	102,6	5,4	31,8	5,4	13,8	7,3	9,3	8,4
Szabolcs-Szatmár-Bereg	133,7	3,9	25,9	5,5	14,9	10,8	10,2	8,8
Észak-Alföld	389,5	4,9	25,8	5,8	15,0	8,4	10,6	7,6
Bács-Kiskun	145,0	6,0	29,5	6,4	17,2	6,6	8,0	6,9
Békés	92,3	8,1	25,0	4,7	14,5	8,8	9,2	10,7
Csongrád	123,7	4,8	21,9	5,8	16,5	7,5	13,1	5,7
Dél-Alföld	361,0	6,1	25,8	5,8	16,3	7,5	10,1	7,5
ÖSSZESEN	3 325,4	3,1	24,0	5,8	15,7	7,9	8,2	6,8

**AZ ALKALMAZÁSBAN ÁLLÓK HAVI BRUTTÓ ÁTLAGKERESETE FŐBB GAZDASÁGI ÁGANKÉNT*,
2008**

(Ft/hó)

Megye, régió	Bruttó átlag- kereset	Ezen belül						
		mező- gazdaság	ipar	építőipar	kereske- delem, javítás	közigaz- gatás	oktatás	egész- ségügyi, szociális ellátás
Budapest	250 045	75 739	251 538	171 395	213 649	325 918	226 321	190 671
Pest	181 028	134 818	200 836	119 188	196 907	233 290	196 956	162 948
Közép-Magyarország	233 662	110 142	230 869	154 474	208 697	316 177	218 105	186 057
Fejér	189 012	142 440	211 726	119 651	160 056	256 978	197 264	168 318
Komárom-Esztergom	182 961	137 744	210 003	118 219	135 382	250 226	190 655	166 716
Veszprém	160 810	139 034	163 558	114 801	126 025	225 299	198 212	154 742
Közép-Dunántúl	179 130	140 145	200 334	117 874	142 258	244 915	195 831	162 567
Győr-Moson-Sopron	188 716	138 387	209 829	141 506	138 197	267 765	210 861	164 443
Vas	166 864	144 553	169 429	157 857	132 897	247 732	195 300	144 389
Zala	160 057	137 043	164 475	128 466	115 220	239 999	185 616	159 879
Nyugat-Dunántúl	174 929	139 868	186 140	141 613	130 329	253 793	200 639	157 939
Baranya	173 604	139 868	168 190	117 176	125 584	242 887	213 162	155 706
Somogy	150 812	126 243	132 042	130 317	118 497	197 011	185 238	156 757
Tolna	172 120	138 298	191 957	156 720	115 638	213 098	189 859	155 537
Dél-Dunántúl	165 541	134 617	162 633	133 338	121 078	219 542	200 240	156 109
Borsod-Abaúj-Zemplén	167 247	125 142	182 021	129 129	117 057	203 148	193 125	155 945
Heves	170 317	121 170	191 417	127 556	114 746	225 267	193 120	166 794
Nógrád	156 481	130 763	149 249	114 548	117 047	214 708	190 007	156 579
Észak-Magyarország	166 599	124 566	180 060	127 077	116 381	209 443	192 707	158 638
Hajdú-Bihar	163 280	125 485	161 731	108 749	127 634	237 033	207 763	157 732
Jász-Nagykun-Szolnok	155 884	139 782	152 574	119 319	126 684	215 862	187 749	157 775
Szabolcs-Szatmár-Bereg	151 862	111 357	138 396	108 995	115 447	200 873	189 814	167 382
Észak-Alföld	157 411	126 171	150 841	111 468	123 238	217 038	197 476	161 624
Bács-Kiskun	155 471	127 044	155 077	123 135	131 947	228 602	188 358	152 782
Békés	151 104	139 045	138 478	112 299	109 542	211 097	184 305	162 816
Csongrád	168 438	132 930	167 695	132 711	112 989	256 294	203 471	150 487
Dél-Alföld	158 754	132 870	154 471	124 240	120 117	233 345	194 058	155 780
ÖSSZESEN	193 261	130 301	189 304	136 472	165 478	267 881	203 179	168 156

* A legalább 5 főt foglalkoztató megyei székhelyű vállalkozások, létszámhatártól függetlenül a költségvetési szervek és a kijelölt nonprofit szervezetek adatai.

**AZ ALKALMAZÁSBAN ÁLLÓK HAVI NETTÓ ÁTLAGKERESETE FŐBB GAZDASÁGI ÁGANKÉNT*,
2008**

(Ft/hó)

Megye, régió	Nettó átlag- kereset	Ezen belül						
		mező- gazdaság	ipar	építőipar	kereske- delem, javítás	közigaz- gatás	oktatás	egész- ségügyi, szociális ellátás
Budapest	144 561	53 562	145 573	107 351	129 069	179 323	133 493	118 751
Pest	112 548	92 364	122 517	82 754	120 276	135 967	121 277	107 285
Közép-Magyarország	136 962	76 157	136 174	99 379	126 469	174 763	130 075	116 842
Fejér	117 276	97 188	128 049	84 138	103 429	146 559	121 303	109 190
Komárom-Esztergom	113 903	94 191	125 917	82 878	92 865	143 390	118 679	109 036
Veszprém	104 608	95 890	105 853	81 920	88 642	132 196	121 986	103 655
Közép-Dunántúl	112 626	96 028	122 293	83 139	95 741	141 067	120 843	106 977
Győr-Moson-Sopron	117 151	95 230	126 927	94 272	94 221	151 694	127 604	108 184
Vas	107 574	98 281	108 898	102 079	91 640	142 512	120 475	99 889
Zala	104 160	94 251	106 694	88 220	82 086	138 970	116 470	106 258
Nyugat-Dunántúl	110 990	95 881	116 358	94 374	90 118	145 291	123 035	105 481
Baranya	109 887	96 518	107 408	83 013	88 099	140 291	127 599	104 396
Somogy	100 071	89 886	91 610	88 041	85 126	119 317	116 469	105 357
Tolna	109 756	95 301	119 169	101 836	83 125	126 140	118 399	104 780
Dél-Dunántúl	106 534	93 846	105 350	90 340	86 037	129 508	122 465	104 889
Borsod-Abaúj-Zemplén	107 171	89 032	114 037	87 862	83 809	121 453	119 768	104 729
Heves	108 482	86 616	118 190	86 755	82 620	131 730	119 659	109 090
Nógrád	102 383	89 833	99 846	79 127	83 991	126 845	118 352	105 006
Észak-Magyarország	106 867	88 410	113 215	86 589	83 485	124 382	119 551	105 815
Hajdú-Bihar	104 974	89 583	104 818	77 642	88 458	137 609	126 085	105 026
Jász-Nagykun-Szolnok	102 469	96 226	101 268	84 053	88 981	128 370	117 636	105 363
Szabolcs-Szatmár-Bereg	100 146	80 632	94 214	78 477	83 127	120 538	118 504	109 093
Észak-Alföld	102 662	89 295	100 077	79 514	86 768	128 349	121 741	106 761
Bács-Kiskun	101 755	89 936	101 291	85 497	90 906	133 890	117 488	103 505
Békés	99 948	95 959	93 969	80 734	79 377	125 676	116 165	107 491
Csongrád	107 323	92 815	107 676	89 862	79 618	146 594	123 350	102 249
Dél-Alföld	103 182	92 840	101 255	86 037	84 275	136 013	119 758	104 607
ÖSSZESEN	118 826	90 817	117 265	91 285	106 433	152 069	123 869	109 552

* A legalább 5 főt foglalkoztató megyei székhelyű vállalkozások, létszámhatártól függetlenül a költségvetési szervek és a kijelölt nonprofit szervezetek adatai.

AZ ALKALMAZÁSBAN ÁLLÓK ÁTLAGOS HAVI MUNKAJÖVEDELME FŐBB GAZDASÁGI ÁGANKÉNT*, 2008

(Ft/hó)

Megye, régió	Átlagos havi munkajövedelem	Ezen belül						
		mezőgazdaság	ipar	építőipar	kereskedelem, javítás	közigazgatás	oktatás	egészségügyi, szociális ellátás
Budapest	279 707	81 764	279 757	195 531	239 608	360 530	238 266	206 157
Pest	200 174	142 416	217 339	139 643	218 406	255 422	209 656	183 991
Közép-Magyarország	260 828	117 083	254 313	177 417	233 337	349 477	230 261	202 468
Fejér	207 629	153 332	230 076	137 876	187 396	277 449	208 668	181 488
Komárom-Esztergom	203 042	149 695	224 878	135 251	171 364	272 139	202 575	190 738
Veszprém	178 084	152 239	179 374	128 816	150 039	245 145	211 100	170 594
Közép-Dunántúl	197 841	152 092	216 805	134 571	171 062	265 483	207 898	179 655
Győr-Moson-Sopron	208 013	147 994	226 821	156 566	166 109	288 530	222 813	182 996
Vas	190 073	156 417	180 938	178 586	172 660	268 948	205 765	157 494
Zala	178 340	146 858	177 891	138 551	154 763	266 015	196 977	179 430
Nyugat-Dunántúl	194 998	150 200	200 566	156 578	164 415	276 388	212 093	175 448
Baranya	191 986	151 232	181 503	133 227	153 929	262 405	223 099	174 014
Somogy	163 768	134 406	142 737	144 416	135 348	215 287	194 708	167 506
Tolna	195 968	148 418	220 288	186 638	144 598	230 972	201 973	167 272
Dél-Dunántúl	183 375	144 524	179 138	153 101	145 704	238 255	210 427	169 717
Borsod-Abaúj-Zemplén	186 535	136 765	198 304	153 024	156 100	218 919	201 703	170 561
Heves	185 135	128 997	202 645	150 760	134 400	245 072	203 358	192 634
Nógrád	174 559	140 035	165 501	130 335	152 304	232 046	200 056	180 811
Észak-Magyarország	184 466	134 837	194 710	149 880	149 276	226 275	201 912	177 462
Hajdú-Bihar	189 810	134 574	173 445	123 782	157 268	253 566	215 423	178 354
Jász-Nagykun-Szolnok	172 810	149 698	164 550	137 920	167 055	235 163	197 969	173 514
Szabolcs-Szatmár-Bereg	167 382	121 191	149 932	129 585	138 954	215 278	198 270	187 189
Észak-Alföld	177 609	135 697	162 584	129 198	153 442	233 346	205 948	180 460
Bács-Kiskun	170 540	136 186	164 750	135 785	159 916	246 678	198 620	171 933
Békés	164 693	147 270	147 909	125 627	134 287	229 574	194 166	174 327
Csongrád	184 181	139 997	179 295	147 626	138 878	276 216	212 242	168 193
Dél-Alföld	173 669	141 145	164 628	137 819	146 614	252 188	203 569	171 823
ÖSSZESEN	215 299	139 797	206 157	157 923	192 631	293 182	213 777	185 033

* A legalább 5 főt foglalkoztató megyei székhelyű vállalkozások, létszámhatártól függetlenül a költségvetési szervek és a kijelölt nonprofit szervezetek adatai.

NYILVÁNTARTOTT ÁLLÁSKERESŐK*, 2008

Megye, régió	Nyilvántartott állás-keresők	Állás-keresési járadékban	Állás-keresési segélyben	Rendszeres szociális segélyben	Bejelentett betöltetlen állás-helyek	Állás-keresési járadék havi átlagos bruttó összege Ft ^{a)}	Nyilvántartott állás-keresők	Állás-keresési járadékban részesültek	Bejelentett betöltetlen állás-helyek
		részesültek						a 2007. év végi % -ában	
Budapest	25 630	10 390	3 240	3 324	2 191	52 731	107,3	101,4	63,4
Pest	25 350	10 446	3 176	4 197	2 267	51 510	113,4	107,8	120,6
Közép-Magyarország	50 980	20 836	6 416	7 521	4 458	52 121	110,3	104,5	83,5
Fejér	16 587	5 592	1 719	2 863	813	54 182	123,7	145,7	67,0
Komárom-Esztergom	9 469	4 029	1 145	973	1 097	55 576	125,6	139,8	228,1
Veszprém	17 007	5 741	2 176	3 128	352	53 697	120,8	142,7	63,8
Közép-Dunántúl	43 063	15 362	5 040	6 964	2 262	54 485	123,0	143,0	100,7
Győr-Moson-Sopron	10 377	4 610	1 476	829	926	55 284	118,6	117,2	111,3
Vas	8 449	3 090	1 140	1 237	363	52 640	106,0	103,4	44,3
Zala	14 659	3 785	1 942	3 820	871	51 409	107,6	109,5	85,9
Nyugat-Dunántúl	33 485	11 485	4 558	5 886	2 160	53 111	110,3	110,7	81,1
Baranya	24 274	4 331	1 870	9 381	352	50 846	105,3	105,6	55,9
Somogy	24 113	3 819	2 695	9 283	488	49 721	101,7	104,9	89,7
Tolna	13 508	2 821	1 365	3 994	84	50 749	106,6	116,9	28,9
Dél-Dunántúl	61 895	10 971	5 930	22 658	924	50 439	104,1	108,0	63,1
Borsod-Abaúj-Zemplén	62 189	7 831	4 974	30 135	1 779	49 504	102,2	99,4	77,4
Heves	17 710	3 829	1 890	5 960	371	51 714	106,0	99,4	74,2
Nógrád	17 091	2 783	1 555	6 868	215	50 729	104,7	106,8	39,4
Észak-Magyarország	96 990	14 443	8 419	42 963	2 365	50 649	103,3	100,7	70,8
Hajdú-Bihar	38 989	6 098	3 719	13 967	254	49 394	100,5	102,0	67,7
Jász-Nagykun-Szolnok	23 504	4 765	2 176	7 660	311	50 584	111,1	119,9	48,1
Szabolcs-Szatmár-Bereg	55 997	6 258	4 495	23 527	390	48 433	108,0	106,9	73,6
Észak-Alföld	118 490	17 121	10 390	45 154	955	49 470	106,0	108,3	61,5
Bács-Kiskun	29 000	6 602	3 134	8 403	1 081	50 494	109,3	111,5	77,6
Békés	25 132	4 741	2 880	8 888	771	49 987	103,1	105,2	70,3
Csongrád	18 316	4 282	1 952	3 621	378	50 047	105,6	109,3	35,1
Dél-Alföld	72 448	15 625	7 966	20 912	2 230	50 176	106,1	108,9	62,5
ÖSSZESEN	477 351	105 843	48 719	152 058	15 354	51 468	107,3	110,6	76,1

* 2008 végén.

a) 2008 decemberében.